

ПОЛИТИКИН

3
динара

БРОЈ
1126

ЗАБАВНИК

27. VII 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIV

ПУНИМ ЈЕДРИМА – НАПРЕД!

СТРАНЕ 8-9

Ripley

Веровати или не!

ЦАР У КУХИЊИ

КИНЕСКИ ЦАР
ЧАО ХУАНГ
(939-997)
МАДА ЈЕ ИМАО
ПУН ДВОР ПОСЛУГЕ,
СВОЈОЈ МАЈЦИ ЈЕ
ЛИЧНО КУВАО И СЕРВИРАО
5 ОБРОКА ДНЕВНО
А ЗАТИМ ПРАО СВЕ
УПОТРЕБЕНЕ СУДОВЕ -
НИЈЕДНОМ СЕ ЗА
40 ГОДИНА
НЕ ОГРЕШИВИШИ О
ТУ СВОЈУ
ДУЖНОСТ.

КАТЕДРАЛА САНТА МАРИЈА МАТРИКОЛАРЕ

У ВЕРОНИ
(ИТАЛИЈА)
ПОДИГНУТА
1187. ГОДИНЕ
НА МЕСТУ
ГДЕ СЕ НЕКАД
НАЛАЗИО
РИМСКИ ХРАМ
ПОСВЕЋЕН
МИНЕРВИ -
САГРАЂЕН
ЈЕ ОД
СТАРОГ
МАТЕРИЈАЛА
ОРИГИНАЛНЕ
ГРАЂЕВИНЕ.

(1798-1873)

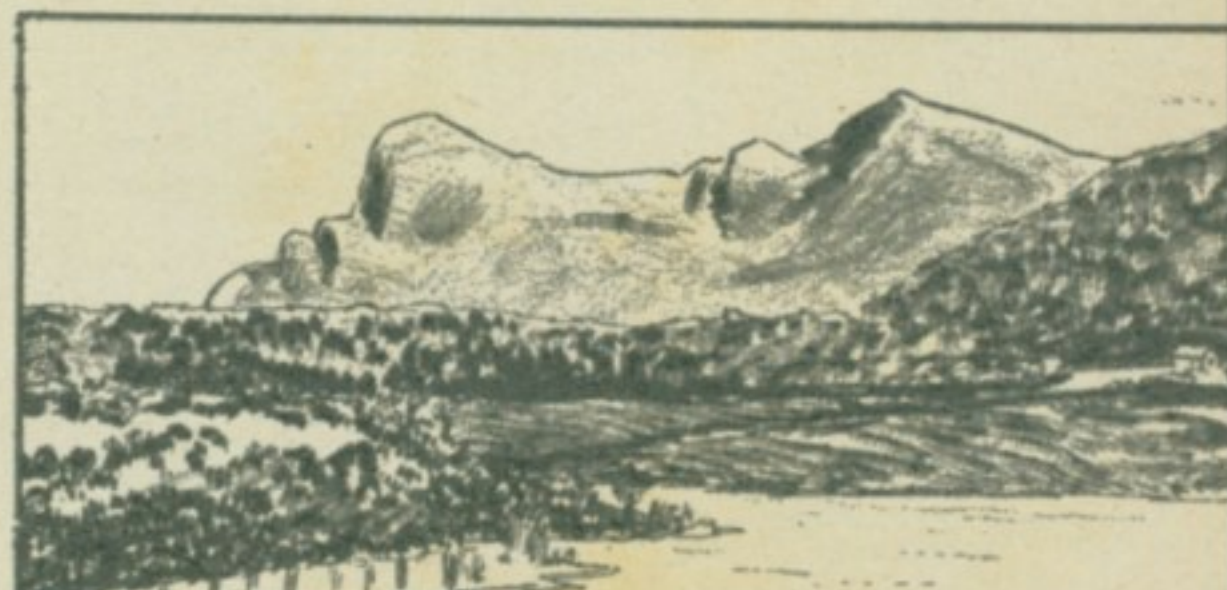
ИТАЛИЈАНУ ЛУИЋИЈУ ТИНЕЛИЈУ

КОМЕ ЈЕ ЗБОГ
ЗАВЕРЕ ПРОТИВ
АУСТРИЈСКЕ
ВЛАСТИ СМРТНА
КАЗНА БИЛА
ЗАМЕНЈЕНА
ДОЖИВОТНОМ
РОБИЈОМ, БИЛО
ЈЕ ДАТО ДА
БИРА:
РОБИЈАЊЕ ДО
СМРТИ ИЛИ
ИСЕЉЕЊЕ У
АМЕРИКУ.
ТИНЕЛИ
ЈЕ У
ЊУЈОРКУ
ПОСТАО
ДАВОКАТ
А КАСНИЈЕ ЈЕ
НАИМЕНОВАН
ЗА
АМЕРИЧКОГ
КОНЗУЛА
У
ПОРТУГАЛУ.

ПИРАМИДЕ

КОЈЕ СУ СТАРИМ
ХОДОЧАСНИЦИМА
СЛУЖИЛЕ КАО ПУТОКАЗИ
НА ЊИХОВОМ ПУТУ
ЗА ЛОП НОР У
ЦЕНТРАЛНОЈ АЗИЈИ,
БИЛЕ СУ НАЧИЊЕНЕ ОД
БУНЕ А ИПАК СУ
400 ГОДИНА
ОДОЛЕВАЛЕ
ЈАКИМ
ПЕШЧАНИМ
БУРАМА.

КАМЕН КОЈИ ТРЕПЌЕ

У БЛИЗИНИ ТАУИНА У ВЕЛСУ
НАЛАЗИ СЕ СТЕНА КОЈА ПОДСЕКА
НА ЛИЦЕ УСПАВАНОГ ЧОВЕКА.
КАДА СЕ ДУГО ГЛЕДА У
КАМЕНИ ПРОФИЛ ДОБИЈА СЕ
УТИСАК ДА СЕ ОКО ОТВАРА И
ЗАТВАРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● управа колица у Фулertonу у Калифорнији уговором је обавезала чланове рок-оркестра који

сваке суботе свирају за студенте да јачина звука њихових инструмената не сме да пређе 92 децибела. Због тога је у сали у којој свира овај оркестар постављен специјалан апарат за мерење јачине звука. Уколико се ипак догоди да јачина пређе 92 децибела музичари не добијају те вечери хонорар.

● у Америци је недавно пуштена у продају плоча чија је намена плашење провалника. На-

име, на овој стерео-плочи снимљена је свађа двоје супружника у којој се нарочито истиче љутит, јак глас мужа.

● Наполеон је имао чудан обичај да на својим шетњама кроз улице броји прозоре.

● ајкулино јаје није округло већ је налик на завртањ.

● слепи ће ускоро моћи да „чују“ боје. Једна екипа истраживача универзитета у Западном Онтарију у Канади довршава уређај који претвара светлост у звук. Свака боја примљена преко овог апарата биће претворена у звук

различите висине. Овај апарат омогућиће слепима да у разним индустријским гранама обављају многобројне послове као што су плетење, шивење и бојење.

● највећа икад одштампана новчаница била је новчаница од једног куана штампана у Кини за време династије Минг која је вла

дала од 1366. до 1399. године. Новчаница је била тешка око четири килограма а размере су јој биле 23 пута 33 сантиметра.

● према анкетама које су недавно спровели дечји лекари деца од 4 до 7 година постављају просечно 95 питања дневно. Родитељи одговоре тачно на око 15 од тих питања, на око 30 дају погрешан одговор а на 50 питања једноставно кажу: „Сувише си мали да би разумео!“

● свој роман „Хајдук Станко“ Јанко Веселиновић посветио је Николи Тесли.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ТРИДЕСЕТ ПОД

Четири ловачка авиона типа ЈАК узлетела су тог октобарског дана са старог београдског аеродрома према западу. Њихов циљ — добро брањени бункери у Сем берији који су у биткама за коначно ослобођење земље 1944. били главна препрека партизанима да пређу у источну Босну. Изненада, кад су већ били у близини Бијељине, Руси су угледали непријатељску колону која се повлачила према граду. Прилику нису хтели да пропусте. Ескадрила је заузела борбени поредак и отворила митраљеску паљбу. Одозго је противничка артиљерија одмах одговорила ватром, али су Руси вештим маневрима избегавали поготке. И већ пред крај напада кад су пилот Алексеј и његов помоћник Сергеј зачули у слушалици глас вође ескадриле да се враћају назад, један рафал погодио је право у њихов резервоар за гориво!

Ипак, имали су среће: бензин се нија запалио, али је гориво истицало у млазу и авион је почео да се обрушава. Пао је на њиве, неколико километара од Бијељине.

Пилоти, младићи од двадесетак година, успели су да се извуку из оштећеног авиона и одмах потрчали кроз кукурузе тражећи заклон.

ДЕЧАК ЈЕ СЛАГАО

Кожне чизме до самих кова отежавале су им кретање кроз високе стабљике још необраног кукуруза. Постављене рукавице, крзнене капе, све им је то овде на земљи само сметало. Најзад су стигли до неког јарка, улетели у њега и зауставили се у барском шибљу на ивици.

Вода им је допирала до браде. Изнад главе објаци су држали пиштоље. Ако их потеря нађе, неће умрети док не испале бар по један метак.

Немци су заиста одмах организовали хајку на посаду обореног авиона. Са више страна кренули су према месту где је ЈАК пао. Кад су угледали авион, потрчали су према њему с напереним пиштољима. Али, унутра нису затекли никога! Бесни, потпуно су изрешетали апарат и наставили да претражују околину. Без резултата.

Одлучили су да оду у село. Можда је неко од мештана прихватио совјетске авијатичаре? С групом домобрана ишли су од куће

до куће и питали. Свуда исти одговор, они ништа не знају, ништа нису видели, баш су тада имали посла око куће или у штали. Само је неки дечак бујне маште испричао да је видео како се спустио један руски авион и прихватио авијатичаре. Ко зна јесу ли му поверовали, тек одустали су од даљег трагања.

БЕЗ РЕЧИ

Сергеј и Алексеј су за то време притајени у високом шибљу и укочени од зиме ишчекивали најгоре. Кожне блузе и панталоне, чизме, све се то натопило водом, набубрило и отежало. Кад су се у сумрак укочени усудили да устану, кретали су се као у оловним оклопима. Једино што је било суво на њима биле су капе ушанке.

Држећи се сенке дрвећа упутили су се према селу а кад су стигли до првих кућа мрак је већ увећало пао.

Закуцали су на прва врата. Средовечна сељанка која је отворила, чим је угледала два уморна и мокра младића у совјетским униформама, пустила их је у кућу без речи и одмах за њима заборавила врата.

Добро је знала да Немци за ово стрељају!

Док су крај шпорета сушили одело и пили чај, разговарали су о тешком положају у коме су се нашли. Цео крај држе Немци којима је Бијељина важно упориште. Ту су и усташе, и домробани и четници који су се пред партизанима повукли из Србије. Совјети су још далеко. Шта ће бити с њима у туђој земљи?

Сељанка Анђа Радовановић посматрала је на лелујавом пламену петролејке њихова још скоро дечачка лица. Алексеј је био висок, немирних тачкастих очију и плаве коврцаве косе, а Сергеј крупан, чврсто грађен, такође плав, прђастог носа. Мада је знала да се на њену кућу мотри, одлучила је: остаће овде ове ноћи, па шта буде.

Пилоти су заспали не испуштајући оружје из руку.

СУТРА, СИГУРНО СУТРА!

Рано ујутру домаћица их је пребацила на сигурније место, у колибу на њиви у којој је преко лета држала краву. Кров стаје био је од

оламе, под земљани. Два авијатичара одмах су прионула на посао. У једном углу на брзину су ашовом ископали дубоку рупу, ставили на дно неколико дасака за случај да се земуница почне пунити кишницом и одозго набацали сламе. Да су знали колико ће времена морати да проведу у овој рупи, сигурно би се потрудили да је мало боље уреде!

Али, ко је тада мислио на то! Сви су веровали да ће за дан-два бити међу својима.

Узалуд је Анђа следећих дана покушавала да успостави везу с партизанима који су водили тешке битке с дивизијама III рајха. Време је одмицало а Сер-

геј и Алексеј чамиле су и даље у оној рупи излазећи само ноћу да удахну мало ваздуха, пуног стајских испарења, али ипак бољег од оног под земљом. Напоље нису смели јер су се око ло врмале непријатељске војске свих врста.

У помоћ су им први притекли илегалци из села. Бригу о обореним пилотима преузео је Изо Јахић, брат погинулог вође устанка у Сем берији Фадила Јахића - Шпанца, оног храброг младог човека који је преобучен у домобранску униформу упао у Бијељину и ослободио 38 другова! Сваког дана Изо је слао сестру Емиру да однесе Русима храну и касније и лекове јер су обојица од јесење хладноће и влаге, почели да каш-

ДАНА ЗЕМЉОМ

љу. За младиће су пролазили једнолики суморни дани. Живнели би једино кад је стизала храбра девојка. До-давала би им храну кроз отвор на земунци и храбри-ла их да ће већ сутра веза сигурно бити успостављена. Пилоти су се у почетку на-дали, али кад је прошло ви-ше од двадесет дана чини-ло им се да никад неће иза-ћи из ове рупе.

Нису ни слутили колика машинерија људи и веза по крета отпора ради на њиховом спасавању.

Коначно, једног дана ве-за с партизанима је успос-тављена. Упућен је специ-јалан курир у село Дворо-ве, на другој страни Бије-љине, у кућу Руже Макси-мовић са задатком да де-таљно испита ситуацију и

преузме припреме за преу-зимање совјетских авијати-чара. Ружу нису нимало слу-чајно изабрали. Ова сељан-ка је и раније радила за партизанае и то тако вешто да ни један једини пут сум-ња непријатеља није пала на њу.

НАВУЦИ ДИМИЈЕ!

Чим је примила поруку, Ружа се одмах спремила и већ сутрадан била на пугу за Бијељину. У кући је ос-тавила троје деце, од којих је најстарија Јованка има-ла 12 година а двоје мла-ђих — 5 и 4! Препешачила

је шест километара до гра-да где је по договору, Еми-ра већ чекала. Одатле ће, кад прођу Бијељину, поћи према колиби где се крију Руси.

— Не смеш тако у град — опоменула је девојка Ру-жу. — Пун је усташа и од-мах ће препознати да си из српског села. Него ево ти ове димије да се пресвучеш. — Ружа је у грмљу навук-ла широке димије преко сукње, а горе пребацила фе-рецу.

Две жене кренуле су у акцију од које је зависила судбина двојице авијатича-ра. Чим су изашли из гра-да у којем их нико није за-устао, Ружа је пожурила да скине димије јер је у њима невешто ходала и да смакне зар. Међутим, само

Два младића успела су да се извуку из обо-реног авиона, али тек тада су почеле нево-ље: у високим чизма-ма трчали су кроз ку-куруз тражећи заклон. Потера је стизала!

што је то учинила, приме-тиле су немачку патролу ко-ја им је ишла у сусрет.

— Ако нас питају куда ћемо — шапнула је Ружа — рећи ћемо у село да ку-пимо краву. — Емира је са-мо климнула главом и мир-но наставила пут. Али, па-трола наоружана аутомати-ма прошла је поред њих а да их уопште није ни заус-тавила. Њих две погледале су се с олакшањем и пожу-риле. Ускоро су биле у ко-либи на њиви где су већ читав месец чамили обо-рени пилоти. Анђа их је већ чекала. Вилама су уклони-ле детелину и подигле по-клопац земунце. Изнутра се чуо кашаљ.

Руси су схватили да је најзад дошло оно „сутра“. Први је изашао Алексеј. Пољубио је Анђу у оба об-раза, а Емиру у чело и ме-шајући руске и наше речи покушавао да им захвали:

— Ово је најсрећнији дан у мом животу! — говорио је жмиркајући на дневној све-лости. — Месец дана у ја-ми, чинило ми се да никад нећемо изаћи одавде. Хва-ла вам много, спаситељке наше.

Сергеј се само смејао, гр-лио све од реда и најзад је зграбио свог друга и поди-гао га са земље.

Морали су да сачекају ноћ.

ЛАЖНИ ТИФУС

Било је негде око десет часова увече кад су напу-стили колибу. Месец сакри-вен иза облака само је по-каткад осветљавао пет при-лика које су бешумно ко-рачале кроз ноћ. За непун час били су у селу. Ту су се поздравили и последњи пут видели. Емира и Анђа мора-ле су кућама, а Ружа је пило-те повела себи у Дворове. Кад су стигли, деца су већ одавно спавала.

Запуштени и зарасли у браду, младићи су се дуго рибали и прали док се ко-лико-толико нису довели у ред. Ружа их је затим од-вела на таван где им је пре

ко сламе простраа појаве.

Међутим, Русима се ни-како није дало да напусте Босну. Искрсле су неке теш-коће и они су још неколико дана морали остати на Ру-жином тавану. Најтеже им је падало што нису смели да кашљу, заваљали су гла-ву у сламу да их ко не чује.

И Ружа се налазила на грдној муци. Морала је од-радно знале деце да крије присуство страних војника да не би нешто избрбљала на улици а, што је још го-ре, бојала се да не привуче пажњу усташа. Тада се до-сетила: повезала је својој деци главе као да су обо-лела од тифуса па им коса опала и после тога дуго се нико ни од суседа није усу-ђивао да уђе у кућу, а ка-моли усташе.

Бегунци су безбедно ле-жали на тавану и опорав-љали се, али им је чекање тешко падало. А онда, кра-јем новембра 1944. једне ве-чери дубоко у ноћ, стигла је група партизана да пре-баци совјетске пилоте у Ср-бију. Цела кућа је спавала осим домаћице. Ружа се ти-хо пошела лествицама на та-ван. Било јој је жао да про-буди младиће који тек што су заспали, али друкчије ни је могло бити.

Алексеј и Сергеј који су до тог часа једва чекали да дођу по њих, наједном су се ражалостили. Дошао је час да се растану са же-ном која је ставила на коц-ку не само свој већ и живо-те своје деце да би њих спасла.

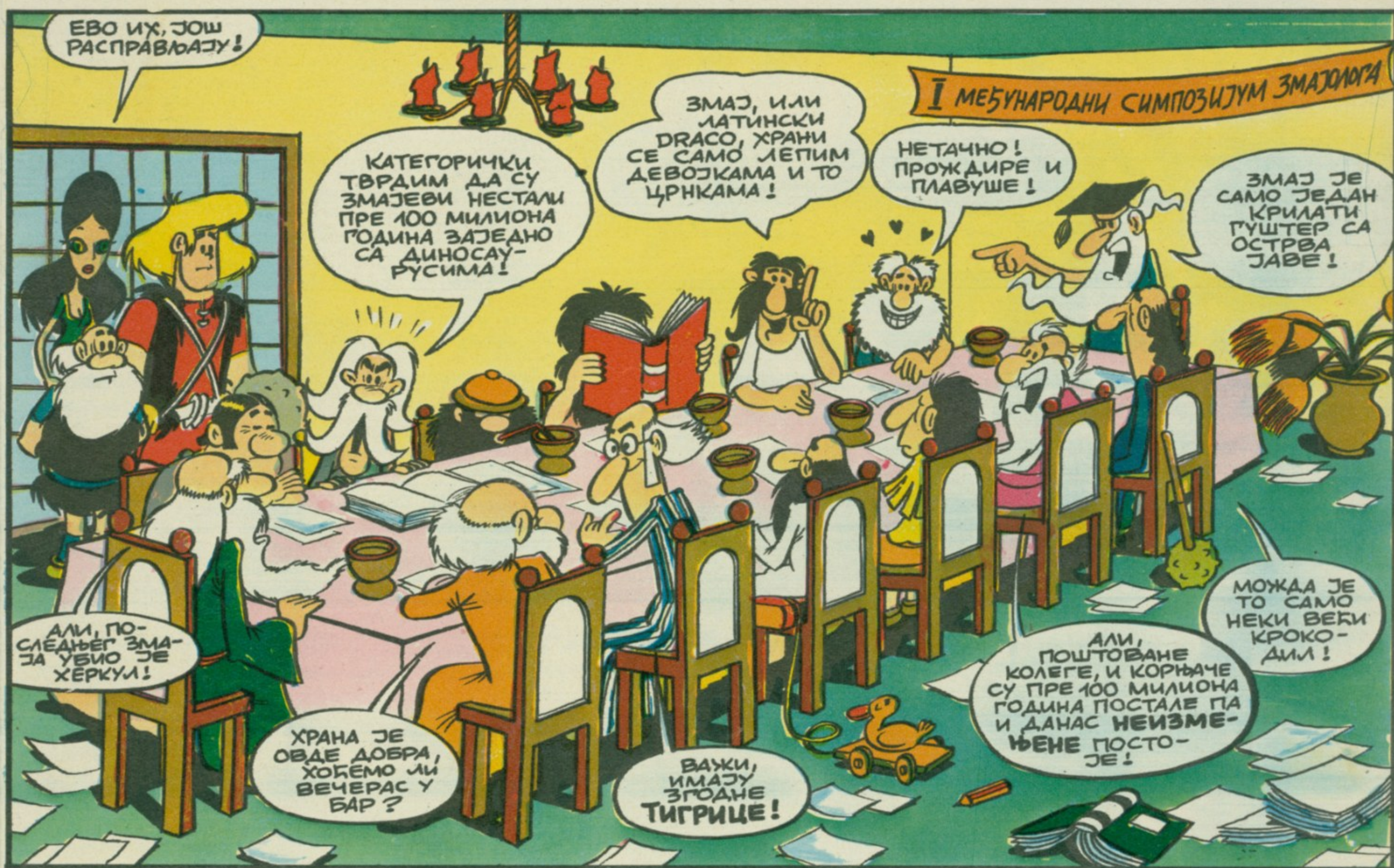
Алексеј је једва задржа-вао сузе:

— Рат ће проћи и ми ће-мо једног дана доћи по те-бе. Водићемо те авионом у Москву. — Ружа је сагла главу да се не виде сузе ко-је су навирале саме од се-бе. Изашла је до прага и гледала како одлазе у ви-соким чизмама и кожном оделу и убрзо нестају у ноћи.

Сутрадан су Ружина де-ца нагло „оздравила“ од ти-фуса и мајка их је, на њи-хову велику радост, пусти-ла на улицу да се играју, а суседи никако нису могли да се начуде како им је коса тако брзо израсла!

С. В.

ДИКАН и туристичка звер

БУДИТЕ
ДЕТЕКТИВ...

НЕСТАЛИ МИКРОФИЛМ

Шта бисте ви урадили да сте, враћајући се увече кући из биоскопа, приметили силуету не ког човека како се пење по моћним лествицама уз неку зграду? Можда бисте помислили: „Сигурно је неки станар заборавио кључ од капије па сад хоће да уђе у стан кроз отворен прозор“.

Међутим, инспектору Жедију прва мисао била је да је то свакако неки лопов који у ове ситне сате хоће да опљачка нечији стан...

Зауставио је кола и изашао из њих пажљиво затворивши врата.

Човек се и даље пењао.

Жеди је у својим ципелама са гуменим ђоновима нечујно пришао до подножја степеница и погледао нагоре. Човек је сад већ стајао крај осветљеног прозора на деветом спрату.

Жеди је кренуо за њим. Био је тек на средини лествица када је човек ускочио кроз отворен прозор. Тог тренутка у одаји се угасила светлост.

ПРИГУШЕН ПУЦАЊ

Жеди је грабио степеницама све брже. Чинило му се да кроз отворен прозор допире неко мрмљање.

— А ако сам се преварио? — размишљао је инспектор. — Можда је то неки муж који није хтео да буди жену...

И управо тог момента из собе се зачуо крик, а затим пригушен пуцањ.

Жеди је већ био на деве-

том спрату и не размишљајући много ускочио је у собу.

Светлост цепне лампе шетала се по зидовима и изненада му осветлила лице.

Зачуо се узвик изненађења и човек који је држао батеријску лампу у руци бацрио се на Жедија.

Инспектор Жеди није могао да избегне ударац песнице која га је погодила у браду. Ошамућен ударцем покушавао је да побегне нападачу. Али, сапleo се о нешто и пао. Осетио је још један ударац а затим убод у руку...

☆☆☆

Кад се освестио дан је увелико свануо и сунце је продирало кроз прозор... Био је сам... сам поред леша неког човека.

С муком се подигао и пожурио да обавести своје колеге.

Виши полицијски инспектор Лебрена, који је преузео истрагу, имао је среће. Убица је, бежећи, извазвao мању саобраћајну несрећу и то недалеко од зграде у којој је извршио убиство. Саобраћајна патрола га је привела у комесаријат и ту је провео ноћ.

Ујутру, је Жеди отишао у комесаријат да исприча шта му се догодило. Инспектор Лебрена га поведе да види све особе приведене те ноћи не би ли препознао свог нападача. И заиста, тако је и било. Жеди је у човеку који је извазвao саобраћајну несрећу препознао нападача и убицу. Каснија испитивања показала су да је жртва био неки Лисјен Жансак инжењер.

Убица, човек мршава лица и тврда погледа, био је изванредно миран. Његове очи шетале су од инспек-

тора Лебрена до инспектора Жедија:

Жансак је био инжењер али се никад није бавио својом струком. У ствари, припадао је једној шпијунској организацији. — Украо је у мојој земљи један микрофилм. Добио сам задатак да тај микрофилм пронађем и вратим.

КО СТЕ ВИ УОПШТЕ?

— А из које сте ви земље? — упита га инспектор Лебрена.

Непознати се само насмешио.

— Немате никакве исправе — настављао је инспектор — Ко сте ви уопште?

— Није важно... Зовите ме Смит...

— Дакле — настави инспектор Лебрена — ви тврдите да сте прошле ноћи ушли у стан инжењера Жансака да бисте се докопали микрофилма?

— Да... Кад сам ушао кроз прозор у собу Жансак је притиснуо прекидач на зиду да би угасио светлост и ја сам у мраку насумце пуцао. А тада је неко наишао. Знате шта се даље догодило. Морао сам да побегнем.

Оба инспектора кренула су затим у стан убијеног. Са собом су повели и убицу.

— Ви мислите да се микрофилм још налази у

овој соби? — упита инспектор Лебрена убицу Смита.

— Можда... Ја нисам имао времена да га тражим. Пошто сам „успавао“ господина (он главом показује у правцу инспектора Жедија) више сам волео да се изгубим...

Ускоро су стигли стручњаци службе безбедности који су одмах почели да претражују собу, као и цео стан.

На крају је изгледало као да је одајом прошао тајфун. Свака стварчица је померена, сваки папир прегледан али од микрофилма ни трага. Чак су подигли паркет, куцкали по зидовима, распарали фотеље. Али, ништа па ништа...

„Смит“ нам се наругао — уздахнуо је један од стручњака — Измислио је читаву причу да би сакрио мотив злочина...

— Можда се микрофилм налази на лешу убијеног или код самог „Смита“ — сугерисао је инспектор Жеди.

— Немогуће! И њих смо претресли.

Полако, с пажњом инспектор Жеди поче да посматра одају. И изненада, сину му идеја. Да, био је сигуран да је погодио...

— Микрофилм се налази у овој соби! — викнуо је победоносно инспектор Жеди. — Постоји само још једно место које нисмо прегледали...

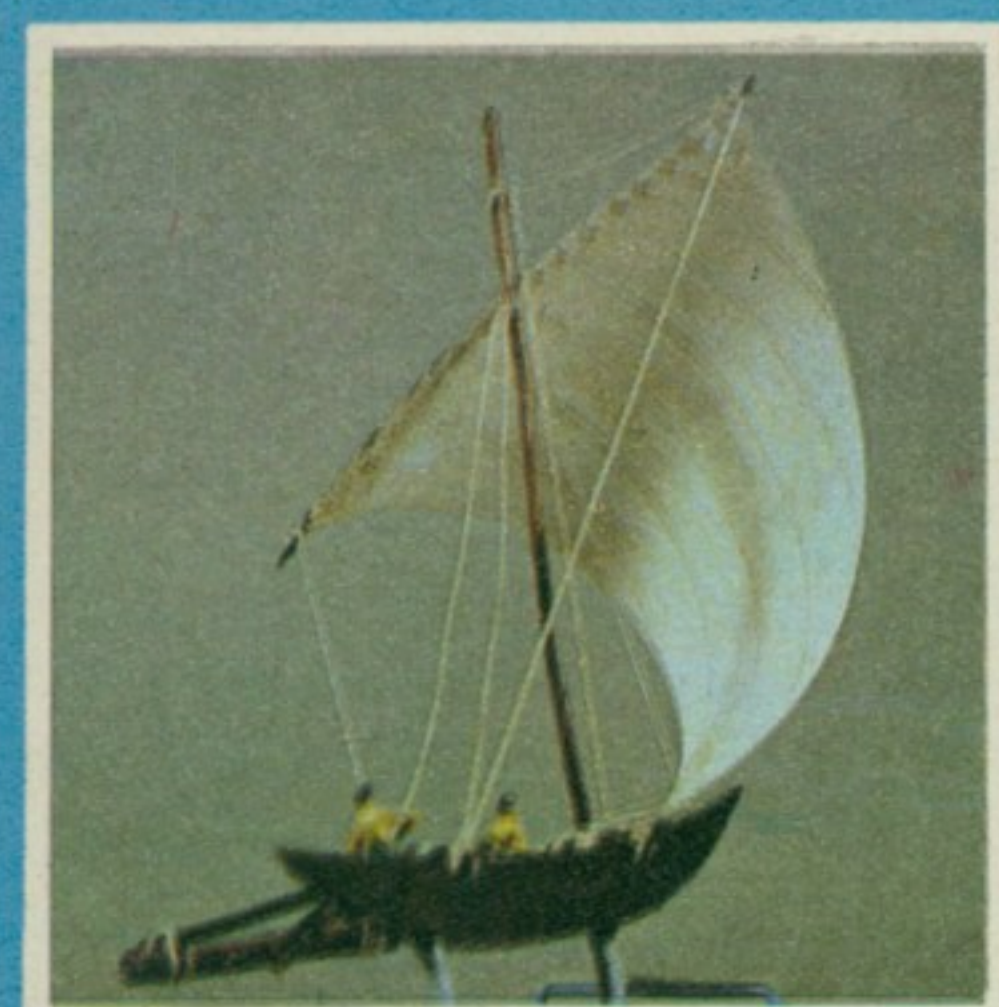

Шта мислите, драги читаоци, које је то место? Још једанпут пажљиво прочитајте цео текст и погледајте оба цртежа и можда ћете погодити место где је „Смит“ сакрио микрофилм. Уколико ипак не пронађете, погледајте решење које доносимо на 47. страни.

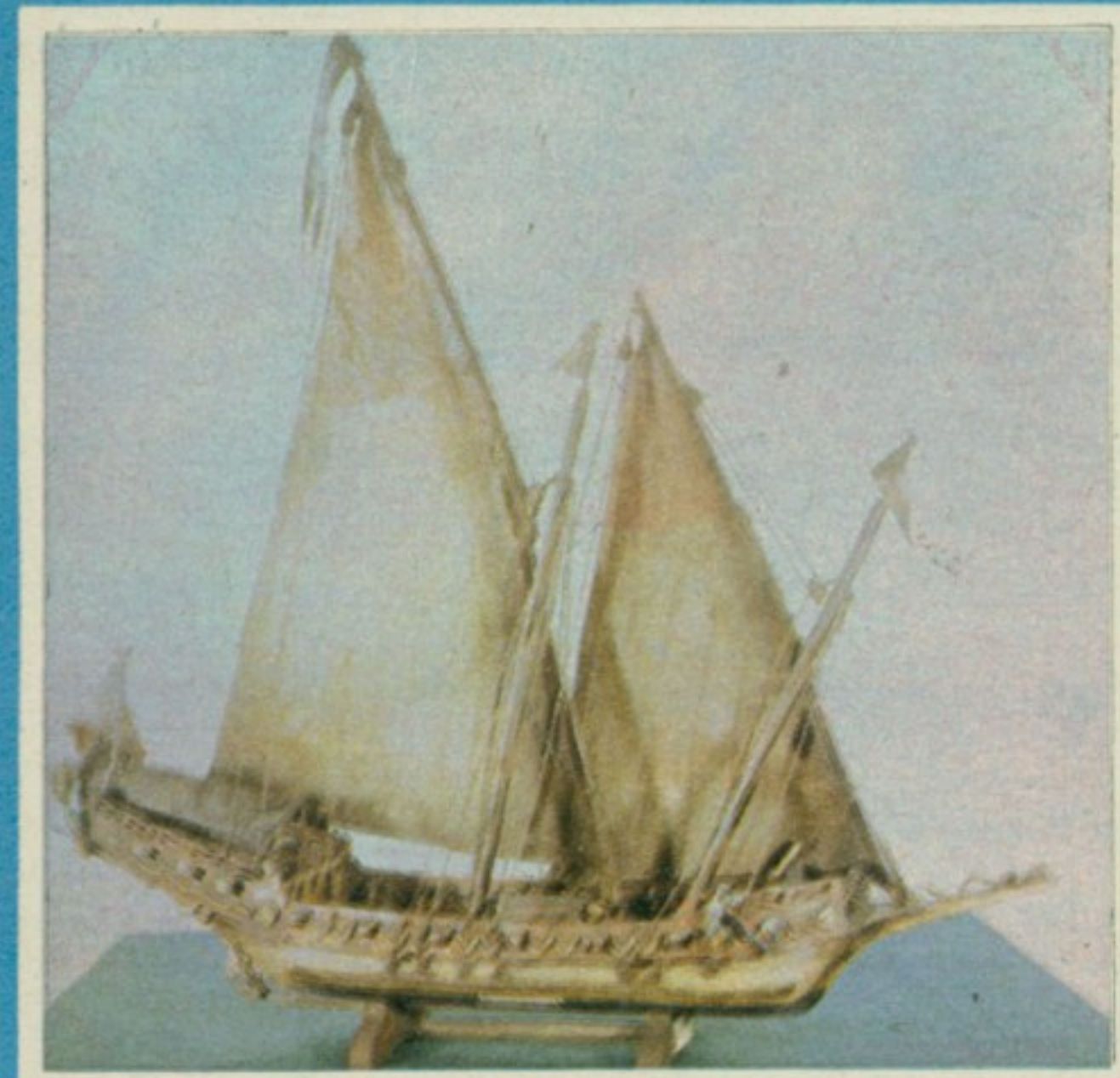

ФРЕГАТЕ – БИ

ЦРНА, ЖУТА, ПЛАВА И БЕЛА — у XVI веку поморци све озбиљније настоје да повећају носивост својих бродова и да им, усавршавајући систем једрења и управљања, повећају брзину и сигурност на води. То је време кад једрењаци добијају већи број једара, обично четири, а крма им није више тако оштра већ „одсечена“ и висока. Како се дубровачка карака показала као веома добар брод, на њу се сад угледају многи бродоградитељи дуж Средоземља. Све караке тог периода имају три јарбола а каштели су им, зависно од величине брода вишеспратни. На великим океанским каракама грађени су и са шест спратова. Што је брод био већи, имао је и боље наоружање. Обично весло за управљање замењено је правим кормилом које је ишло дубоко испод брода и тако смањивало занашење при једрењу по јаком ветру. За бојење караке употребљаване су само четири боје: црна, жута, плава и бела а по читавом броду налазили су се украси жуте боје. На сликама: океанска карака из XVI века.

ДА СЕ НЕ ПРЕВРНЕ — Пирогу, једрењак којим се пловило од најранијих времена, и данас користе јужноамерички Индијанци, становници полинежанских острва и неки други примитивни народи. Направљена дубљењем дугачких стабала, као такозвани мопоксилни чамац, пирога има оштре завршетке на крми и прамцу а на предњем делу висок јарбол са великим једром. Труп јој је дугачак, а узан и низак па се под налетом ветра може лако преврнути. Због тога се на боковима причвршћује дрвени пловак који осигурава добро лежање на води. На слици: полинежанска пирога.

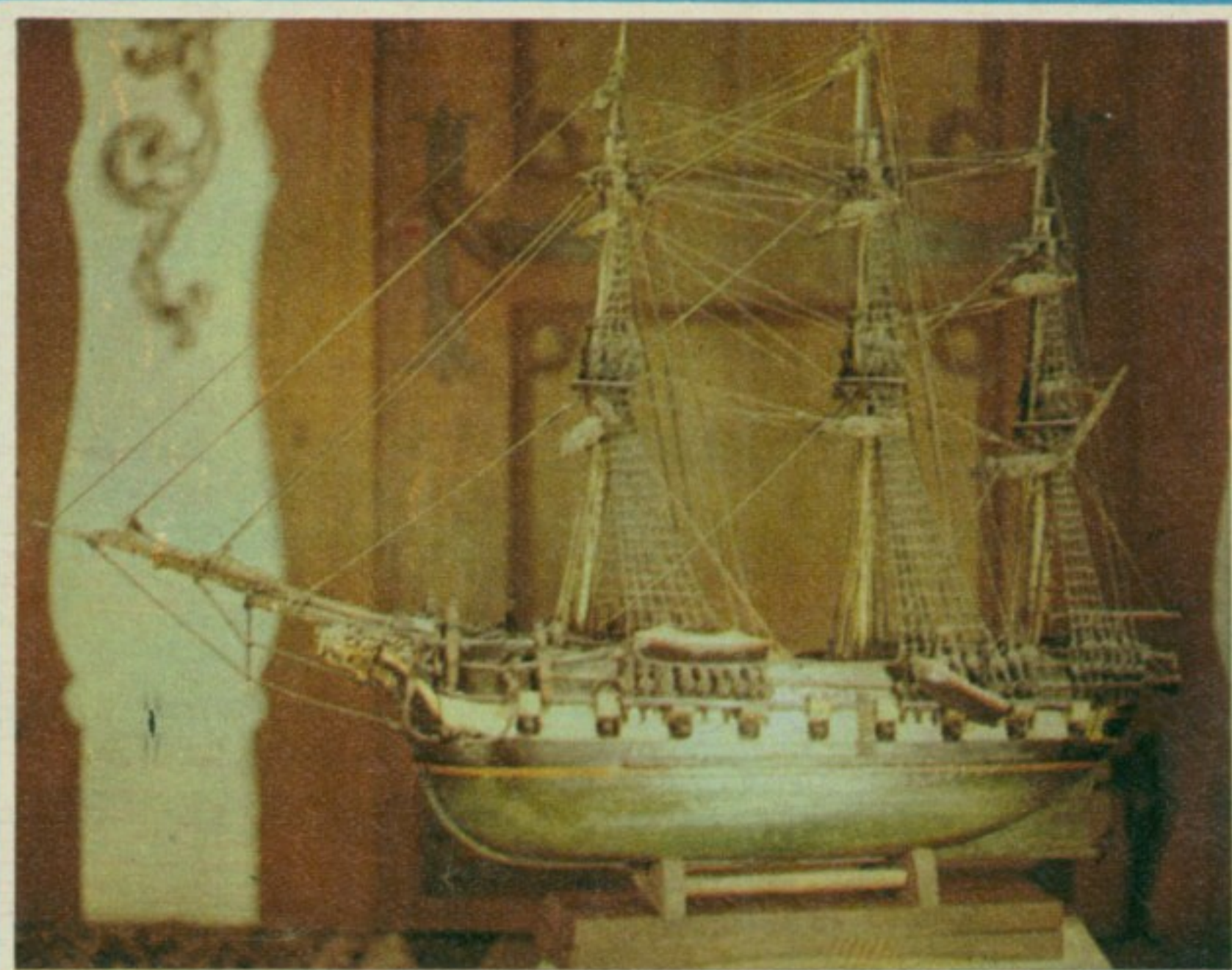
И ЈЕДРА И ВЕСЛА — Италијански једрењак фелука пловио је пре више од три стотине година по Јадранском и Средоземном мору, искључиво као трговачки брод. Просечна дужина му је 15 метара, ширина 4, висина 2 метра, а носивост 15 до 20 тона. Фелука има два кратка јарбола са латинским — троуглим једрима а по средини трупа уздужицу греду, такозвану кобилицу, која брод чини стабилнијим. На старијим типовима овог једрењака крма је била веома истакнута, дужа од трупа и по неколико метара. На слици: италијански једрењак фелука из XVI века.

ТОПОВИ СУ ОБАВЕЗНИ — Ханзеатске коге, широки теретни бродови са правим кормилом уместо обичног весла, биле су добро опремљене за пловидбу по отвореном мору. Коге су носиле две до три стотине тона терета а биле су обавезно наоружане лаким топовима на прамцу и крми. Овим бродом се, у случају потребе, могло и ратовати и тада му је посаду сачињавало две до три стотине људи. Ханзеатске коге су на дуге путеве најчешће кретале у групама, конвојима, како би се, ако их пресретну гусари, лакше одбраниле и заштитиле терет који су носиле. Северномачка кога „Адлер фон Либек“, на слици, један од најмодернијих бродова XVI века.

РЗМ КУРИРИ 4

БОГАТИ ХОЛАНЂАНИ — У XVII веку Холанђани имају веома добре и модерне бродове којима плове у далеку Африку и Индију а према пловним линијама класификују их као: источноиндијце, западноиндијце, левантинце, гвинејце... Посада ових бродова морала је да буде добро увежбана и за пловидбу и за борбу јер је пут био далек а скупоцени терет који су носили привлачио је гусаре. Капетани који су успели да изиђу на крај с пљачкашима и с натовареним бродом доплове до Холандије добијали су велике награде. Богати Холанђани су своје бродове украшавали лелим и скупим фигурама које су понекад вределе као једна трећина брода! На слици: источноиндијац брод који је преносио зачин из Индије у Холандију.

ЈЕДРЕЊАК-ИЗВМЪАЧ — Прва фрегата на једра саграђена је 1646. у Енглеској. Пре ње постојале су фрегате на весла а много касније фрегате на парни погон. Фрегата има дужи труп од линијских бродова према којима је грађена а висина бокова јој је мања. За само седам година у Енглеској је саграђено око 60 оваквих бродова. Први од њих био је наоружан са 32 топа распоређена у два реда. Фрегате у почетку имају два јарбола а нови типови добијају и трећи. Највеће фрегате имају преко 40 топова а појавиле су се у Енглеској и Француској крајем XVIII века. Своју службу у рату почеле су као брзи курирски бродови и бродови за извиђање, а касније се показују као најподесније за борбу са гусарима. Задржале су се на мору све до новијих времена. На сликама: аустријска фрегата из XIX века, последњи тип овог брода на весла.

БРОД НА ПАРНИ ПОГОН — Године 1814. за америчку морнарицу је израђен први брод на парни погон. Био је то ратни брод „Демологос“, дугачак 47,6 метара и наоружан са 30 топова. Труп му се састојао из два дела и једне заједничке палубе. У једном делу трупа налазио се котло, а у другом парна машина. Између њих се у води окретао точак који је заменио весла и једра. Парни бродови нису лако продирали у ратну морнарицу; стручњаци су сматрали да морнари на бродовима са парним погонем губе осећај за ветар и морске струје и не могу тако добро да маневришу. Године 1839. упловио је у Боку Которску први брод на парни погон. Био је то „Арцидука Лодовико“, аустријски брод на једра и пару.

Модели бродова у овом и претходна три броја узети су из збирке инжењера Милана Андоновића (13), из музеја у Баоинфу (14) и музеја у Котору (15).

БАТИНЕ
КОЈЕ
СЕ
ПАМТЕ

РЕЗАНЕ ОЧИ

Сврџи кућни закон који сам јрубо ђрекршио јласио је: »Свакој дана од 14 до 17 часова забрањено је нарушавање реда и мира«

уста да се не дере и тихо на прстима напустио собу. Нечујно сам затворио врата и нашао се у предсобљу.

Сад ја идем лепо напоље да се мало играм, а онда ћу се вратити пре него што се тата и мама пробуде, мислио сам. А ако се случајно пробуде раније, рећи ћу да сам Борису везао очи да га не би пробудио сунце. То је, по мом мишљењу, био идеалан изговор. Задовољан својом бистрином на прстима дођох до врата од стана кад ми изненада паде на памет: „Сат! Колико је сати! То сам заборавио!“

Нерадо се вратих у кућу и са извесним страхом устанивих да је тек 15 до 4. А да мој план успе, требало је да буде бар пола 5. Жалосно сам гледао у будилник који је лењо откуцавао секунде, а онда се досетих — дохватих сат и казаљке окренух да покажу пола 5. Рачунао сам да се за пола сата тата неће пробудити, а ја ћу се дотле већ вратити и померити казаљке за 45 минута уназад.

ГАДЕ ЈЕДАН БЕЗОБРАЗНИ!

Мирно сам из подрума извукао стари тротинет и изнео га напоље. Никог од мојих другова, наравно, није било у дворишту, па сам се забављао сам. И то је било боље него да успављујем малог брата. Неподмазан тротинет шкрипао је док сам се возио око куће. Већ после другог круга морао сам да станем и брзо се сакријем. Јер, упркос буци коју је правио мој тротинет успео сам да чујем како се отвара неки прозор и на мене кула бујница погрда.

— Марш одатле, гаде један безобразни! Тешко теби ако те дохватим! Само ми још једном дођи овамо, па ћеш добити своје, мангупчино балава!

И тако се тај неко, мада није знао на кога се дере, добро извикао и љутито заљупио прозор. А ја сам отишао да се возим мало даље да не бих доживео и нешто горе. После 15 минута одлу-

чих да је доста и пођох кући.

Али, авај! Када сам већ био сигуран да се све добро завршило, застадох као укопан на улазу у стан. Мој тата је стајао на вратима с Борисом у рукама. Од његовог страшног погледа у мало нисам сео. Одмах сам знао да ми се ништа добро не пише.

На изглед мирно отац је отворио врата од собе, дао Бориса мами, па се вратио. Стајао сам као укопан кад ме је стигао први шамар. Онда је, и даље без речи, наставио да ме удара где стигне. Док сам се снашао, већ сам био у кухињи пражњен кишом удараца. Тек та да почех да бежим и да се скривам по угловима и испод стола, али ме је његова рука свуда стизала.

Драо сам се из све снаге не бих ли ублажио његов бес, али ништа није помагало. Тукао ме је ни сам не знам колико дуго. Тек ка да се уморио, пустио ме је испребијаног и изнемоглог. Мама ме је после тешила. Од ње сам и сазнао шта се збивало у мом одсуству.

Тата се случајно пробудио и пошао у кухињу да пије воде. На будилнику је видео да је 5 и 15. То му се учинило нормално. Није му било сумњиво ни док је Борису скидао газу с очију. Мало се, истина, љутио када је видео да Борис није заспао, али не толико да би ме казнио.

Судбина ми је била запечаћена кад је очев поглед пао на ручни сат чије су казаљке показивале тек пола 5. Мало је промислио и — све схватио! Бесан што сам хтео да га преварим пошао је да ме тражи. Тада смо се срели на вратима стана. Шта је даље било, зна се.

Тако сам први пут извукао поштене батине. Остале су ми у сећању највише због страшног очевог погледа. И увек кад га се сетим, читавим телом прођу ме жмарци. А све то само због пола сата усамљеног крстарења на тротинету.

Данко Плут, ученик
Ново Поље За цеста II
61260 Љубљана-Поље
(Хонорар: 250 н. д.)

Ово се догодило у Вировитици, малом градићу крај шумовите Билогоре, где сам провео детињство. Живео сам касније и у другим градовима, али ми се никада неће избрисати из главе догађај који се збио баш у том месту, у двоспратној згради са оградом испод које је стајао даниноћ.

Осим нас у кући је становало још неколико породица чија су деца била моји најбољи пријатељи. Били смо несташни и сви смо више мислили на игру и журнаву пр дворишту него на школу у коју смо тек пошли. Но, пазили смо цвеће које су одрасли гајили и, ако би неко нешто оштетио, тужили бисмо га родитељима.

ПРАВА НАПАСТ

Једног сунчаног летњег дана 1961. и ја сам прекршио строг кућни закон који су иначе сви веома поштовали. Било је то у неколико редака написано и видно истакнуто правило које је донео кућни савет, а гласило је овако: „Сваког дана од 14 до 17 часова забрањено је нарушавање реда и мира око куће“.

Да би се ово правило спровело у дело било је потребно да сваки родитељ у време одређено за одмор станара не дозволи својој деци излазак у двориште. Али, било је страшно досадно седети у соби док је напољу тако дивно, као по-

ручено за играње. А још кад сам морао да чувам брата Бориса који је тада био у пеленама, беснео сам као рис!

Обично баш у то доба отац и мајка су ме терали да успављујем брата збињем неке корпе нарочито за њега направљене. Он је био јако неваљао малишан, увек се драо и није хтео да спава. Моја мама често је понављала да тако неваљало дете још никада у животу није видела. Ја сам јој давао за право. Борис је стварно био напаст какву је требало надалеко тражити!

И тог критичног дана морао сам успављивати Бориса. Случајно се није драо већ је само гледао и гледао. Страшно досадан посао, поготово по тако дивном времену! У соби је владала мртва тишина, изпољу такође. Чуо сам само равномерно дисање родитеља који су се, као и други у кући, одмарали после напорног радног дана.

Седео сам на малој столици, гледао у плафон и премишљао како бих те дуге сате некако скратио. Када би бар Борис хтео да заспа, мислио сам у себи, могао бих неприметно изаћи да се играм. Али, напољу нема никог, сетих се. Свеједно, играћу се сам! Само још ти заспи и све

ће бити у реду! Ту сажаливо погледах мало биће у корпи које је гледало широм отворених очију као риба.

А тада се досетих — одшуњих се на прстима до собе у којој су спавали тата и мама, са полице узех газу, савих је у облику траке и завезах брату очи. Надајући се да ће тако брже заспати опет сам сео на столицу да за сваки случај сачекам још који час. Кроз спуштену ролетну у собу се ушуњао трачак сунца и то ме је још више подстакло да спроведем што сам замислио.

ПОМЕРИО САМ КАЗАЉКЕ

„Сада би већ морао заспати“ изустрио сам полугласно одвезујући Борису газу с очију. Одвијао сам је што сам пажљивије могао, полако, полако... Но, његове очи биле су још више отворене него кад сам их везао. Шта ћу сад? Поново сам сео, сасвим поражен. Наједном ми је синило!

„Ништа, ништа заспаћеш ти кад-тад!“ шапутао сам завијајући му поново повој око очију. Завршивши посао набио сам му цуцлу у

ГЛАДИОЛА

Име јој је дао француски ботаничар Турнфор у XVIII веку и то по облику лисова. Гладиус на латинском значи мач, гладиола — мали мач.

Гладиола је веома декоративан цвет и диван украс и у врту и у вази. Поклања се у свакој прили-

ци, нарочито када је нека свечаност, венчање, рођендан, рађање бебе. Обичаји налажу да се беле гладиоле носе на венчање, ружичасте младим особама и мајкама које су скоро добиле бебу, црвене девојци која се воли, жуте, пурпурне и друге када се иде у посету пријатељима. Избор боја је велики, но некада се цветови гладиоле нису одликовали лепотом, величином и бојама какве имају данас. Најлепши примерци добијени су средином прошлог века хибридизацијом и укрштањем.

Кртоле гладиоле саде се од почетка априла до конца маја 10 см дубоко, на размацима од око 20 см. Идеално земљиште је глинасто-силикатно помешано с речним леском, обогаћено органским ђубривом. Гајење се састоји од 3 фазе. У првој треба често превртати горњи слој земље чиме се спречава стварање плесни и уништава коров који гуши биљку. Друга фаза је обилно поливање. Цвеће засађено у врту треба добро заливати два пута недељно, а гладиоле у саксијама свакоднев-

но. Трећа фаза је стављање подупирача да цвет не би поломиле кише и ветрови. После цветања корење се оставља у земљи до октобра, а онда вади, чисти и ставља да презими. При бирању кртолица гладиоле треба знати да су најбоље оне средње величине. Међу баштованима гладиола је популарна и зато што је ретко нападају штетни инсекти.

Водећа земља у индустријском гајењу гладиоле је Белгија, за њом су Немачка, Холандија и Француска.

АКО СТЕ ВЕЋ,
У ЖУДЊИ ЗА
БОГАТСТВОМ,
НАПУСТИЛИ
ДОМОВИНУ,
ПОКАЗАЋУ
ВАМ ГДЕ ЖИВЕ
ЉУДИ КОЈИ
ЈЕДУ ИЗ ЗЛАТ-
НОГ ПОСУЋА
— РЕКАО ЈЕ
СТАРИ
ИНДИЈАНАЦ
ШПАНСКИМ
ОСВАЈАЧИМА

Хвајана Капак, цар државе Инка и апсолутни господар живота и смрти велике заједнице индијанских народа који су насељавали данашњи Перу, Еквадор и Боливију и који су се називали Инкама, умро је 1530. године. На престолу у главном граду царства Киту наследио га је његов омиљени син Атахуалпа, али је власт над државом практично била у рукама другог сина Хуаскара који је владао из Кускоа.

СУМЊИВИ ФРАНСИСКО ПИЗАРО

У то време царство Инка налазило се на највишем и најсјајнијем степену развоја. Сачуване величанствене грађевине, уметнички украси, керамика, фреске и предмети уметничког занатства који се данас могу видети у највећим светским музејима јасно говоре о високој култури и фантастичним математичким и астрономским достигнућима овог народа. Али, још двадесетак година пре доласка Атахуалпе на престо судбина овог древног царства запечаћена је, сасвим случајно, у Панами.

Конквистадор Васко Нунес де Балбоа, који је нешто касније први од свих белаца угледао источне обале Тихог океана, управо је у Панами мерио злато које су шпанским освајачима Индијанци донели као откуп кад један млади домородац бесно лупи песницом по ваги. Комади злата разлетеше се на све стране. Балбоа, човек напрасит и самовољан, пође руком ка мачу, када му речи једног старог Индијанца привукоше пажњу:

— Хришћани, зашто се крвите због оваквих ситница? Зашто нас мучите због бедне ваге злата? Ако сте већ, у жудњи за богатством напустили породице и до-

мовину, показаћу вам право место: прећете ли море и будете ли довољно бројни можда ћете победити оне који свакодневно једу из златног и сребрног посуђа!

Злато и сребро су магичне речи за уши једног конквистадора. Али, Балбоа није стигао жељеном циљу. То је било суђено једном другом Шпанцу веома сумњиве прошлости и рђавог гласа — Франсиску Пизару. Он је био у служби Алонза де Кеде, конквистадора који је освајао обале Колумбије. Непознати и си ромашни Пизаро изишао је из ове службе као један од најбогатијих Шпанаца у Америци.

ОСНОВАН ЈЕ САН МИГУЕЛ

Пизаро је заједно с Дијегом де Алмагром и опатом де Лукеом основао друштво за истраживање нових

територија у Америци. Прву експедицију према југу организовали су 1522. године када им је Пасквал Де Андагоја донео вести о богатом царству у Андима где људи једу из златног посуђа. Експедиција је ову тројицу авануриста коштала целокупне имовине и 3 године нечувених напора, а завршила се без икаквих резултата. Инке нису нашли.

Четири године касније ови авануристи које неуспех није обесхрабрио поново су се упутили на југ. У близини екватора открили су трагове непознате цивилизације, па је одлучено да се Алмагро врати по намирнице и оружје, а Пизаро га сачека на јострву Галбо богатом непрекидним провалама облака и јатима комараца.

Читавих 7 месеци чекали су на Алмагров повратак. Пре њега стигао је брод са поруком гувернера Панаме да се врате. Пизаро је од-

био. Са њим је остало само 13 људи. Алмагро се најзад појавио и експедиција је упловила у залив Гвајакил.

Прво место на које су наишли био је леп богат град Тумбес под влашћу Инка. После неколико месеци боравка у Тумбесу Пизаро је, сакупивши потребна обавештења и доказе, отпловио за Шпанију. Није имао ни људи ни довољно оружја да започне освајање на своју руку. Шпански краљ благоданом је саслушао Пизаров извештај, подарио му доживотну титулу генералног капетана Перуа и снабдео га средствима за велики подухват.

Експедиција се 1530. искрцала у Сан Матеу. Први град који је пао звао се Тумбес, онај исти који је Пизару неколико година раније пружио гостопримство. Око 150 километара јужно од Тумбеса Пизаро је основао први шпански град у

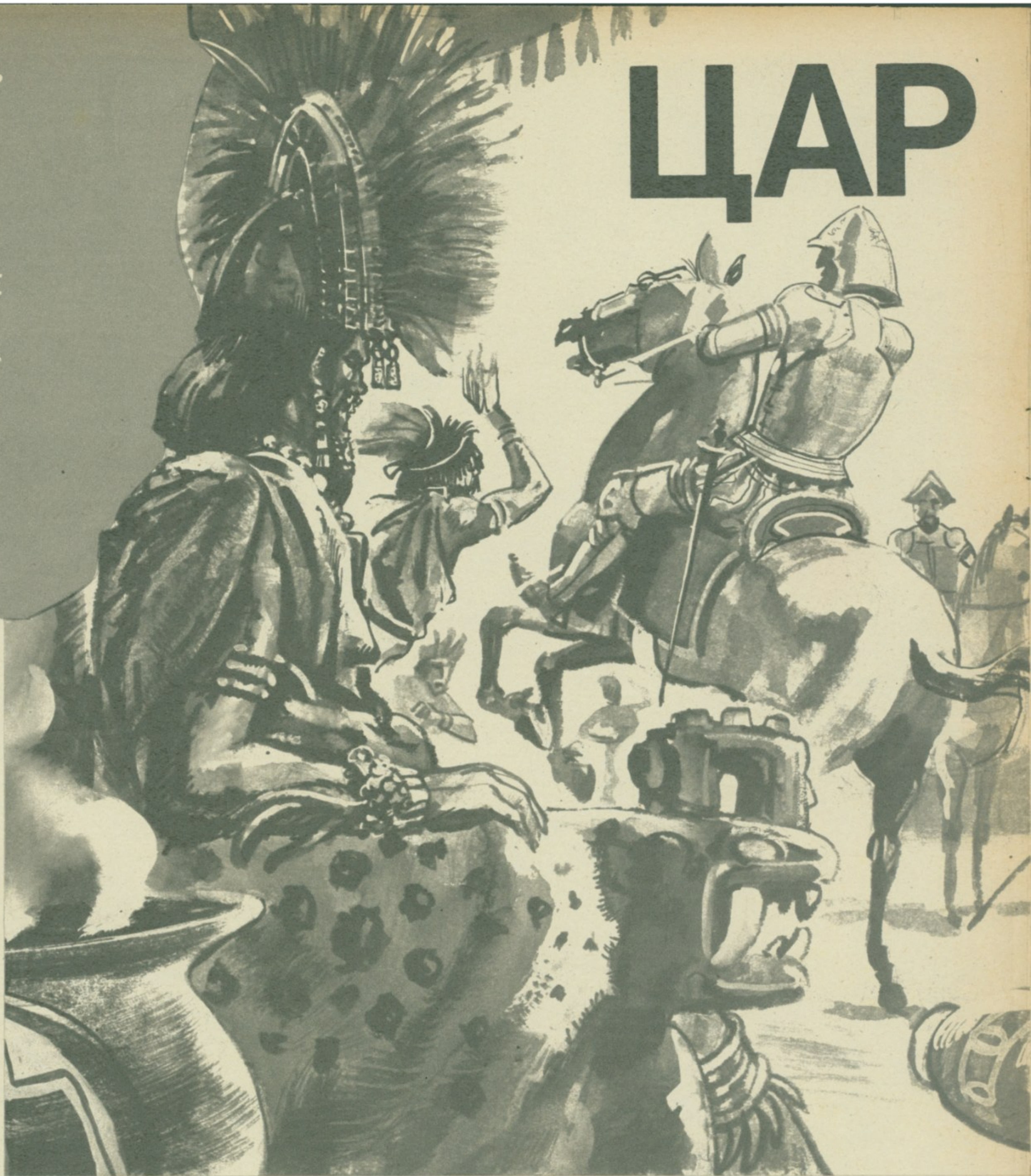
Перуу и назвао га Сан Мигуел. Но, главна освајања тек су предстојала.

КОЊ И ЈАХАЧ СУ ЈЕДНО БИЋЕ

У царству Инка управо је био завршен грађански рат који је поделио народ између двојице браће, Атахуалпе и Хуаскара. Рат се завршио апсолутном победом Атахуалпе који је престолницу преместио у град Кахамарку, но знатно је ослабио моћ овог старог царства што је одиграло одлучујућу улогу у Пизаровом освајању. Уходе и гласници јављали су цару о доласку белих људи, али се он није узнемиравао. Желео је да на миру ужива у својој победи.

Петнаестог новембра 1532. пред Атахуалпу је изведен гласник белих људи Хер-

ЦАР

СЕ КАЖЊАВА СМРТЋУ!

Док је Де Сото скакао на коњу, а великодостојници урпали од страха, цар Инка седео је попут кипа као да га се све то ништа не тиче

нандо Пизаро, Франсисков брат. У његовој пратњи налазио се Хернандо де Сото. Цар Инка примио је гласнике седећи на престолу, огрнут великим огртачем мас-капаичом. Над троном био је разапет цинкозски сунцобран, око цара налазиле су се његове жене и највиши достојанственици.

Два свештеника држала су пред царевим лицем комад скупочене тканине тако да су посматрачи могли да виде само његове очи и чело. Када су гласници изведени пред Атахуалпу, дрски Де Сото је, на општи ужас, спуспену тканину отео од свештеника и цареву светло лице указало се пред свима. Де Сото ово као да није било доста, па је на свом коњу извео неколико пируета усудивши се чак да прескочи и престо.

Инке, који никада раније нису видели коња, помислили су да су коњ и јахач једно биће и требало им је

доста времена да схвате да је коњ животиња. Видевши ђаволског Де Сота како обра украсе и скаче око престола многи великодостојници почели су да урлају од страха.

Само је цар и даље седео погледа упртот у земљу као да се њега све то ништа не тиче. Земаљске ствари нису биле достојне пажње једног Сина Сунца. Исте вечери Атахуалпа је наредио да се погубе заједно са својим породицама сви они који су показали било какав страх пред коњем.

Гласници су ипак постигли циљ: цар Атахуалпа пристао је да посети „белог војсковођу“ који ће га чекати на главном тргу Кахамарке, престолног града који су сви становници напустили чим су се појавили Шпанци. Царева резиденција налазила се ван градских зидина у огромној каменој палати.

У први сумрак на тргу

се појавила свечана поворка. На њеном челу ишла је група дворана у живописној одећи, пажљивих корака који су подсећали на балет. Дужност им је била да елегантним ритуалним покретима уклоне са царевог пута сваки камичак, трун или сламку. За њима се кретала група певача и играча у хаљинама јарких боја који су песмом и игром покушавали да разгале замишљеног Атахуалпу.

НА МЕКАНОМ ПАПАГАЈСКОМ ПЕРЈУ

Атахуалпине мисли обузете су белцима. Он добро памти легенду свог народа по којој ће, једног дана, са ђеана доћи бели бог да за-влада царством Инка. Од ове древне легенде цару је хладно око срца. Иза певача и играча чија песма не успева да га разведри ступају ратници са златним шлемовима и штитовима.

Најзад, све Инке на тргу падају ничице — појављује се царева носилка у којој Атахуалпа лежи на јастуцима од меканог црвеног, плавог и зеленог папагајског перја. За овом носилком лагано иду још две са царевим најближим саветницима и рођацима. Долазак носилке на трг објављују звуци бубњева. Три достојанственика узвикују: „Стиге највећи и најмоћнији господар, Син Сунца, једини владар кога слуша сва земља!“

У међувремену Пизаро је разместио своје људе, али не за добродошлицу већ као да очекује напад. Чим је цар стигао, он му шаље свог изасланика. Препреденом Шпанцу потребан је изговор за рат и пред Атахуалпу шаље доминиканског калуђера Висента де Валверде који му подноси библију.

Цар узима библију и истог часа пушта је да падне на земљу. То је баш оно што Пизаро очекује! Уз гласан повик да треба казни-ти богохулнике он напада свечану поворку и сам се пробија до згранутог Атахуалпе који не пружа никакав отпор. Накит и злато који су том приликом отели од Инка процењени су на око 40 хиљада златника и 30 хиљада фунти сребра.

Атахуалпином оку није из

макла пожуда са којом су се Шпанци бацили на злато. Мирним гласом, као да се ништа није догодило, он саопштава Пизару да је спреман да за себе исплати баснослован откуп: једну просторију величине 5 са 3,5 метра и висине 2 метра наћуниће златом! Пизаро је, наравно, одмах пристао.

Већ сутрадан, са свих страна царства, са најудаљенијих обронака Анда, из тајних скровишта и ризница Инка, кренули су каравани лама натоварених скупоченим металом. Инке су отплаћивале откуп за Сина Сунца.

Скупљање злата трајало је читаво два месеца. Злато је стизало искључиво у облику уметничких предмета и украса од непроцењиве вредности. Но, Шпанци није занимала уметност, па је ово огромно благо било сме-та прегопљено у полуге.

За то време Атахуалпа је седео у затвору који, истина, није много личио на тамницу. Његова пратња била је ту, његове жене налазиле су се уз њега. Јео је из златног посуђа и све што би додирнуо дворани су односили пажећи да случајно и сами не дотакну и склањали у велике сандуке. Био је обичај да се једном годишње све то спази и претопи како нијача рука не би пијнула још чиме се служио колико цар Инка.

ПЕХАР ОД БРАТОВЕ ЛОБАЊЕ

И поред високог степена цивилизације Инке су гајили и трагове дивљачких обичаја. Атахуалпи су, на пример, музичари свирали на бубњевима начињеним у облику његових непријатеља. Кожа разапета на њима била је одрана са тела оних које су бубњеви представљали. Омиљен Атахуалпин пехар начињен је од лобање његовог побеђеног брата.

И Пизаро је, међутим, имао својих брига. Инке су одавно исплатили откуп за свог цара, но овај није пуштен на слободу. Био је затворен већ 10 месеци и Пизаро је примећивао да Шпанци из његове пратње покушавају да ступе са Атахуалпом у везу нудећи му слободу и савез против Пизара за још злата.

Ситуација је постала тако озбиљна да је Пизаро, са урођеном суровошћу, одлучио да Атахуалпу казни смртју због отимања престола од брата, многоженства, клањања идолима и побуне! Невероватна оптужба и пресуда: један странац, по неким својим законима, осуђује владара земље у којој се налази за кршење закона који у тој земљи не важе и не постоје!

Једина „милост“ указана немоћном цару је та да неће бити спаљен пошто је пристао да пређе у католичку веру. За католике предвиђена је другачија смртна казна — шпански специјалитет гарота. Атахуалпа је изведен на трг своје престонице Кахамарке.

Пред окупљеним народом који лежи ничице у знак обожавања Сина Сунца цара везују за дрвену клупу и око врата му намичу широку омчу. Иза потиљка целат увлачи гвоздену шипку и снажно је окреће. Пет минута траје сурово гаротирање и Атахуалпа умире после страховите агоније. Син Сунца задављен је као најбеднији шпански разбојник.

Када га се тако ратоси-љао, Пизаро је дозволио да цара сахране владарски, по обичајима његових предака. Атахуалпа је обучен у скупочене царске хаљине од длаке викуе, на главу му је стављена круна, на груди скиптар. Заклана је и његова бела лама, а над самим гробом убијени су људи и жене из пратње који су изразили жељу да га прате и у смрт.

Затим је леш мумифициран и положен у нарочито саграђен дворца. Наиме, сваком умрлом владару Инка дизао се дворца за мумију. Мумија је добијала имања и слуге које су нормално служиле храну и понашале се као да је цар жив.

Убиством Атахуалпе Пизаро је сачувао власт, али је сасвим изгубио поверење Инка. Становништво, које је бројало око 12 милиона људи, почело је да се осипа. Инке су се повлачили у неприступачне планине, а једно од њихових последњих скровишта, фантастичан град Маћу-Пичу, откри-вен је тек у овом веку високо у планинама Вилкабамба, пошто се дуго сматрало да је постојао само у легенди.

Мада се после Атахуалпиног убиства променило још неколико царева које је бирао Пизаро по својој вољи, царство Инка ускоро је пропало. Када је Шпанија коначно освојила Перу, ово древни царство више није постојало, а сам шпански краљ јавно је осудио своје конкистадоре због злочина и претеране суровости.

Д. А.

ЦРНА БРАДА И КОМАНДОСИ

ТАЈ МАЛИ ПОРОДИЧНИ СПОР НИЈЕ ОСТАО НЕПРИМЕКЕН...

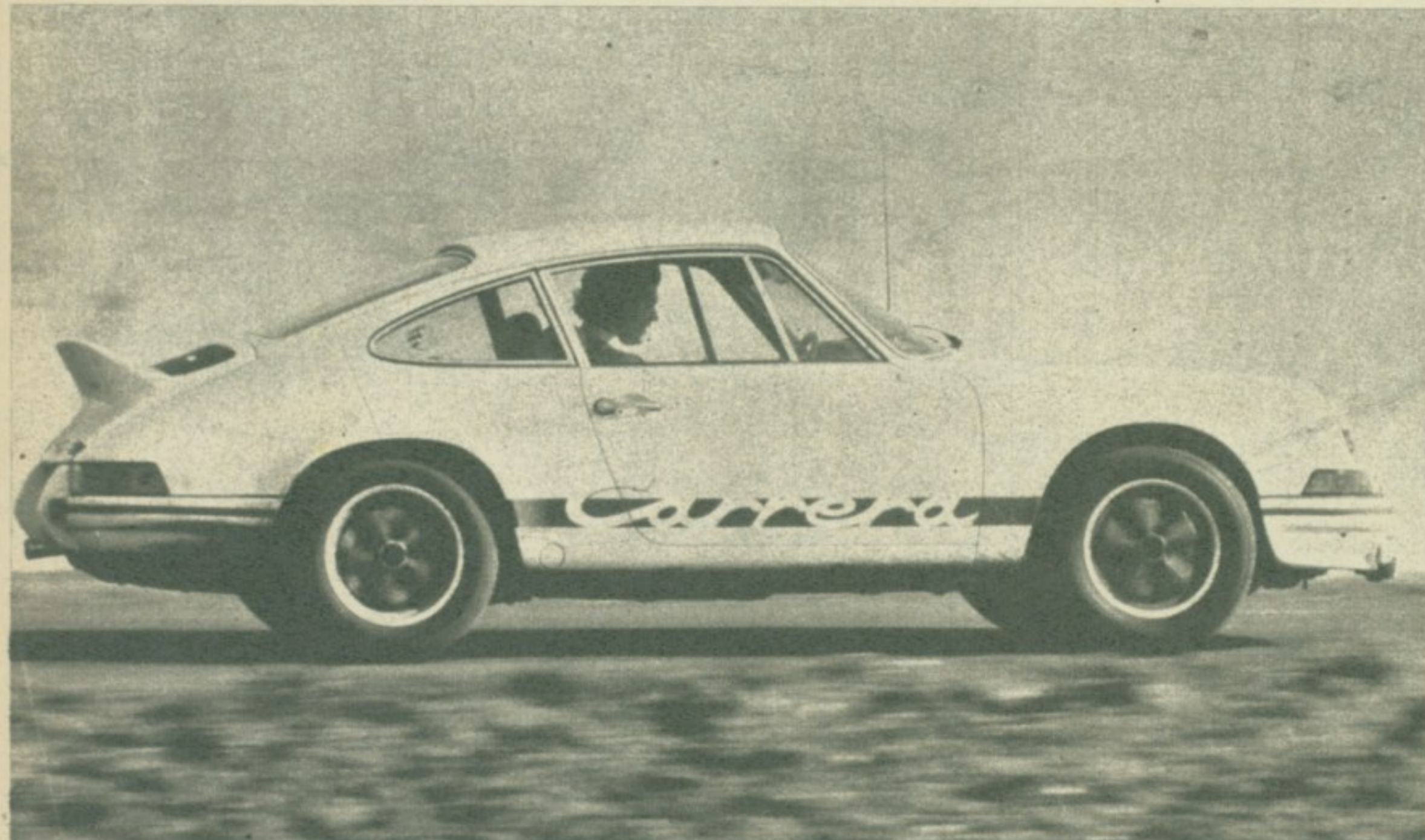
АЛИ, КАПЕТАН ЦРНА БРАДА САЧУВАО ЈЕ СВОЈ АУТОРИТЕТ...

ПОРШЕ КАРЕРА РС

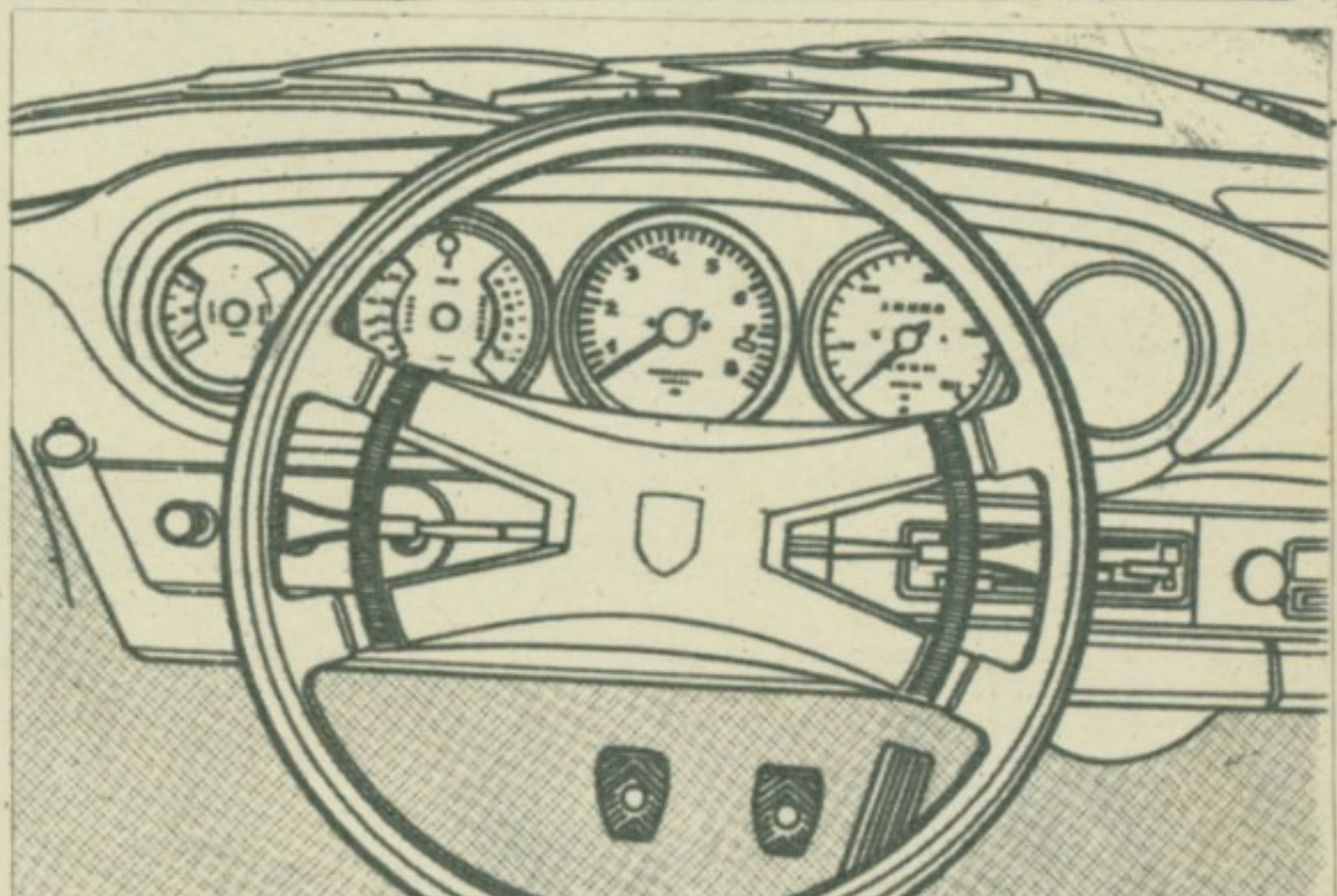

Ово возило крије у себи снагу коју је тешко употребити. Као да брзине није довољно, аеродинамични „кљун“ на поклопцу мотора повећава је за још 5 километара!

ЛИЧНА КАРТА

Мотор	позади, 6-цилиндрични
Запремина	2687 cm ³
Преч. стубљине и ход клипа	90 x 70,4 mm
Напајање	механичко убризгавање
Хлађење	ваздушно
Снага	210 КС/ДИН при 6300 о/мин.
Вуча	задња
Квачило	суво, једностањирасто
Мењач	5 синхронизованих брзина, ручица на поду
Кочнице	четири диска са дуплим про- током, ручна кочница де- лује на задње точкове.
Вешање	независно
Каросерија	купе 2 + 2
Резервоар за гориво	85 л
Картер мотора	10 л
Димензије	4,102 x 1,652 x 1,320 м
Размак осовина	2,271 м
Размак предњих точкова	1,372 м
Размак задњих точкова	1,368 м
Максимална брзина	243,2 км на час
Просечна потрошња	18 л на 100 км
Тежина	960 кг

Решење инструмент-табле није оригинално, али је веома практично. Сви прекидачи размештени су око управљача тако да возач не мора да скреће пажњу да би их тражио.

Авион без крила

Од 1954. године до данас фабрика „Порше“ избацила је на тржиште неколико модела под овим називом. Најпре је то била моћна спортска карера 6, а затим њена умеренија верзија од 2 литра. Онда је на свет дошла породица карера 911. Ова возила била су тако добро замишљена да потражња за њима није престала ни до данас. Најзад, ево и последњег модног крика немачке фабрике — карере РС, која по снази превазилази све претходне.

СТИЛ ИЛИ ШТЕДЊА?

Све елементе нова карера је преузела од ранијег модела 911 С. Измене се углавном односе на перформансе. Тако је пречник стуб

лине мотора повећан са 84 на 90 милиметара, чиме се добила јачина од 210 коњских снага. Побољшано је и вешање, а тежина возила је знатно смањена употребом пластичне задње хаубе.

Али, једна друга новина пада у очи пре свих осталих: необични „кљун“ који штрчи увис са поклопца мотора. Ова избочина, која читавом аутомобилу даје изглед ајкуле, замишљена је да смањи отпор ваздуха на задњем делу возила. Ако је веровати произвођачима, овом конструкторском досетком добило се у брзини око 5 километара. Било како било, сигурно је да ће „кљун“ направити велики утисак на купце. А то је већ довољно.

Осим овог аеродинамичног изума, моћном изгледу возила доприносе и велики натписи „Карера“ који про- сто пламте на оба његова

бока. Све као да је срачунато да привуче купце који су осетљиви на изглед, на сјај. Истовремено, ова наметљива реклама прети да одбије људе истанчанијег укуса.

Но тако је само споља. У кабини изгледа као у каквој монашкој ћелији — нема наслона за руке, нема часовника, браник за заштиту од сунца постоји само испред возача... У фабрици тврде да је то због „спортског стила“, али неки критички посматрачи слуте да је разлог далеко једноставнији — штедња!

На срећу, оно што постоји за сваку је похвалу. Сигурносни појасеви су практични, што је, слободно се може рећи, права реткост. Положај возача је удобан, инструменти добро размештени, а сви прекидачи (за показиваче смера, брисаче

стакла, итд.) налазе се око управљача. Ово представља веома мудро решење с обзиром да возач при брзини од готово 250 километара на час не сме да одвраћа пажњу са пута да би „трагао“ по инструмент-табли.

ЦЕНА БРЗИНЕ

Карера РС је један од ретких спортских аутомобила који се и у граду, при ниском режиму рада мотора, сасвим добро сналазе. Невоља је само у томе што у малој брзини неодољиво подсећа на какву звер у кавезу коју убија досада. Треба је пустити у „дунглу“, на ауто-пут, да би показала шта зна!

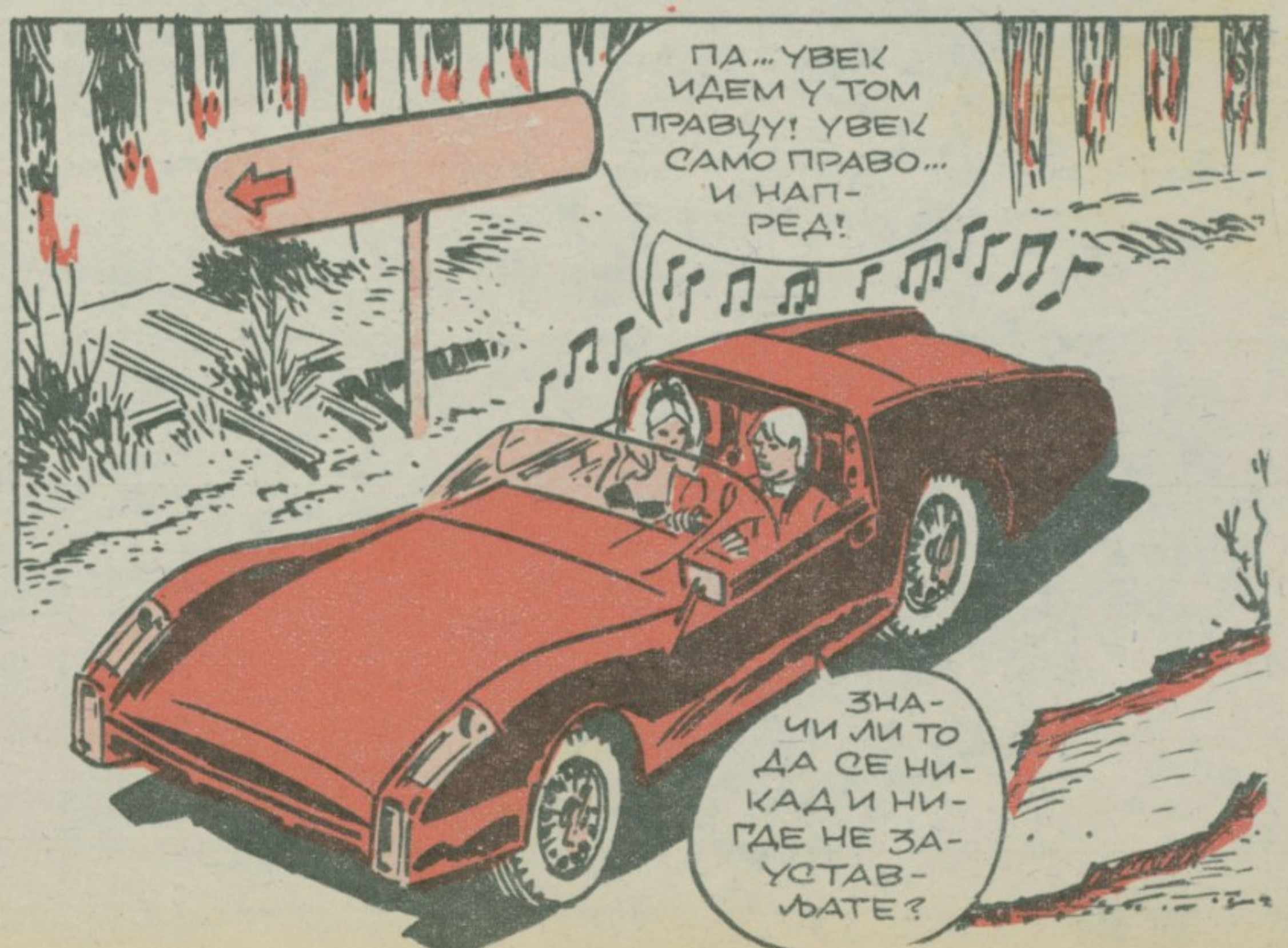
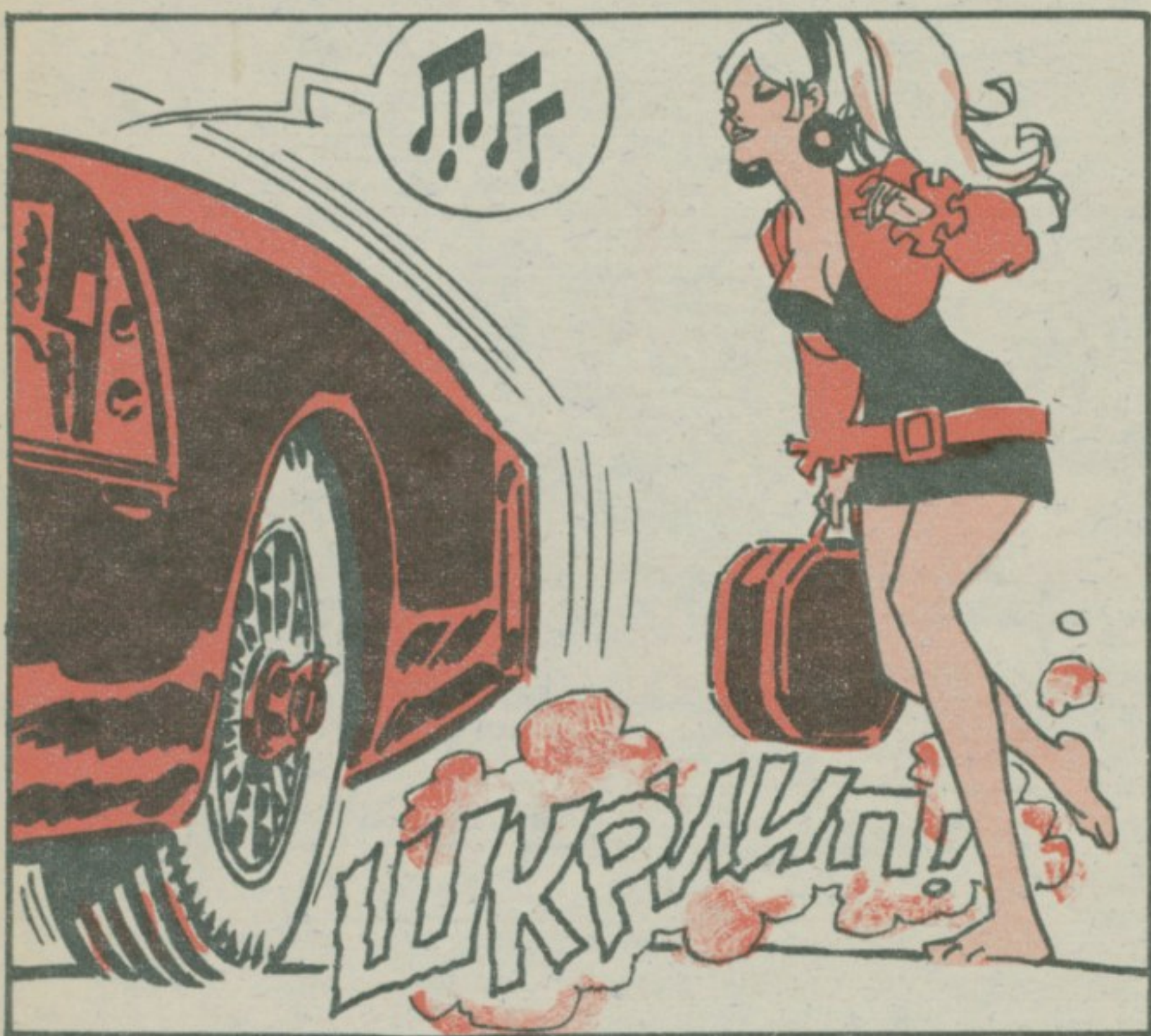
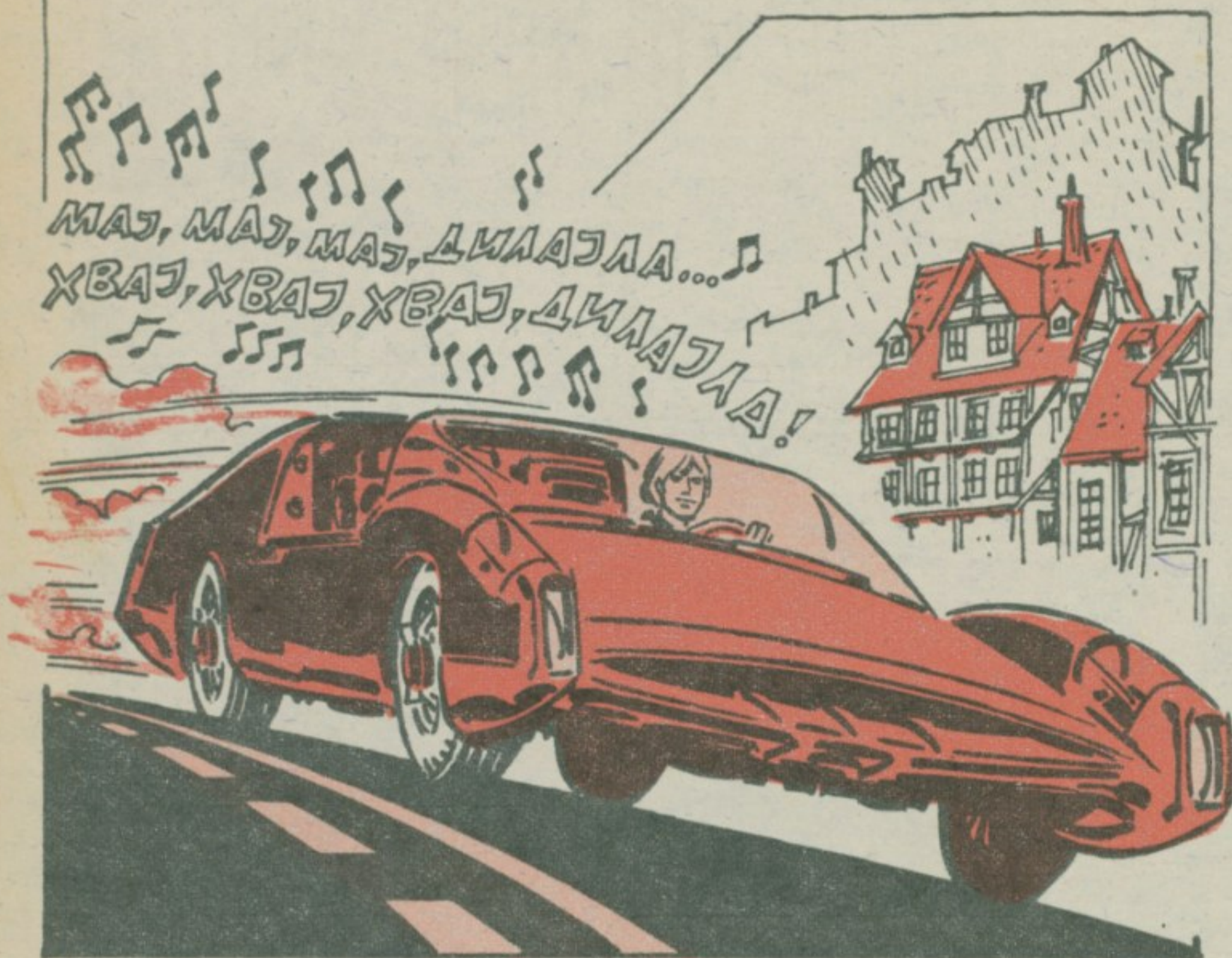
О перформансама не треба ништа рећи — бројке говоре за себе. Мотор је по-

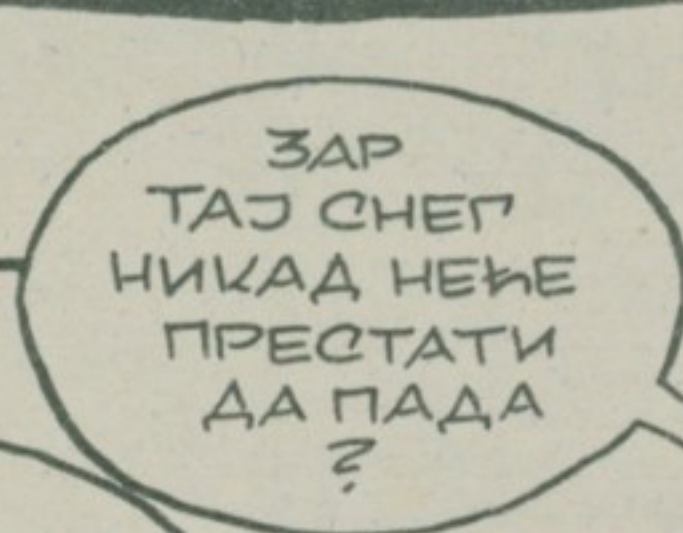
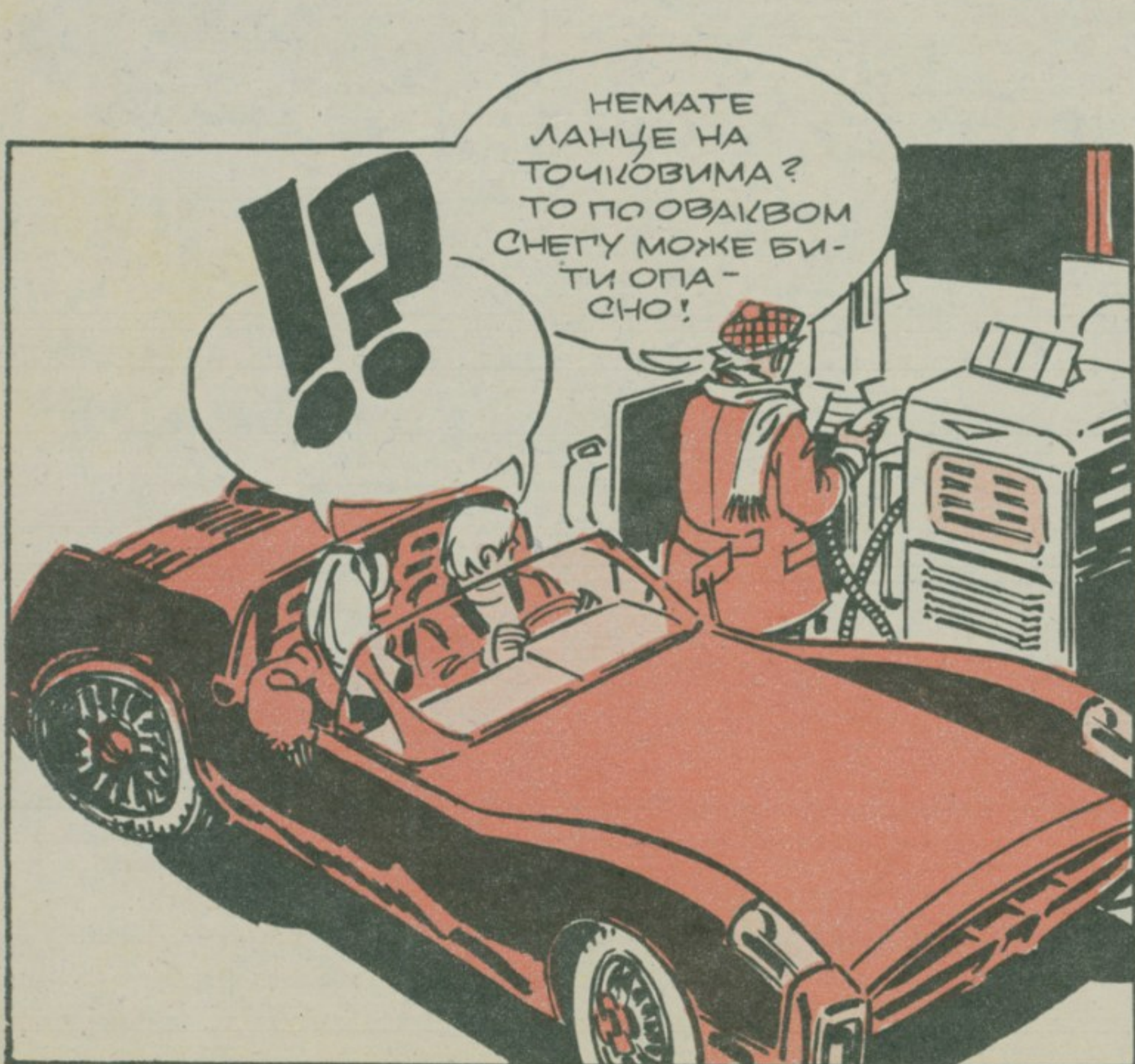
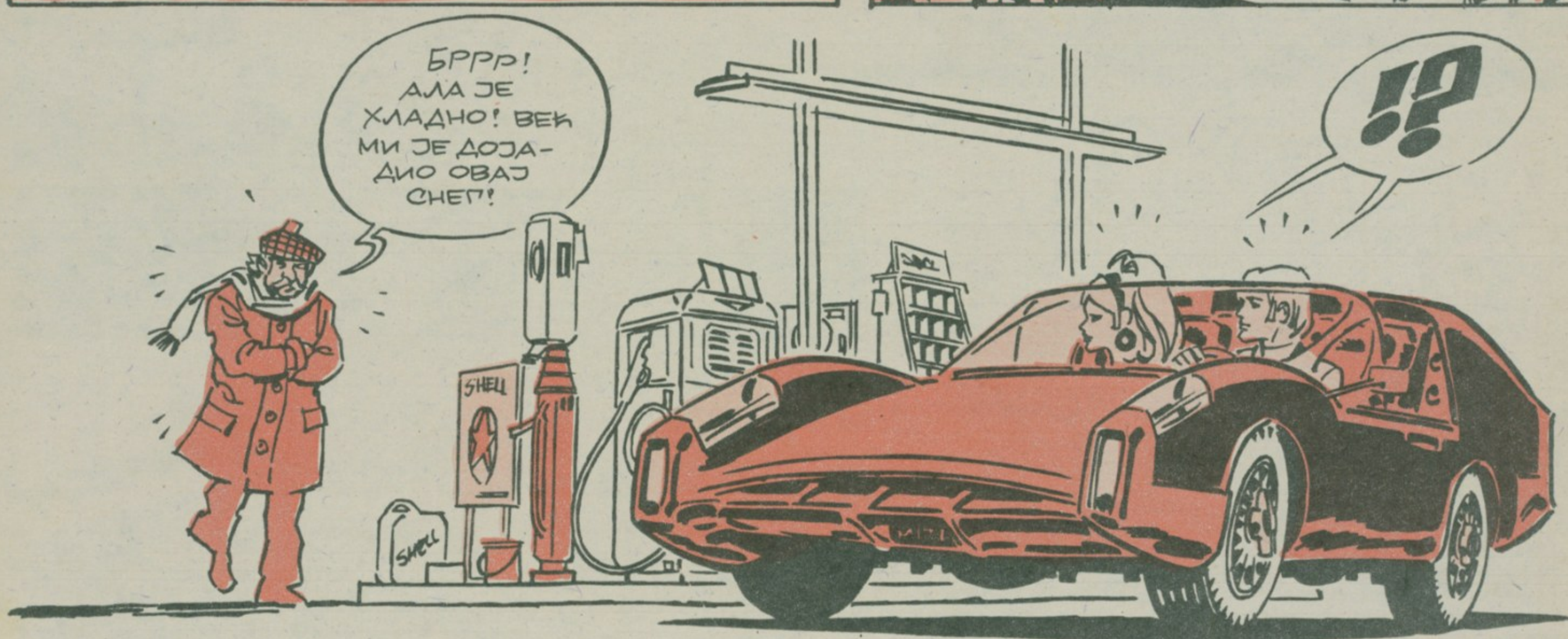
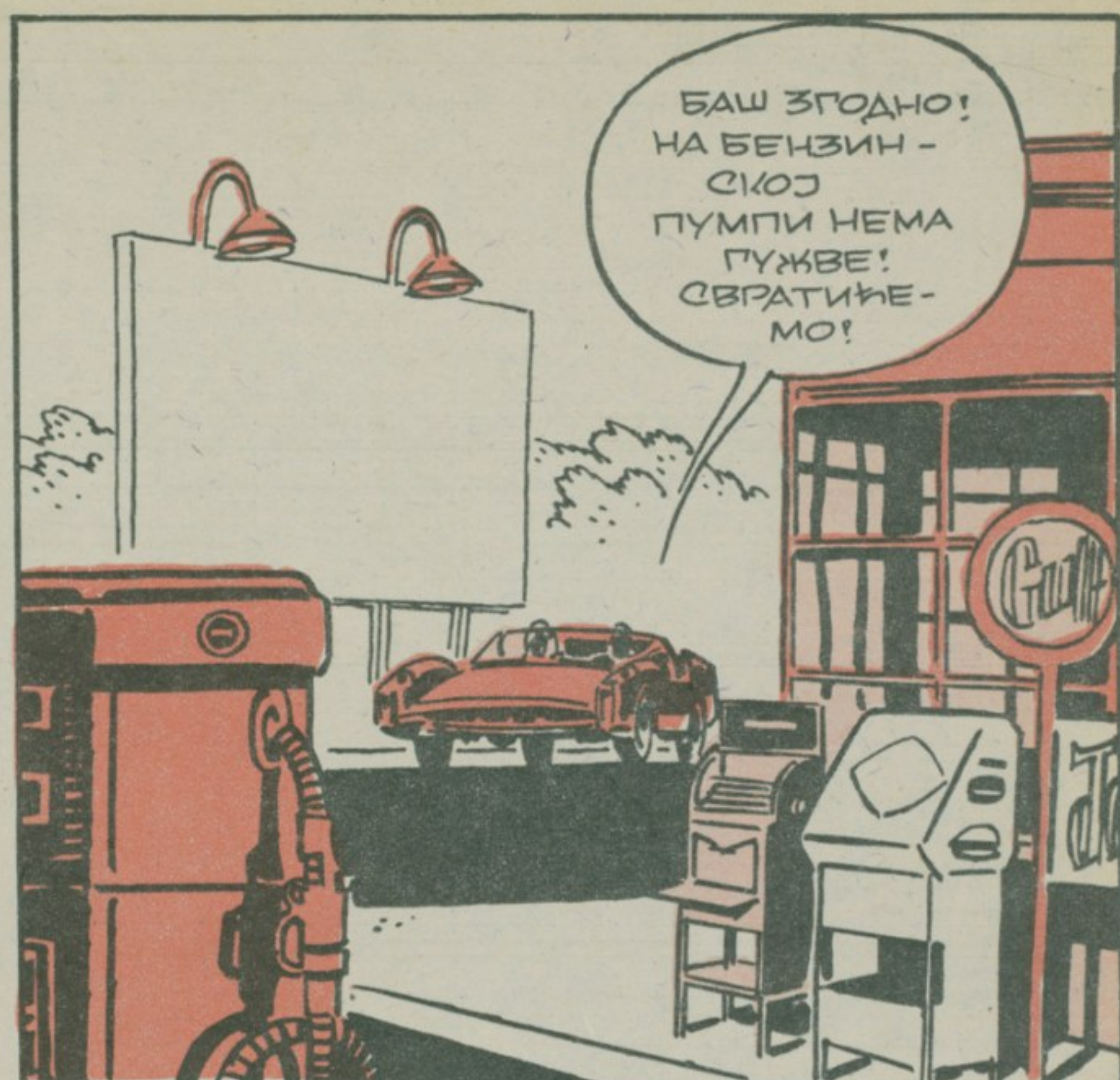
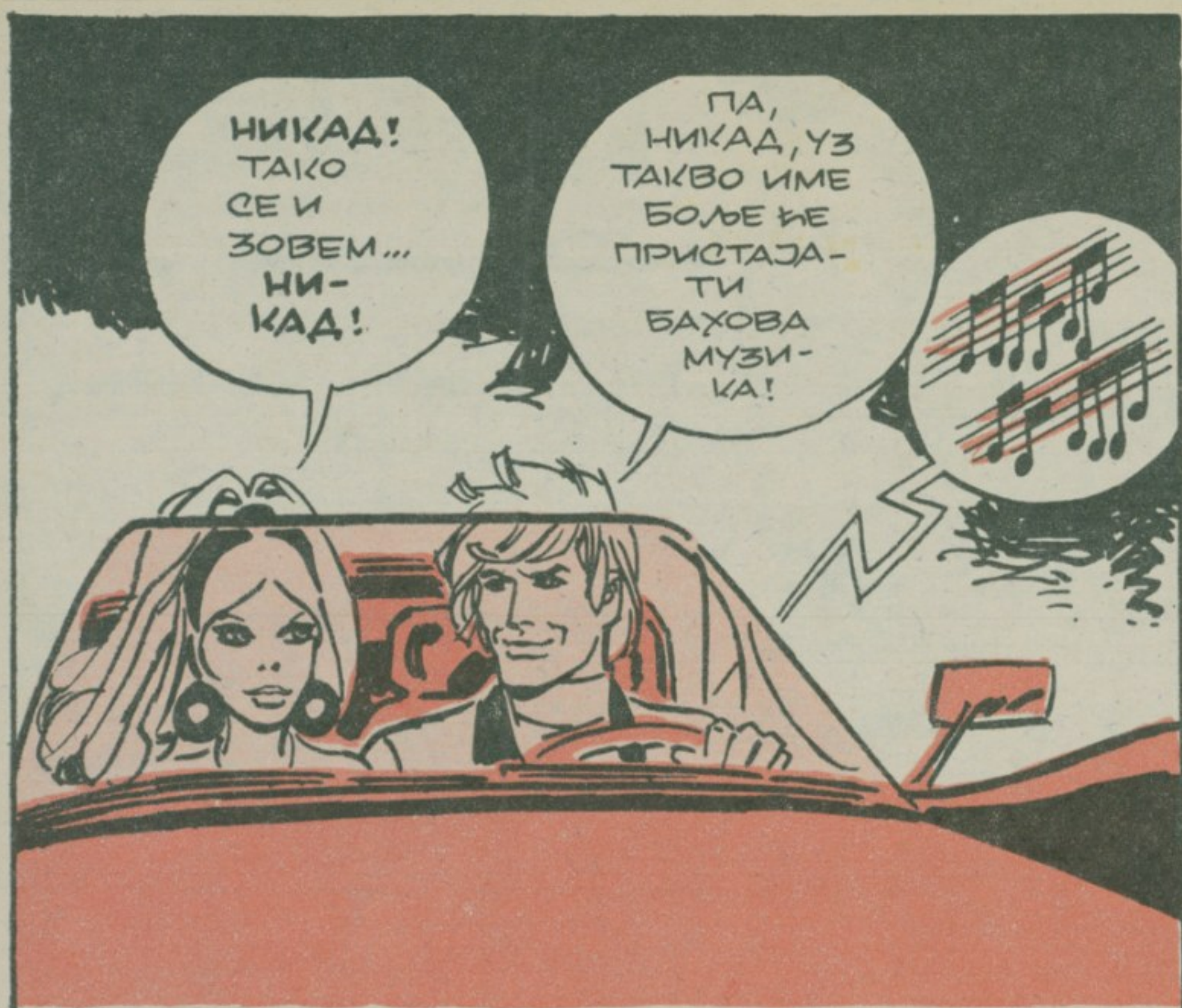
слушан и једино му се може замерити превелика бука. Али, и то се донекле може оправдати „спортским стилем“. Мењач је одлично синхронизован, кочење сигурно а потрошња од 18 литара на 100 километара, мада може изгледати велика, није превисока цена за изванредну снагу машине.

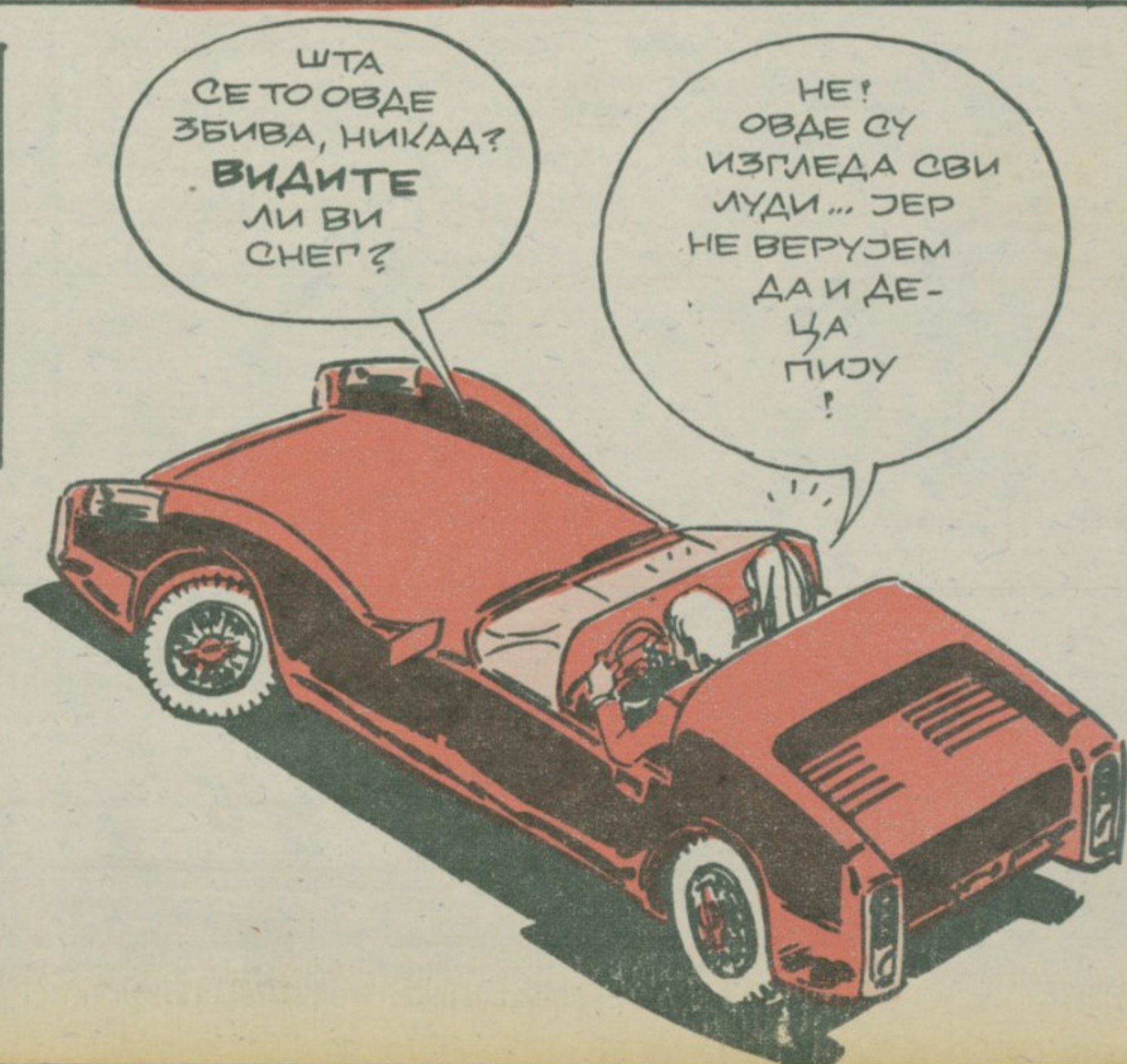
Неколико ствари не може се прећутати кад је реч о понашању на путу. На тој подлози је прилично тешко одржати правац. Ова нестабилност нарочито се осећа при великим брзинама, где и вешање отказује послушност, тако да возач има утисак да се налази — у седлу!

Све у свему, карера РС је намењена пустоловним возачима који воле опасност. Да би се сачувала сигурност, треба је возити по- лако — а ко за то има срца?

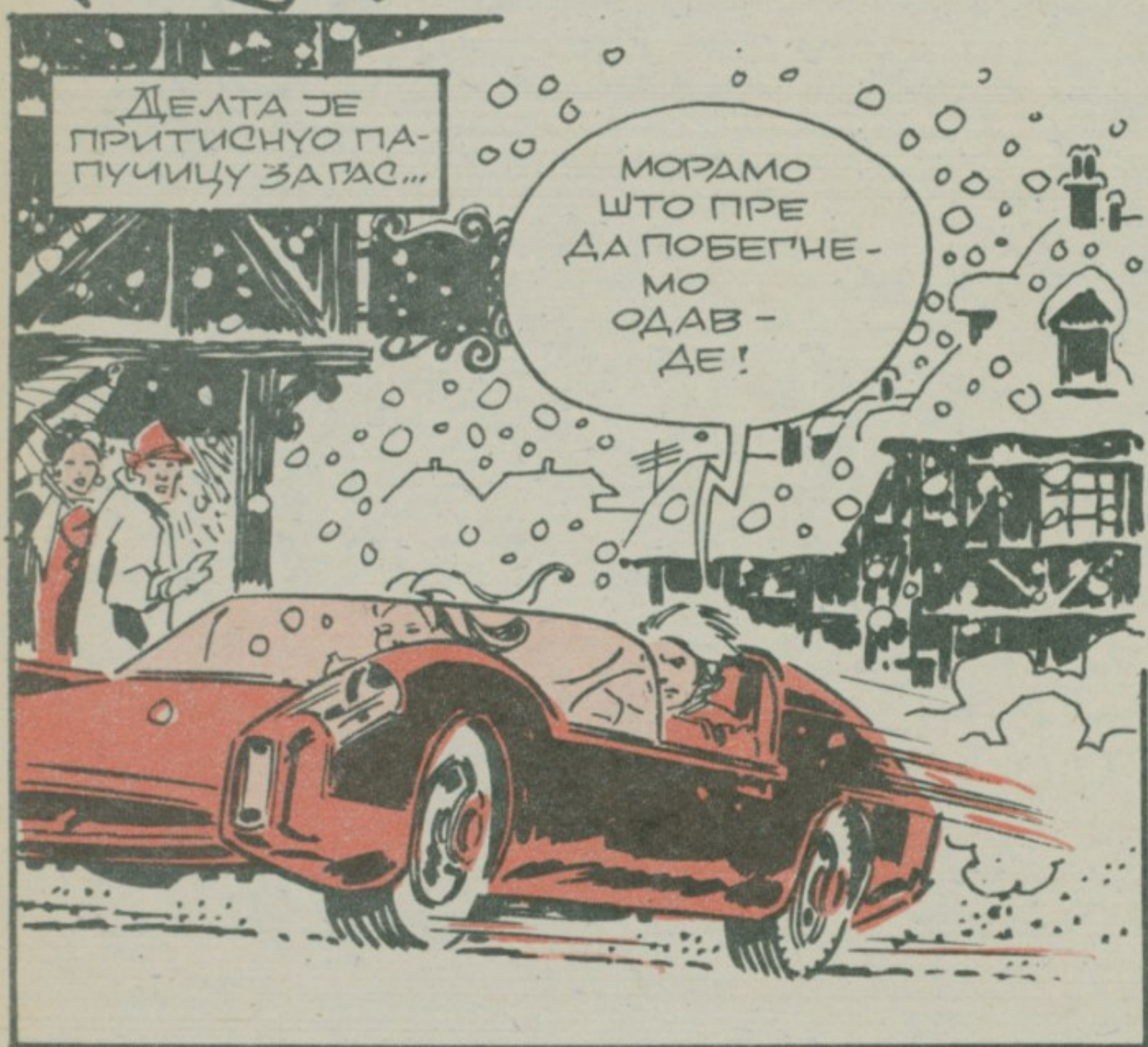
ДЕВОЈКА КОЈА СЕ ЗВАЛА НИКАД

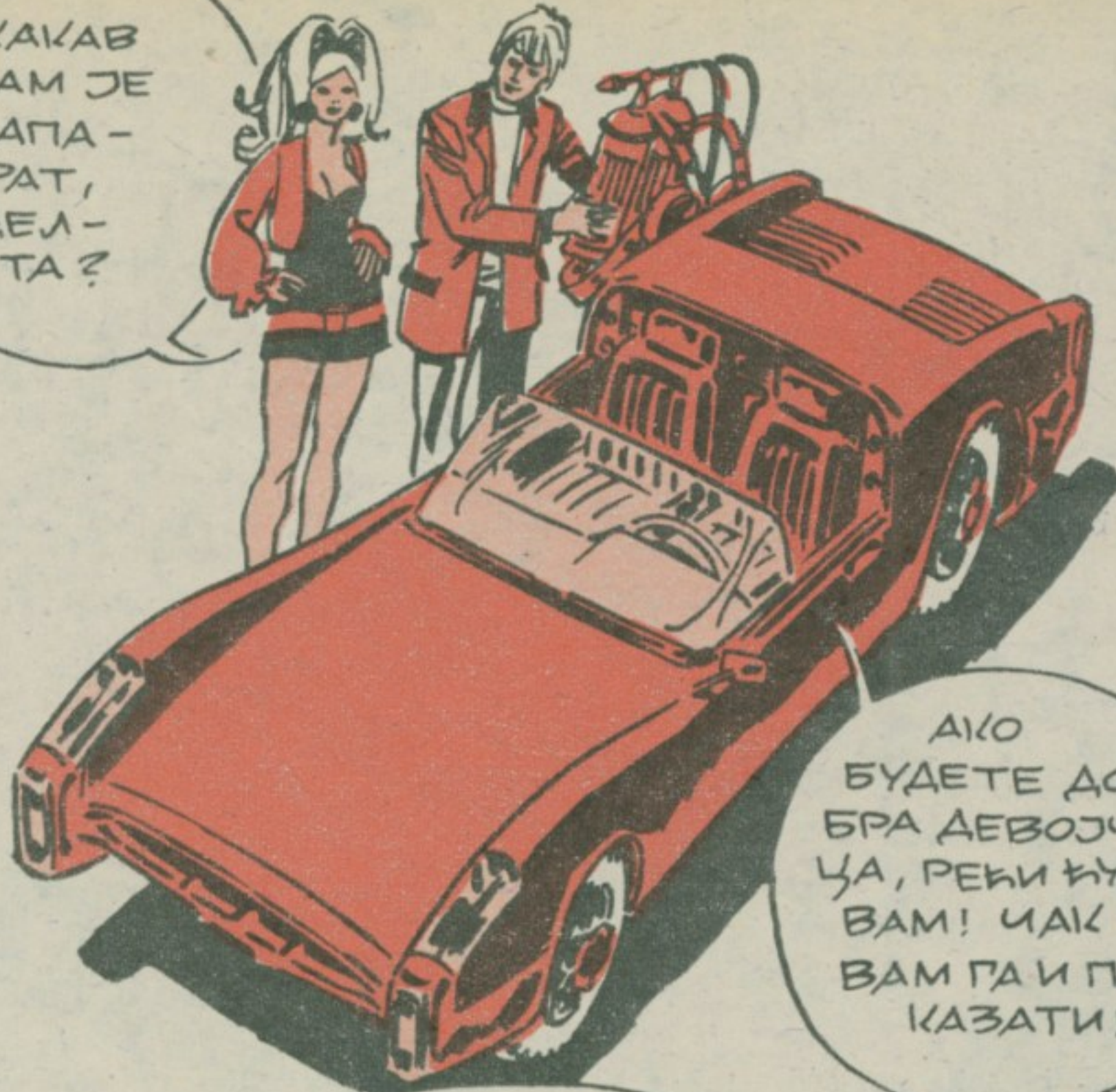

НАИШЛИ СМО НА
СЛУЧАЈ МАСОВНОГ
ХАЛУЦИНИРАЊА, НИ-
КАД! АЛИ, КО СЕ НА-
ЛАЗИ ИЗА ТОГА?
И ЗАШТО?
ТО МОРАМО
ДА ОТКРИ-
ЈЕМО!

КАКАВ
ВАМ ЈЕ
ТО АПА-
РАТ,
ДЕЛ-
ТА?

АКО
БУДЕТЕ ДО-
БРА ДЕВОЈЧИ-
ЦА, РЕКИ ЋУ
ВАМ! ЧАК ЋУ
ВАМ ГА И ПО-
КАЗАТИ!

ОХ!

ШТА
ЈЕ? ЗАР СЛИ-
ЧАН АПАРАТ
НИСТЕ ВИДЕЛИ
У БИОСКОПУ?
НЕ ПЛА-
ШИТЕ
СЕ!

НЕ-
ДАЛЕКО
ОДА-
ТЛЕ...

ПОСТИГЛИ
СМО ПОТПУН УСПЕХ,
МАДАМ! СВИ СЕ ПО-
НАШАЈУ КАО ДА ЈЕ
СНЕГ ЗАТРПАО ГРАД!
ВЕРУЈУ
ДА СЕ СМР-
ЗАВА-
ЈУ!

САМО
ЈЕ ЈЕДАН
АУТОМОБИЛ
ПРОШАО КРОЗ
ГРАД! ДВА ПУТА
СЕ ЗАУСТАВ-
ЉАО...

АЛИ, ГДЕ ЈЕ ДЕВОЈКА С ЧУДНИМ ИМЕНОМ НИКАД? БИЛА ЈЕ ПОРЕД ДЕЛТЕ КАД СУ ОВИ СНИМЦИ НАЧИЊЕНИ...

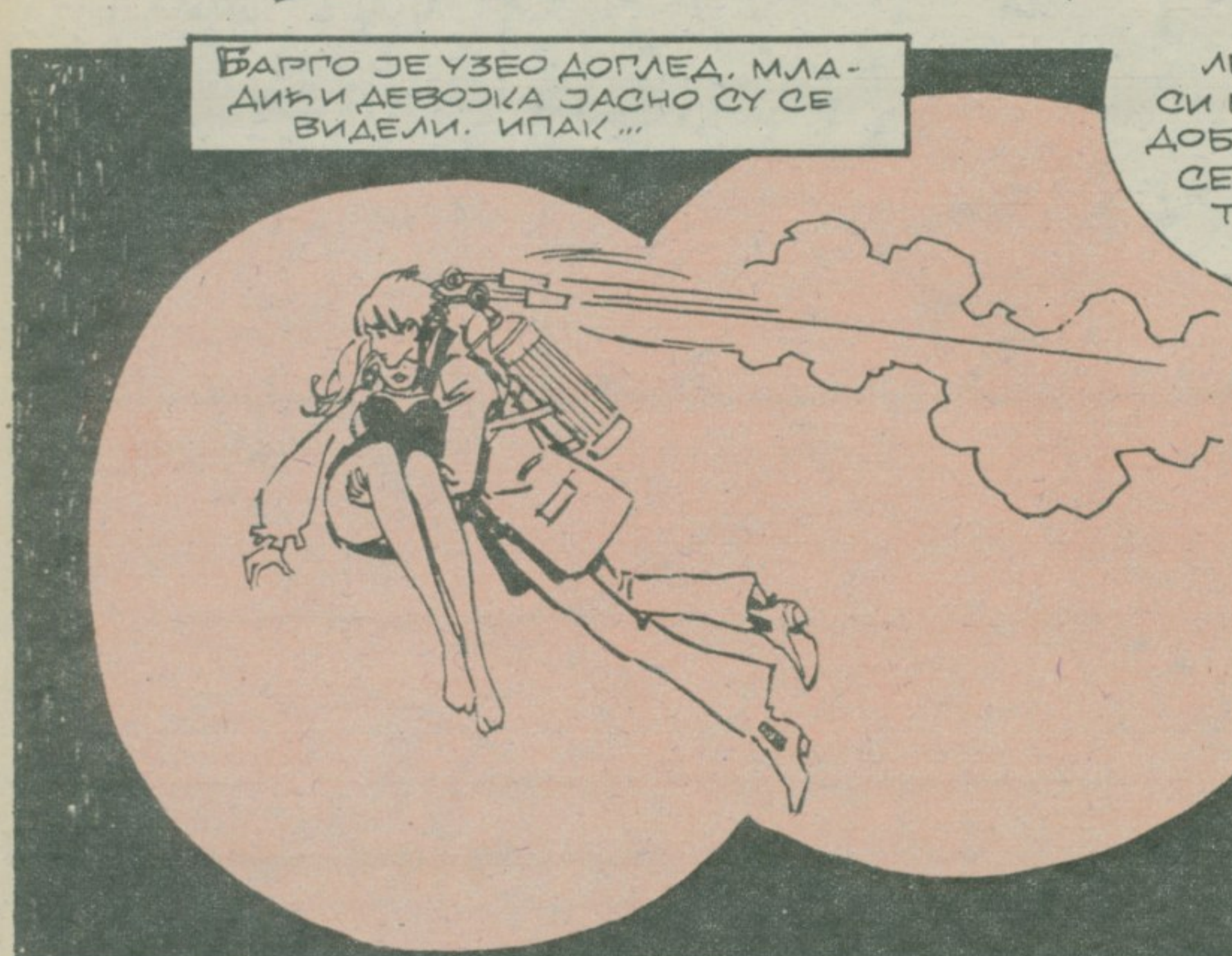
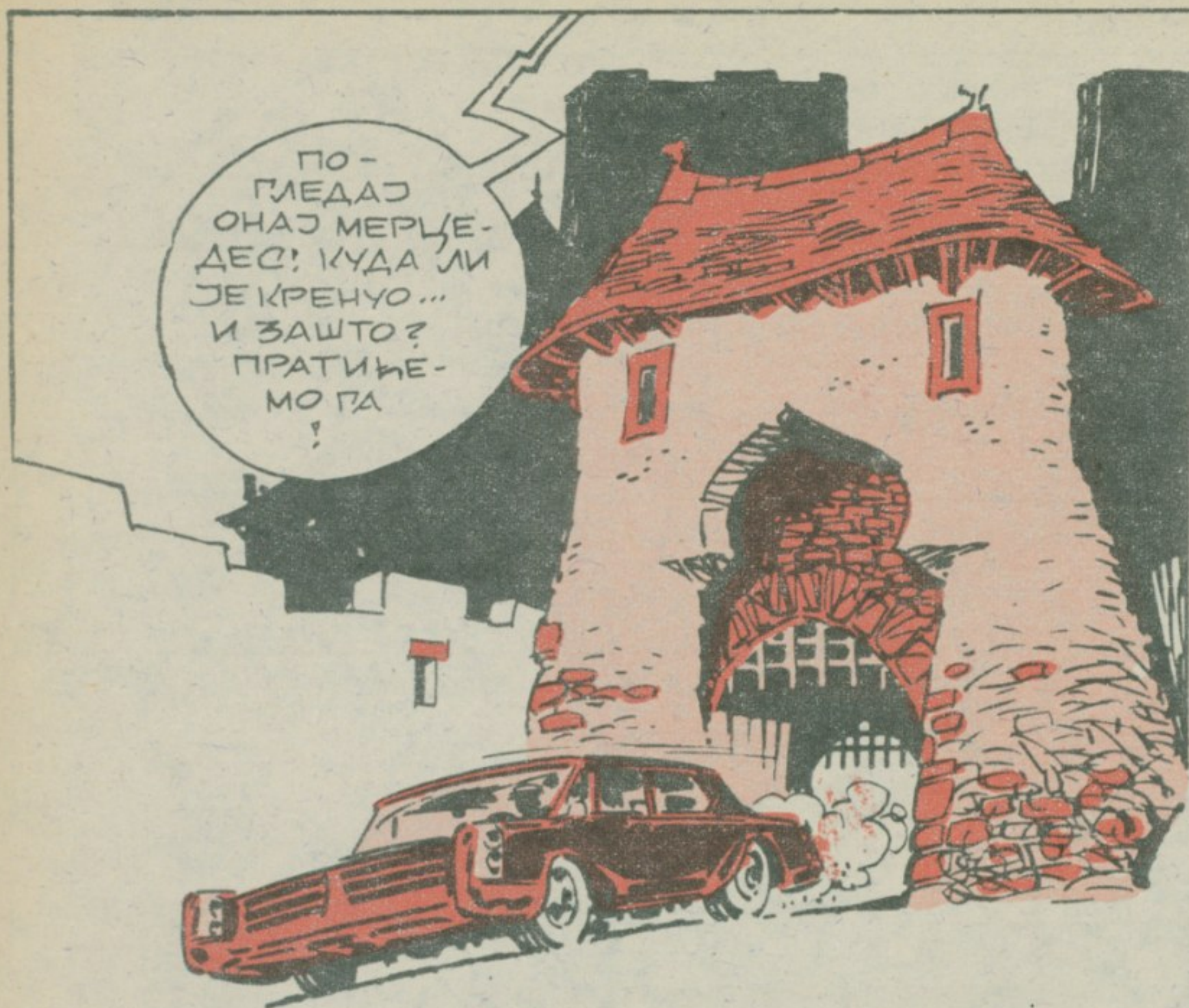
КАКО ВИ НАРЕДИТЕ, МАДАМ!

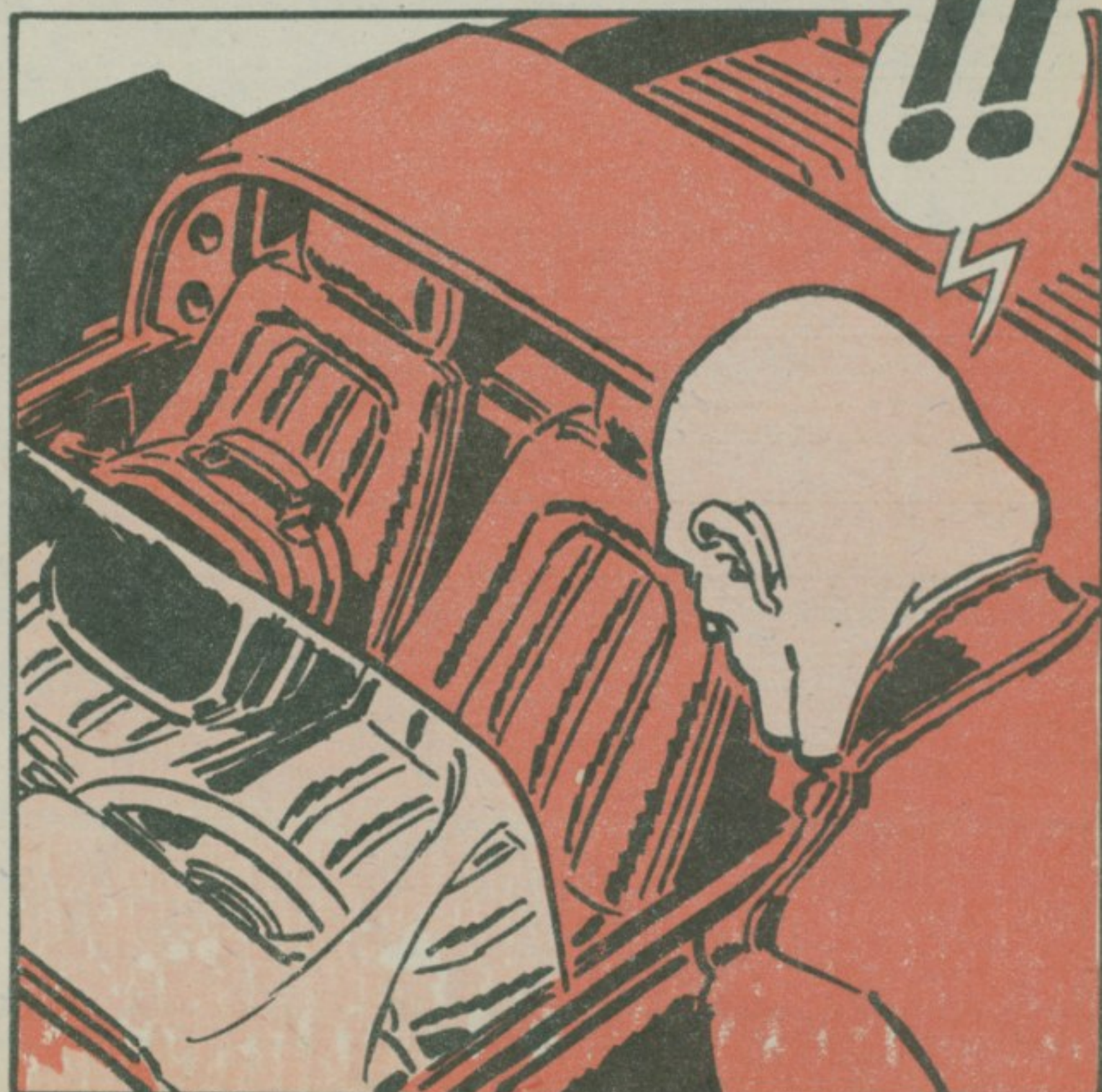
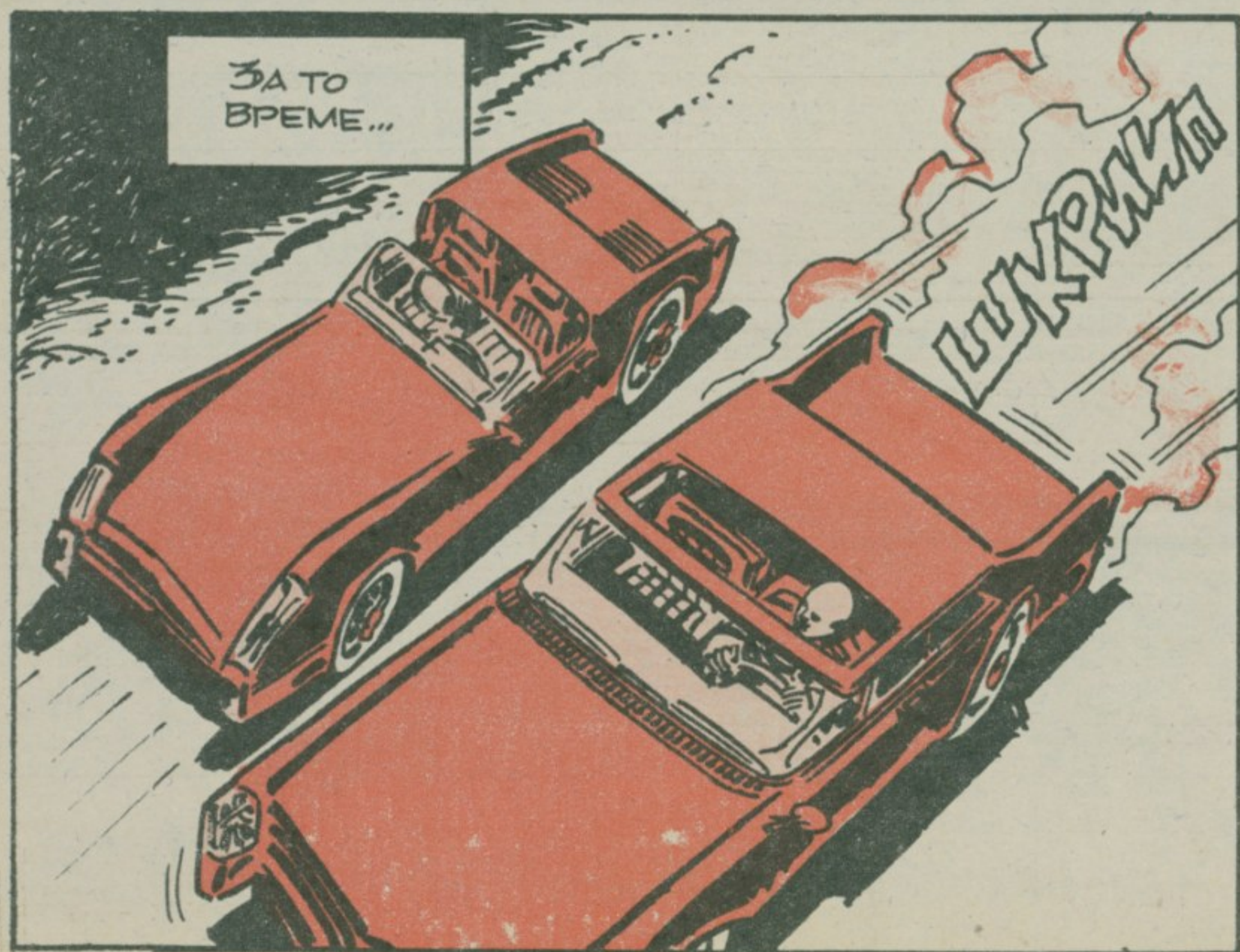
МАЛО КАСНИЈЕ...

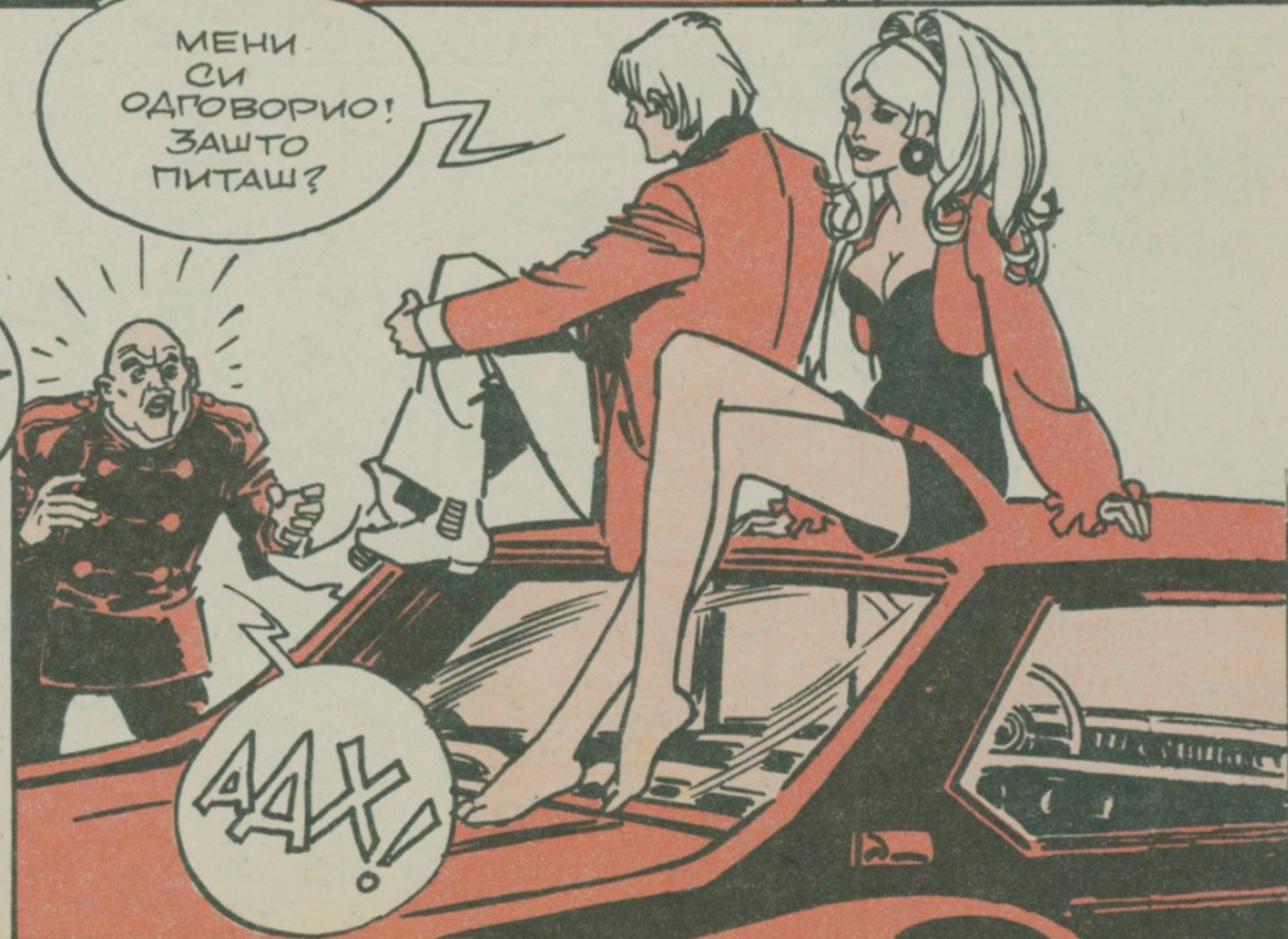
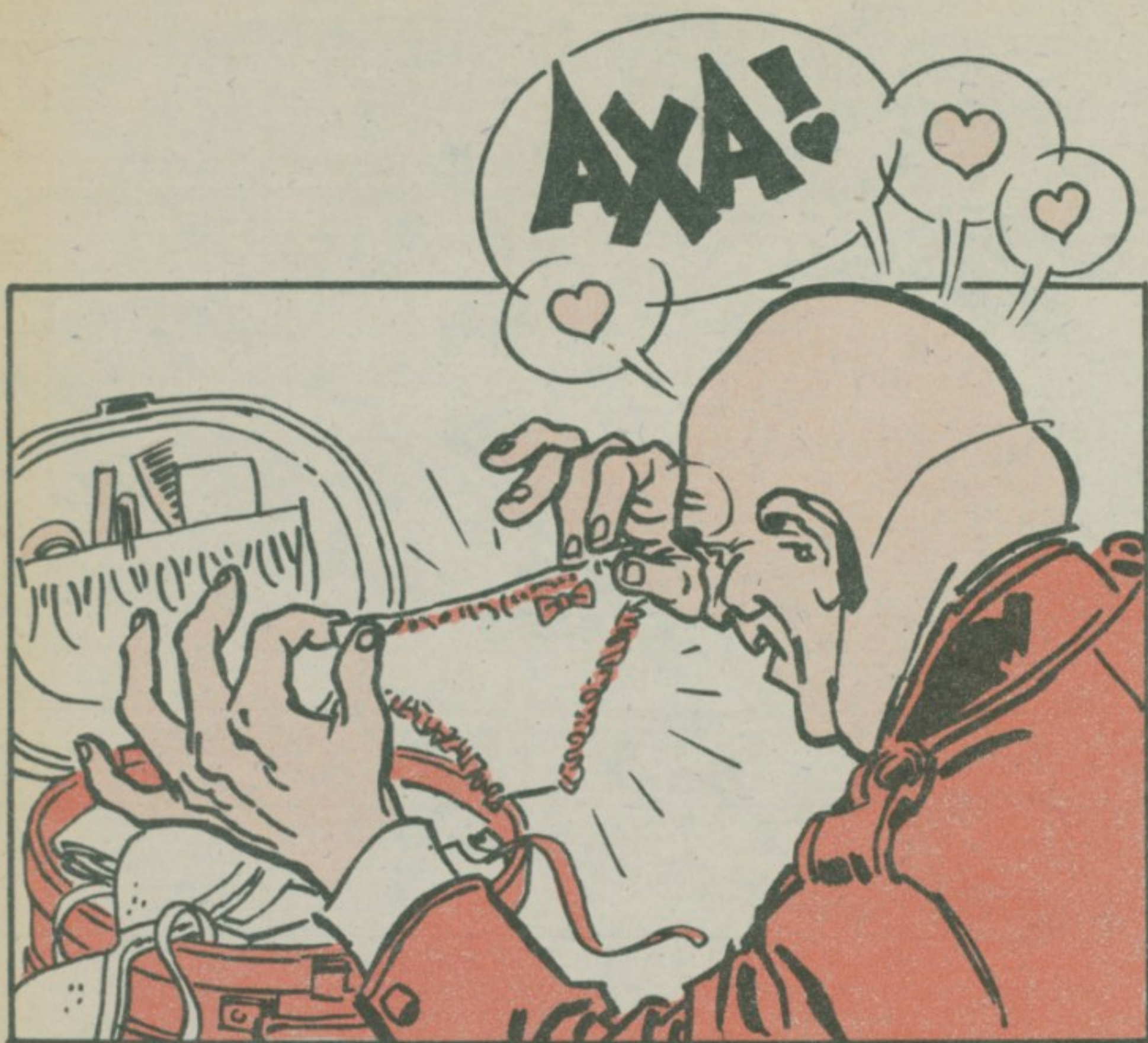

ПРЕЛЕТЕЛИ СМО ГРАД И САД ЛЕТИМО ИЗНАД ЗАМКА! ИЗ ВАЗДУХА ИЗГЛЕДА КАО ОБИЧАН ШКОТСКИ ГРАДИН...

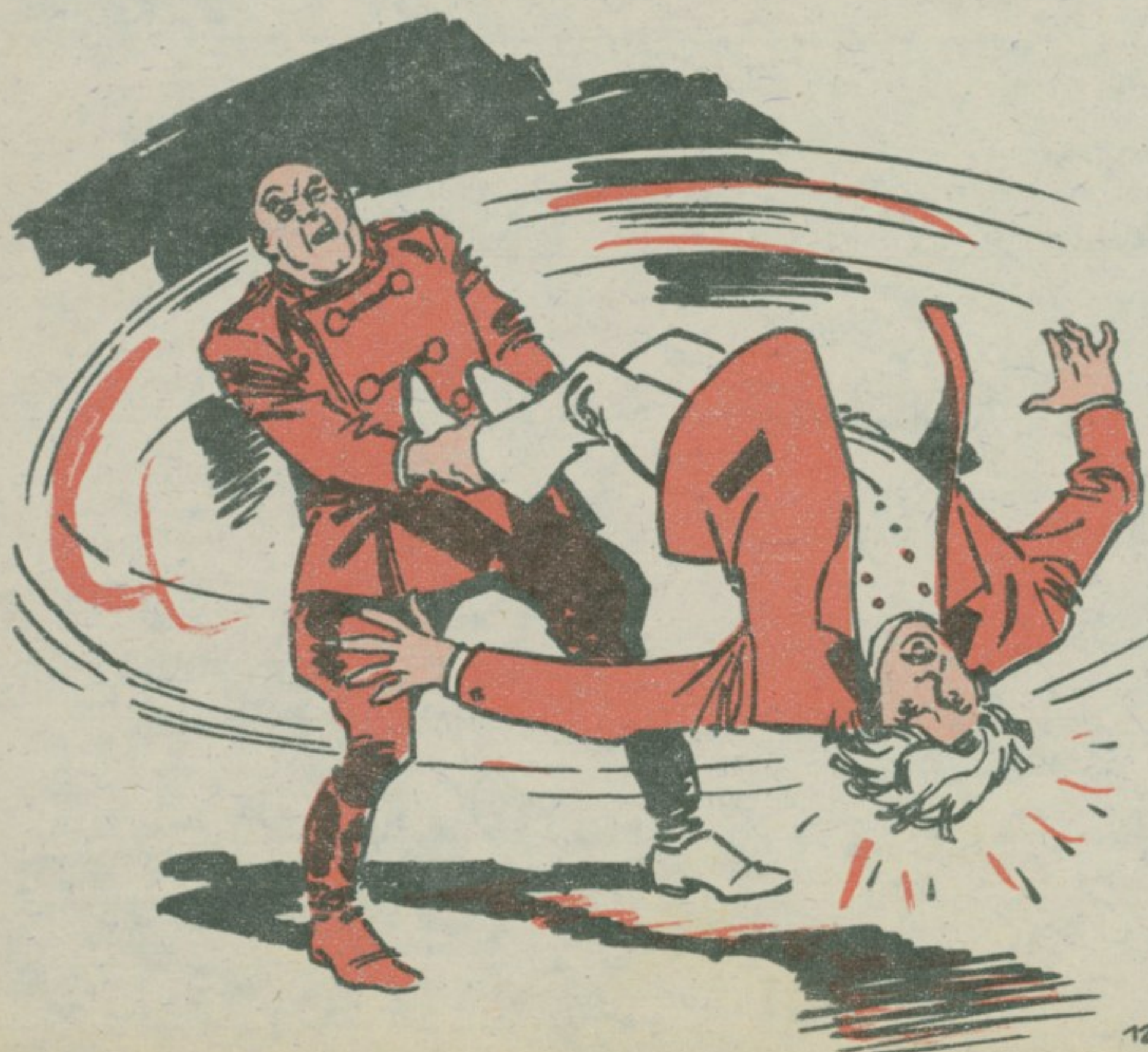
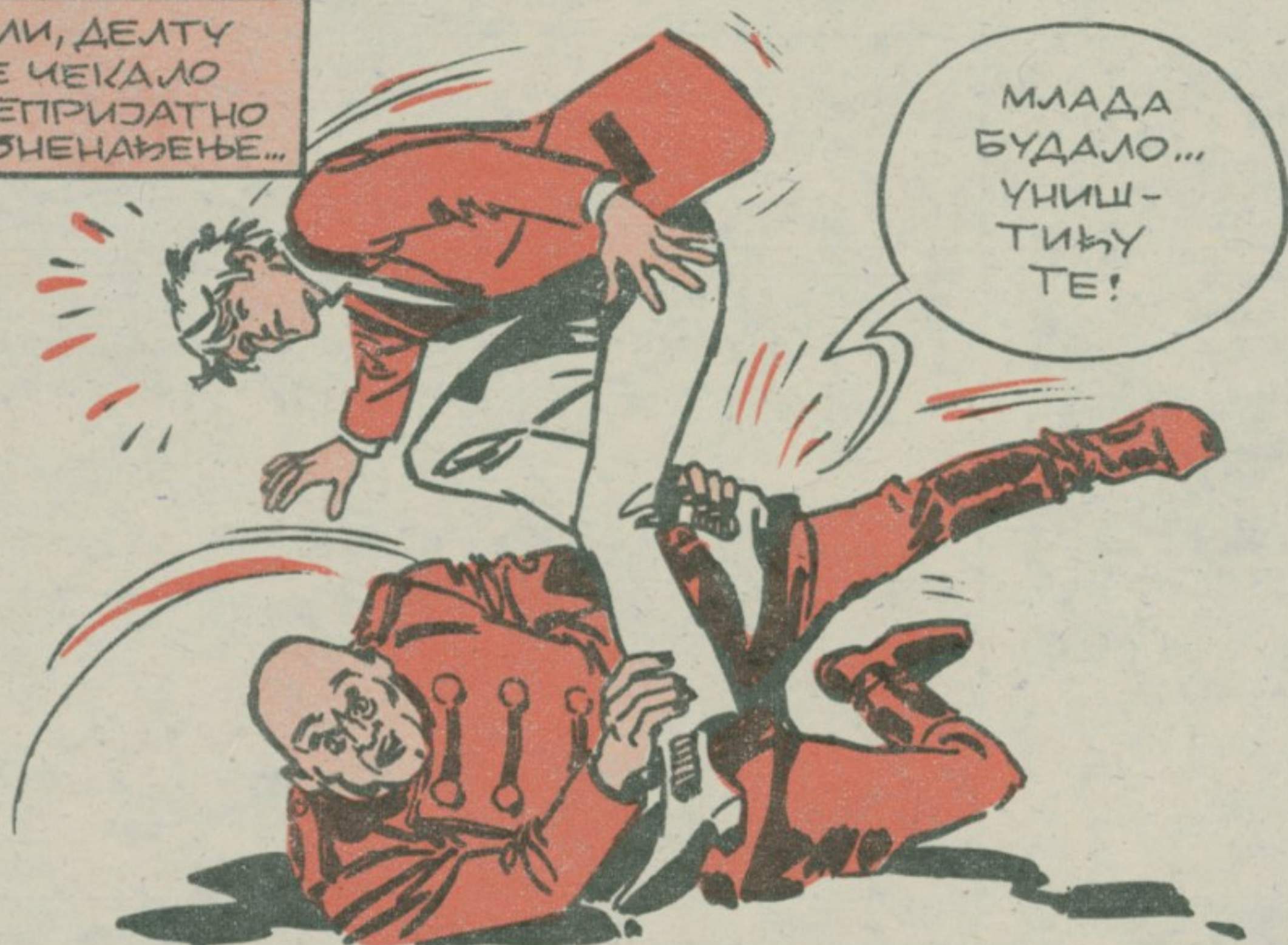

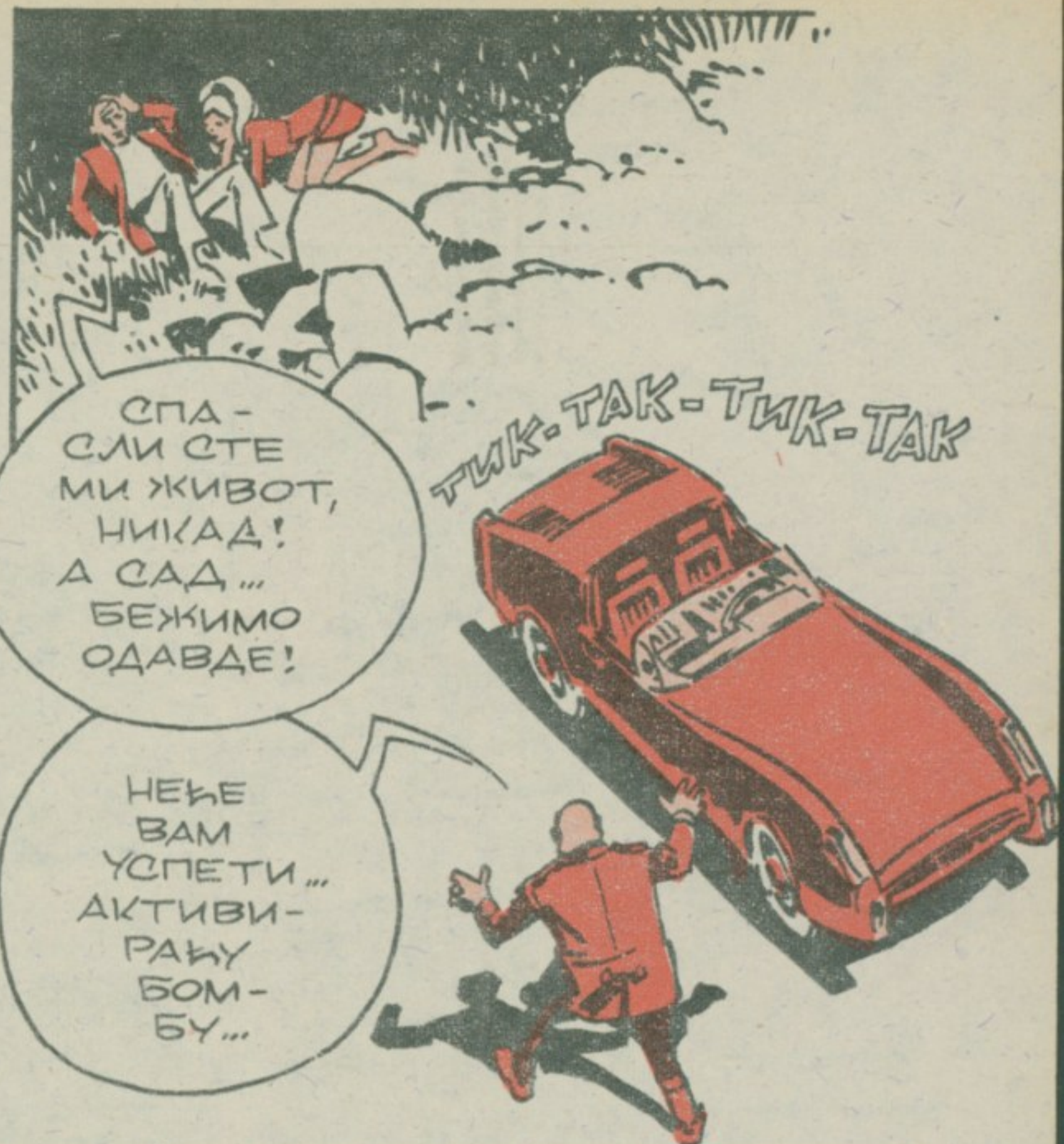
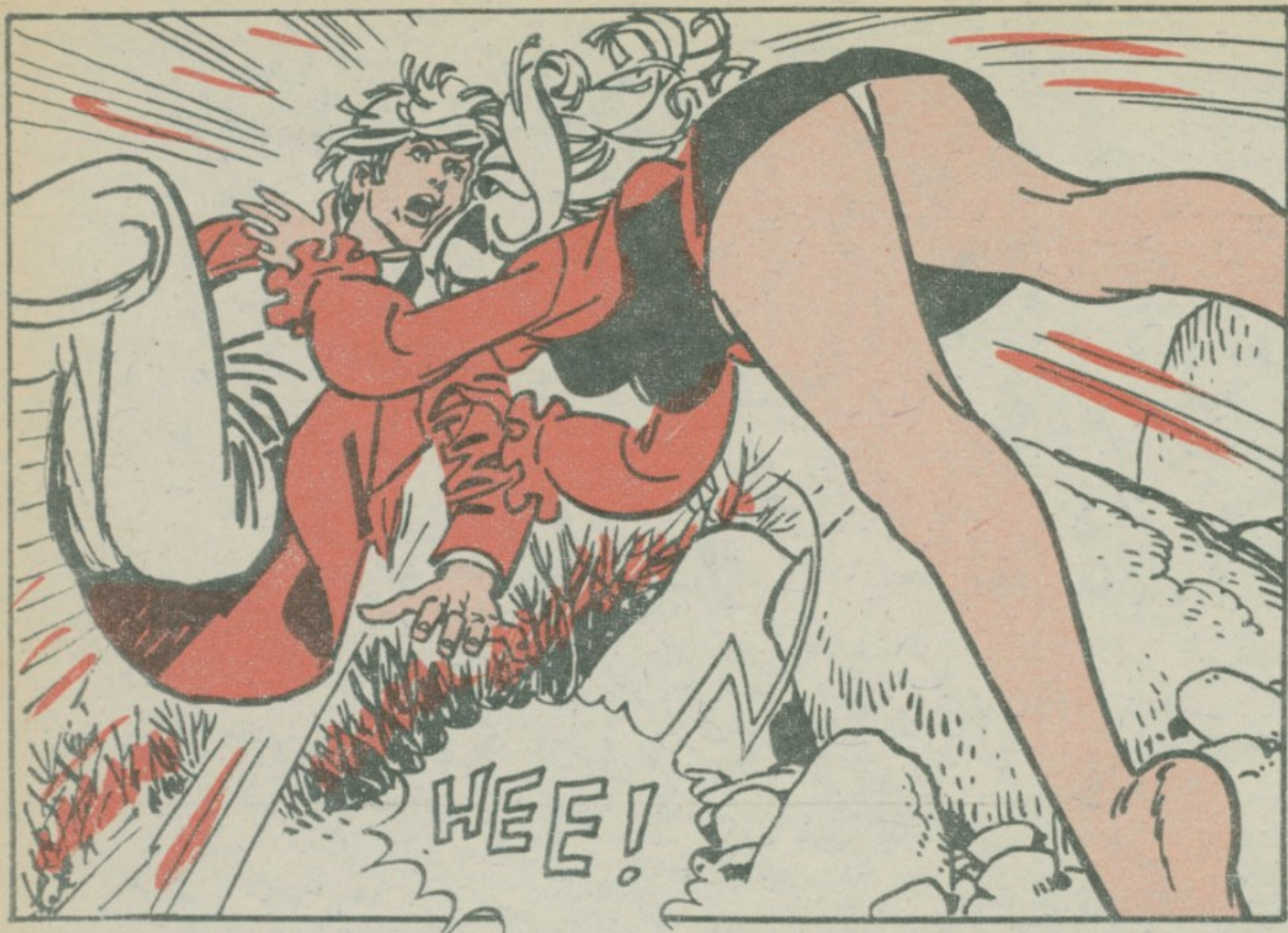

АЛИ, ДЕЛТУ
ЈЕ ЧЕКАЛО
НЕПРИЈАТНО
ИЗНЕНАЂЕЊЕ...

СПАСИ СТЕ
МИ ЖИВОТ,
НИКАД!
А САД...
БЕЖИМО
ОДАВДЕ!

НЕЋЕ
ВАМ
УСПЕТИ...
АКТИВИ-
РАЊУ
БОМ-
БУ...

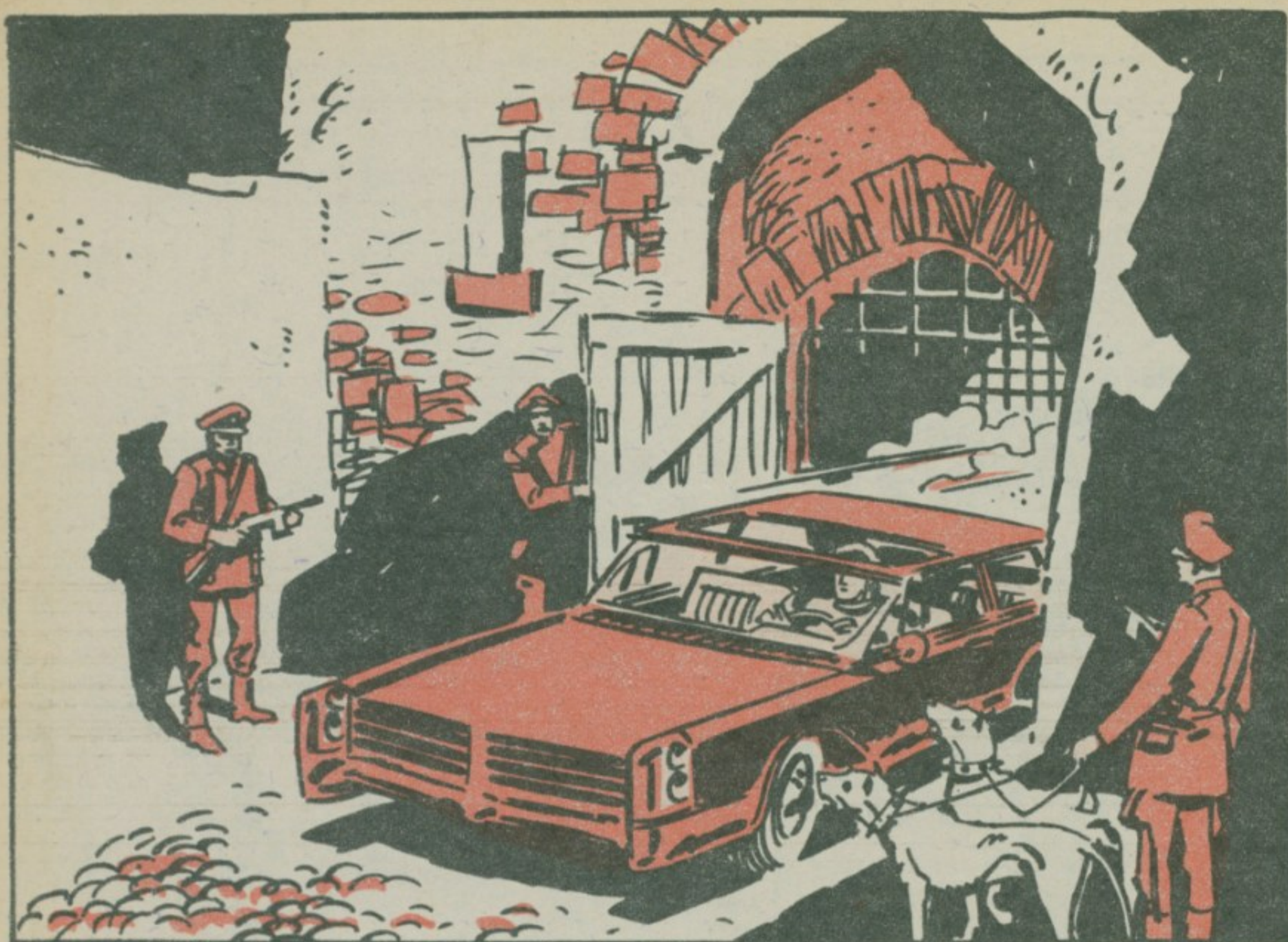
ТАЈ
ИДИОТ НИЈЕ
УМЕО ЧАК НИ ДА
ПОДЕСИ БОМБУ
НА ТРИ САТА...
ЕКСПЛОДИРАЛА
ЈЕ ПРЕ
ВРЕМЕ-
НА!

СВА СРЕЋА ШТО
ЈЕ У ПРТЉАЖНИКУ
ИМАО РЕЗЕРВНУ УНИ-
ФОРМУ! ШТА МИСЛИТЕ
ДА ЛИ ЋУ, ИМАЈУЋИ У
ВИДУ ДА СЕ ВЕЋ
СМРКАВА, МОЋИ
ДА СЕ ПРОВУ-
ЧЕМ У
ЗАМАК
?

ЗАР ТО
НИЈЕ
ОПАС-
НО?

“СВИ ДОСАДАШЊИ
ДИКТАТОРИ МОГЛИ
БИ ДА СЕ САКРИЈУ
ПРЕДА МНОМ.
МОРАЋЕ ДА МЕ
СЛУШАЈУ СВИ,
БЕЗ ПОГОВОРА...”

ЗАВЛАДА-
ЋЕМО СВЕТОМ,
ГОРО! СХВА-
ТАШ ЛИ
ТИ ШТА ТО
ЗНА-
ЧИ?

ПРИПРЕМИ СВЕ! СУТРА
КРЕЋЕМО ЗА БРАЗИЛСКЕ
ШУМЕ! ТАМО ЋЕМО ПОДИЊИ
БАЗУ БРОЈ ДВА, А ЗАТИМ
ЈОШ ТРИ... ПО ЈЕДНУ У
АЗИЈИ, АФРИЦИ И ОКЕ-
АНИЈИ! ТЕК ТАДА
МОЖЕМО ДА КРЕНЕМО
У АКЦИЈУ! ОВО
ОВДЕ БИЛА ЈЕ
САМО ПРОБА!

САД
МОЖЕШ
ДА
ПРЕСТАНЕШ
ДА
САЊАШ!

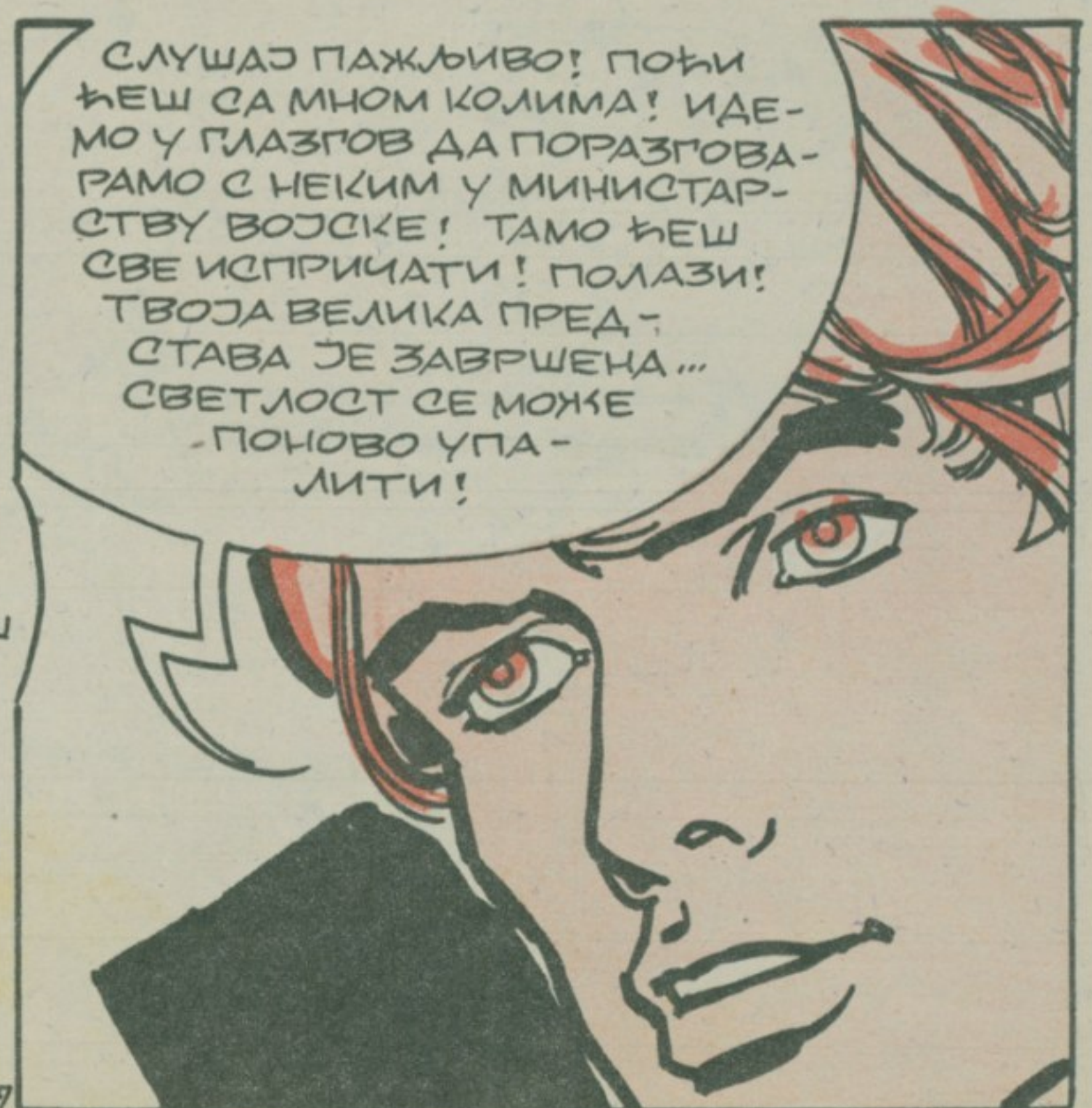

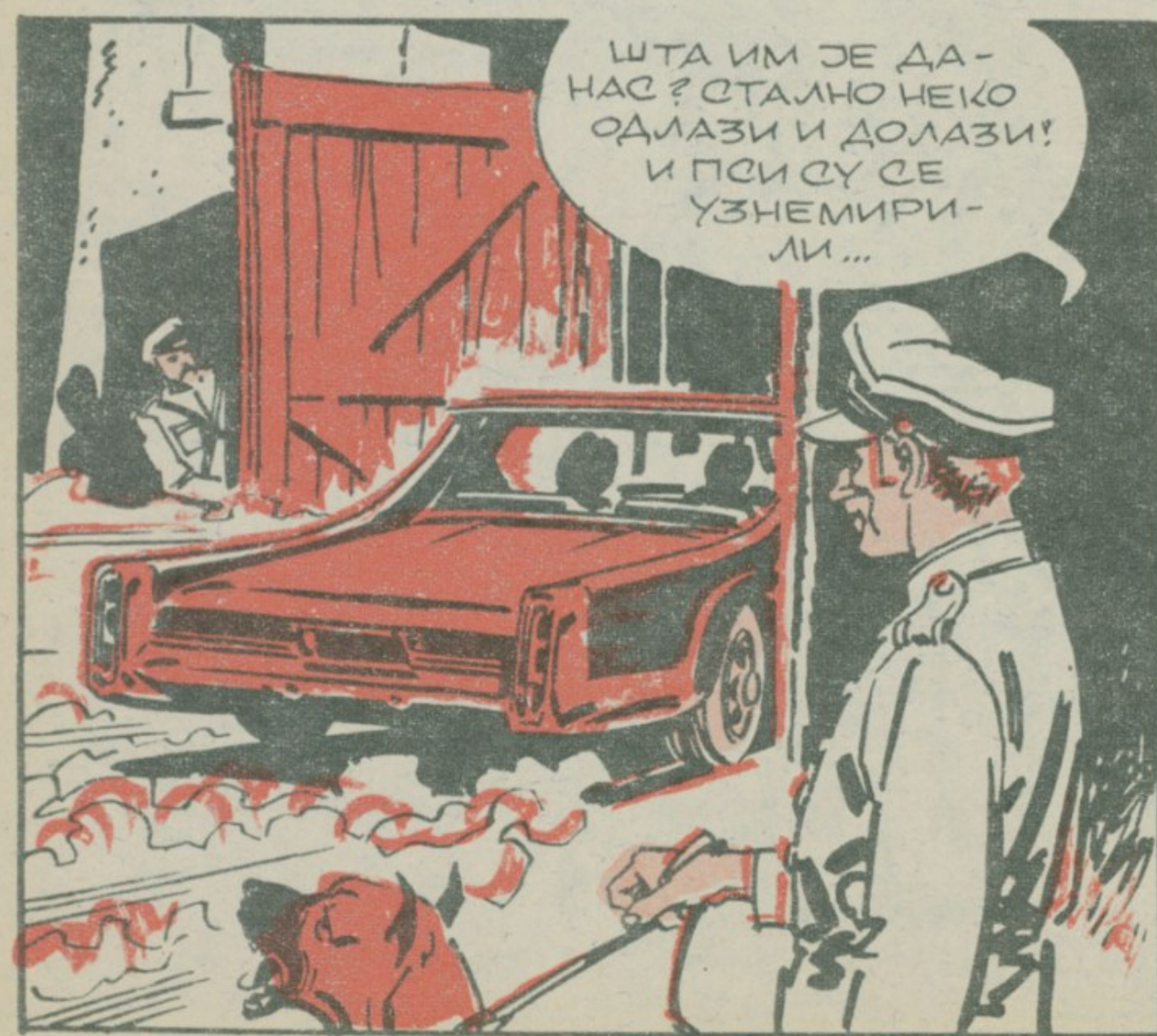
ТИ НИСИ
ГОРО!
КАКО...
ГДЕ ЈЕ
ОН?

БИО
БИ У ПАКЛУ...
ДА ПАКАО ПО-
СТОЈИ! А И ТИ
ЋЕШ ЗАЊИМ...
АКО НЕ УЧИНИШ
ОНО ШТО ТИ
БУДЕМ
НАРЕДИО
!

СЛУШАЈ ПАЖЉИВО! ПОЋИ
ЋЕШ СА МНОМ КОЛИМА! ИДЕ-
МО У ГЛАЗГОВ ДА ПОРАЗГОВА-
РАМО С НЕКИМ У МИНИСТАР-
СТВУ ВОЈСКЕ! ТАМО ЋЕШ
СВЕ ИСПРИЧАТИ! ПОЛАЗИ!
ТВОЈА ВЕЛИКА ПРЕД-
СТАВА ЈЕ ЗАВРШЕНА...
СВЕТЛОСТ СЕ МОЖЕ
ПОНОВО УПА-
ЛИТИ!

СФИНГА ЈЕ ИМАЛА
РОБИЊЕ... ДЕВОЈКЕ
КИДНАПОВАНЕ У
РАЗНИМ ДЕЛОВИМА
СВЕТА. ПОДВРГЛА
БИ ИХ „ИСПИРАЊУ
МОЗГА“ ТАКО ДА
СУ СВЕ ЗАБОРАВ-
ЉАЛЕ И СЛЕПО
ЈОЈ СЛУЖИЛЕ...

"ПРОФЕСОР ВАН ДРА-
КЕН БИО МИ ЈЕ КАО
ОТАЦ. ЗАТО САМ ОД-
ЛУЧИО ДА СПАСЕМ
КАРЛУ. УБРИЗГАО
САМ ЈОЈ ЈЕДНУ СУП-
СТАНЦУ ТАКО ДА ЈЕ
ИЗГЛЕДАЛО
ДА ЈЕ
МРТВА..."

СРЦЕ
ЈЕ ПРЕСТА-
ЛО ДА РА-
ДИ, МА-
ДАМ!
СИРОТА
ДЕВОЈКА!

ЛОШ
МАТЕРИЈАЛ!
ПОКОПАЈТЕ
ЈЕ НА НАЈБЛИ-
ЖЕМ ПРОБ-
ЛУ!

"САХРАНИЛИ СМО
ЈЕ. ПОСЛЕ НЕКО-
ЛИКО ЧАСОВА
ВРАТИО САМ СЕ
НА ПРОБЛЕ,
ОТКОПАО ЈЕ
И ОЖИВЕО..."

ШТА...ШТА
СЕ ДОГОДИ-
ЛО? КО
СТЕ
ВИ?

ЕВО ТИ
ОДЕЛО И
НЕШТО
НОВЦА!
БЕЖИ ШТО
ДАЉЕ И
НЕ ВРАЋАЈ СЕ
ОВАМО...
НИКАД!

НИКАД

НИКАД
НИКАД

ТАЧНО!
ТА РЕЧ...
САМО САМ ЊУ
ЗАПАМТИЛА! И
СЕЋАМ СЕ НЕКЕ
МАГЛЕ КОЈА
МЕ ОБАВИЛА...
И ЈОШ МЕ
ОБАВИ-
ЈА!

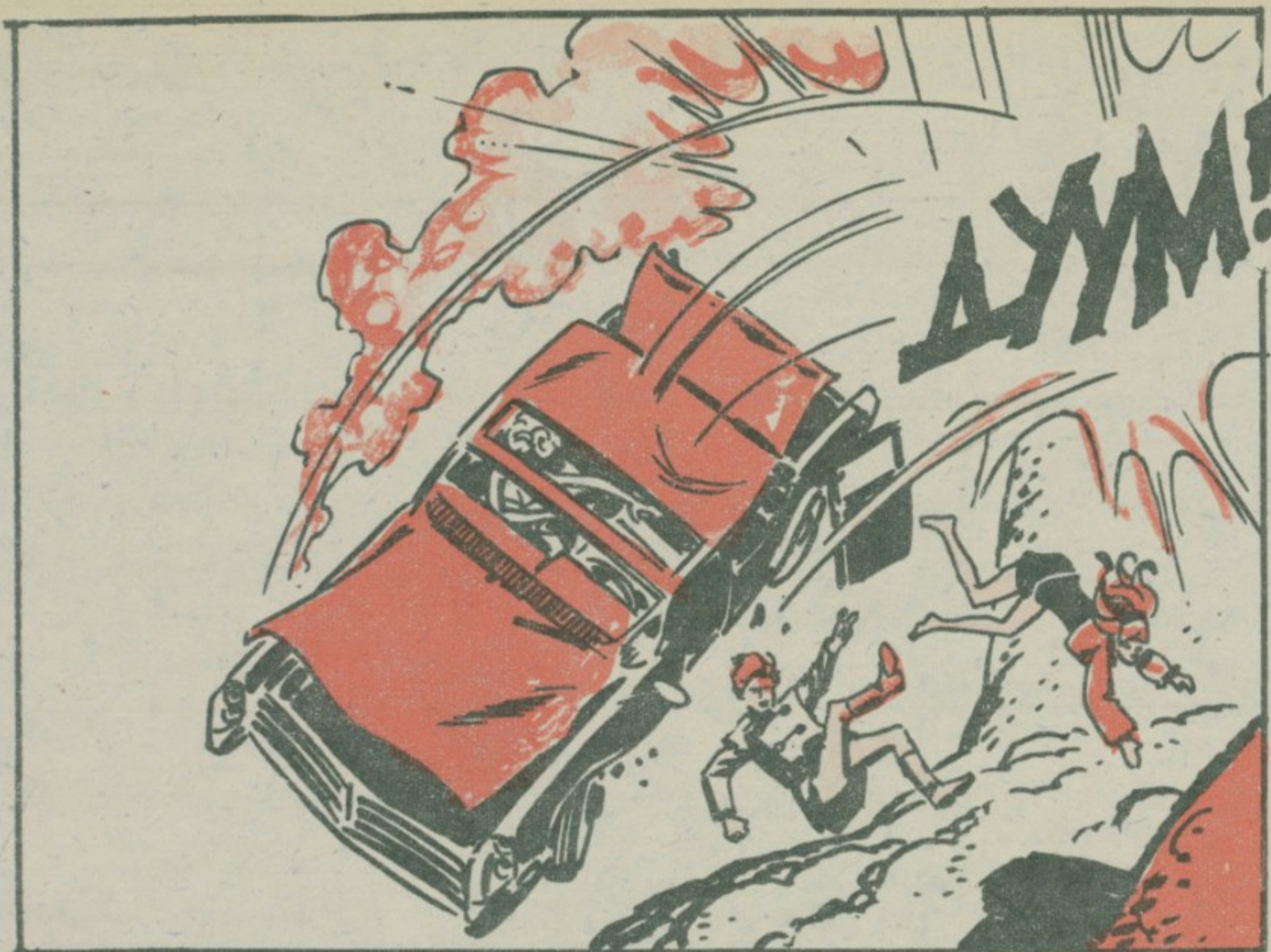
ДРАГИ
МОЖИ, ПА
ВАША ПРИ-
ЧА ЛИЧИ
НА ЕДГАРА
АЛАНА ПОА...
ИЛИ РЕЈДА
БРЕДБЕ-
РИЈА...

ШТА
РАДИШ
ТО, БЕЗУМ-
НИЦЕ? ЗАР
ЖЕЛИШ
ДА...

БРАААММММ!

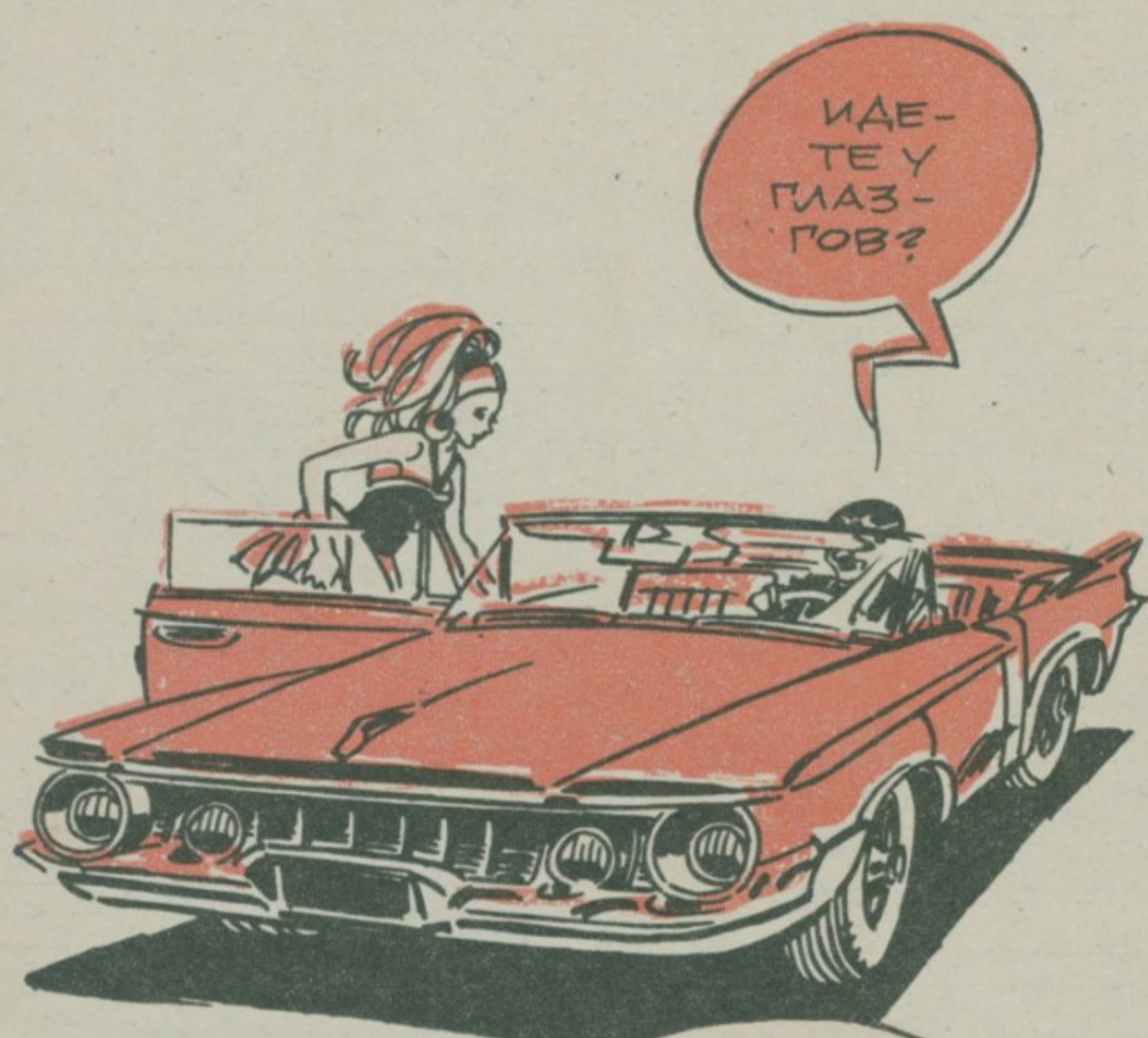

МНОГО КАСНИЈЕ, КАД СЕ ДЕЛТА ВРАТИО ЛУ, ДЕВОЈЦИ КОЈА МУ ЈЕ ТОЛИКО ЗНАЧИЛА...

...И НАШАО САМ БАРГОВО УГЉЕНИСАНО ТЕЛО! АЛИ НИКО НЕ ЗНА, ПА НИЈА, ДА ЛИ ЈЕ СФИНГА ИЗГУБИЛА ЖИВОТ У КОЛИМА КОЈА СУ, СЛЕТЕВШИ У АМБИС, ПРОСТО ЕКСПЛОДИРАЛА! НЕ БИХ СЕ ЧУДИО ДА ЈЕ И ИЗБЕГЛА СМРТ. ШТО СЕ ЗАМКА ТИЧЕ, ВОЈСКА ГА ЈЕ ЗАУЗЕЛА!

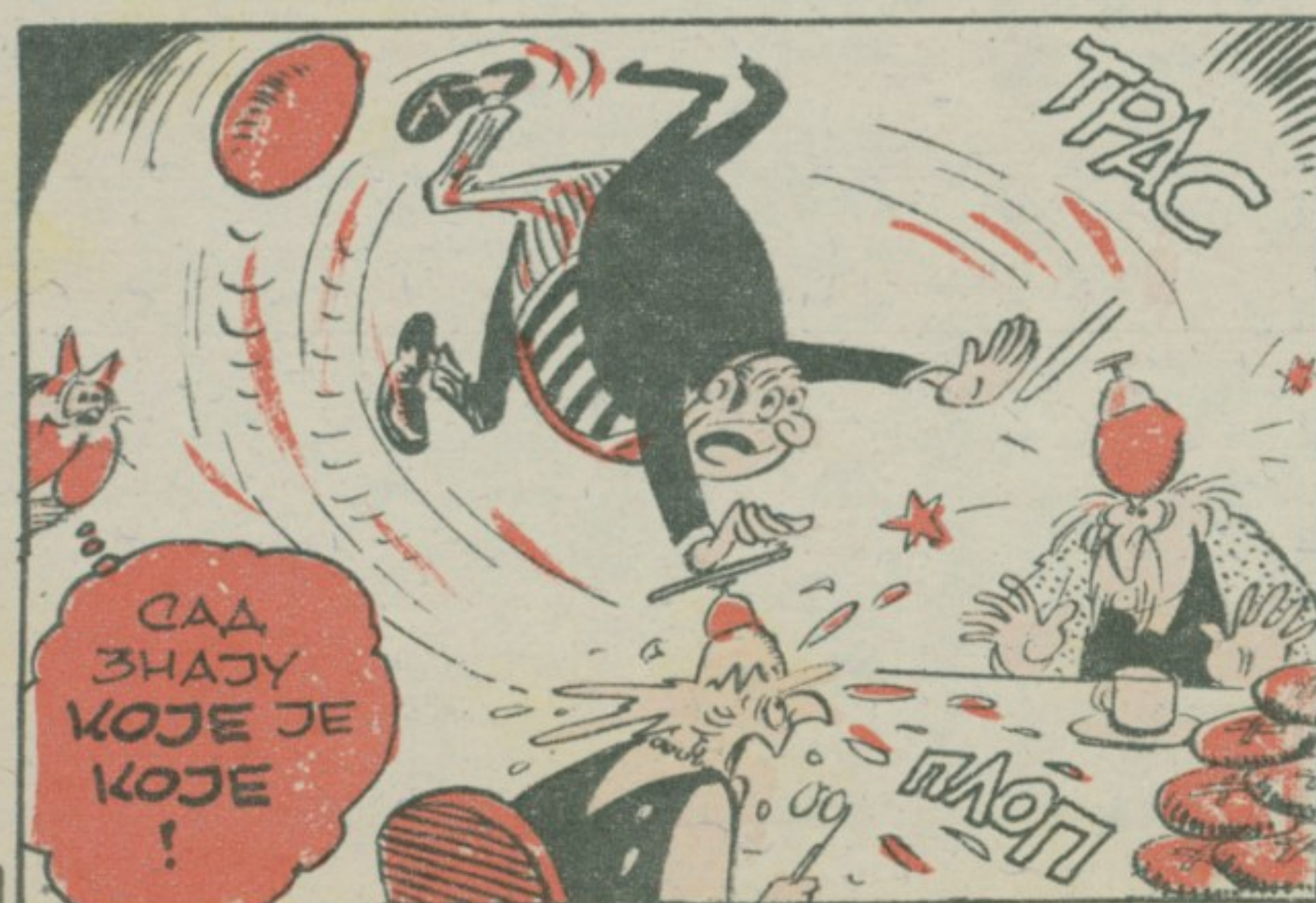
А ШТА ЈЕ БИЛО С ТИМ УЖАСНИМ ПАСОМ, ДРАГИ?

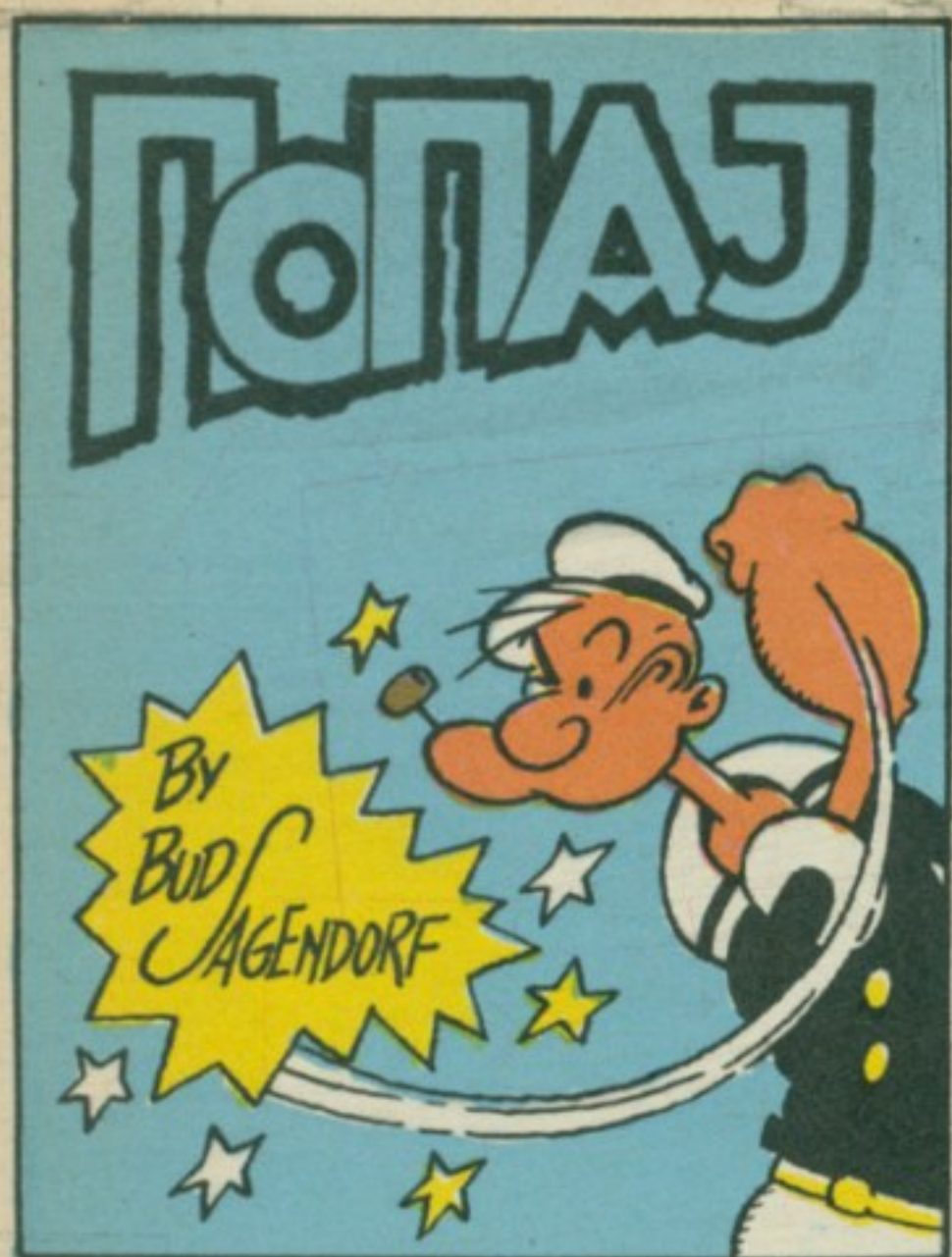

ТА ОБИЧНА РЕЧ, КОЈА ЈЕ ЈЕДНО ВРЕМЕ
БИЛА ЊЕНО ИМЕ, ПОДСЕТИЛА ЈЕ КАРЛУ ДА
НИКАД ВИШЕ НЕЋЕ ВИДЕТИ ДЕЛТУ.

МИЦКО

ЗАБАВНИКОВА ПРОДАВНИЦА ПЛОЧА

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче. Треба само да испуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Забавник ће у сваком броју доносити листе са ценом плоча на којима ће бити заступљена:

ПОП, ЗАБАВНА, НАРОДНА, КЛАСИЧНА И ЦЕЗ-МУЗИКА.

155

LITTLE JIMMY OSMOND
— KILLER JOE — Killer Joe — Little girls are fun — My girl — Mama'd know what to do — Let me be your teddy bear — Long haired lover from Liverpool — If my dad were president — Tweedlee dee — Mother of mine — Rubber ball —
— Цена 50.— дин.

156

THE BEE GEES — Run to me — We lost the road — Never been alone — Paper mache, cabbages and kings — I can bring love — I held a party — Please don't turn out the lights — Sea of smiling faces — Bad, bad dreams — You know it's for you — Alive — Road to Alaska — Sweet song of summer —
— Цена 50.— дин.

157

DISCOTHEQUE SPECIAL
— James Brown: There it is — The Impressions: Love me Donnie Elbert: This old heart of mine — Isley Brothers: Love the one you're with — Real Thing: Buddy Joe — Tom Spencer: Popcorn — Richie Havens: Here comes the sun — Lou Rawls: Natural man — Juicy Lucy: Promised land — Curtis Mayfield: Move on up — Shocking Blue: Inkpot —
— Цена 50.— дин.

158

JAMES LAST — NON STOP DANCING 1973 — Silver machine — Hello-a — Easy livin' — Run to me — I'm on my way — Mama weer all crazee now — Silvia's mother — Nothing — Goodbay to love — Wig, wam, bam —
— Цена 50.— дин.

159

SLADE — How d'you ride — The whole world's goin' crazee — Look at last nite — I won't let it appen agen — Move over — Gudbuy T'Jane — Mama weer all crazee now — I don't mind — Let the good times roll —
— Цена 50.— дин.

МУЗИЧКА ПОШИЛКА

160

DONNY OSMOND — The twelfth of newer — Life is just what you make it

Цена 14.— дин.

161

DEMIS ROUSSOS — For ever and ever — Velvet mornings —

Цена 14.— дин.

162

DAWN — Tie a yellow ribbon round the old oak tree — I can't believe how much I love you —
— Цена 14.— дин.

163

THE BEE GEES — Alive — Paper mache cabbages and kings —

Цена 14.— дин.

164

DAVID CASSIDY I am a clown — Two time loser —

Цена 14.— дин.

165

MILVA — De troppo tempo — I tetti rossi di casa mia —

Цена 14.— дин.

166

ЈАДРАНКА СТОЈАКОВИЋ Путовања — Постоји неко — Прича о нама — Ти не знаш дом гдје живи он —
— Цена 13.— дин.

167

ЗЛАТКО ГОЛУБОВИЋ — Суперстар — Не дам те —
— Цена 10.— дин.

168

ДУШАН ПРЕЛЕВИЋ — Нисам више твој — У ноћима без сна —
— Цена 10.— дин.

169

ЗОРАН МИШЧЕВИЋ — Банане — Река суза —
— Цена 10.— дин.

170

ЦВРЧАК И МРАВИ — Пази мала — Птица —
— Цена 10.— дин.

171

ДИЕГО ВАРАГИЋ — Последња ноћ — Кад би са мном била —
— Цена 10.— дин.

172

ГРУПА „ДАГ“ — Воз — Смиљана —
— Цена 10.— дин.

173

ЗАФИР ХАЧИМАНОВ — Украшћу те — Сањам те —
— Цена 11.— дин.

174

ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК — Тајна — Шта је то —
— Цена 11.— дин.

КУПИ ПРЕКО ПОШТЕ!

Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШИЛКЕ јер објављене листе грамофонских плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбеници (од најмање 50 динара) можете да поручите плоче са старих и нових наших листа, и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручуете (лонг-плеј или сингл-плоче, поп, забавна или народна, класична, цез-музика).

Цена плоче преко Забавника иста је као и у радњама, или чак (за неке плоче) и нижа!

ПОКЛОН: Код наруџбина од 100 динара и више, Продукција грамофонских плоча РТВ поклања вам по једну плочу по свом избору (која се не налази у овом списку). За сваких даљих 50 динара наручених плоча, добијате још по једну поклон-плочу.

Нажљиво изаберите плоче, напишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 Београд, Македонска број 29.

ВАША НАРУЏБИНА НЕ СМЕ ДА БУДЕ МАЊА ОД 50 ДИНАРА, ПОШТО ПОШТАРИНУ НЕ ПЛАЋАТЕ ВИ НЕГО МИ.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наручует плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштан. број и место)

(Улица и број)

Датум

Потпис

Наружбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

ДВОБОЈ С ГРИЗЛИЈЕМ

Млади Френк Лапорт угледао је оромну животињу тек у касно поподне, када се, после безуспешног лова, враћао у своју колибу. Тихо и тремо, кретала се по залеђеном језеру у правцу јелове шуме. Чак и на удаљености од 400 метара, дечак је јасно видео да то није обичан сури медвед већ прави правцати — гризли.

Био је пре незадовољан него у плашен. Сада му је било јасно зашто читавог дана није наишао ни на једног северног јелена!

— Мораћу да те убијем — рекао је гласно — иначе ћу ја умрети од глади. Овде нема меса за обојицу.

САМ У ДИВЉИНИ

Иако је био син трапера, Френк Лапорт у првих дванаест година живота није упознао дивљину. Живео је са мајком Индијанком у једном градићу у канадској покрајини Манитоба, а отац је сваког лета долазио из 80 километара удаљене долине да их види. Дечак је већ тада осетио усамљеност. Другови у школи сматрали су га Индијанцем и нису га примали у друштво, а црвенокошци из оближњег резервата сматрали су га — белцем.

Убрзо му је мајка умрла и отац га је одвео у своју усамљену траперску колибу на обали језера. Четири године га је оспособљавао за живот у дивљини. Мали Френк научио је да лови даброве и ласице, као и северне јелене који су се зими спуштали из тундри у јелову шуму крај језера. Убрзо се одомаћио у колиби и све је мање волео да одлази у прад, где су он и отац продавали животињска крзна и куповали намирнице.

Једне зиме, отац је отишао у лов и није се вратио. Френк је кренуо да га тражи. Трагови крпљи довели су га на средину језера, до једне рупе у леду. Није било сумње: отац је пропао кроз лед и удавио се. Сам у дивљини, без иједног пријатеља на свету, седамнаестогодишњи Френк остао је да живи у траперској колиби...

То лето било је неуобичајено топло и ведро, али се неочекивано брзо завршило. Готово преко ноћи, све је покрио лед и снег, и дечак се нашао заробљен у долини пре него што је успео да се снабде намирницама за зиму.

У почетку се није много плашио глади, јер је рачунао на северне јелене. Али, непрекидне вејавице отежавале су лов и Френк је данима трагао а да није пронашао ниједну једину животињу.

А онда је угледао свог гладног су парника — диновског гризлија.

СУРОВ ИЗУМ

Касно те вечери, Френк је пронашао неколико ступица за медведе које му је отац оставио и очистио их од рће. Затим је узео нешто рибе из своје залихе и припремио мамце. Следећег јутра распоредио је ступице по снегу и привезао их ланцима за јелова стабла. О најниже гране повешао је рибу и најзад се полако вратио у колибу, пажљиво уклањајући сопствене трагове у снегу.

Овај посао прилично га је исцрпео. Најпре се зачудио томе, али је убрзо схватио: хранио се искључиво рибом, а оваква храна је на

Читава два часа животиња је обилазила стабло и претећи мумпала.

температури испод нуле довољна тек да се одржи живот. За снагу и крепкост било му је потребно право, животињско месо. А њега неће бити све док гризли буде гумарао по долини...

Сутрадан је открио да му је сав труд био узалудан. Његове ступице биле су прављене за сурог медведа и нису могле да задрже огромног гризлија. Пронашао је једну од њих, искривљену, сломљену и умрљану крвљу.

— Хм... — одлучио је преко воље. — Ипак ћу морати да направим „пробијач“.

Отац га је томе научио. Узео је из шупе неколико комадића китове кости, сваком заострио крајеве и по

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

— ОПРОСТИ, МЕДВЕДИЋУ —
ШАПУТАО ЈЕ ДЕЧАК ДОК ЈЕ
РАЗБАЦИВАО МАМЦЕ ПО
СНЕГУ. — ДОЛИНА ЈЕ ТЕСНА
ЗА НАС ОБОЈИЦУ!

лико отупео да се више ничега није плашио. Кад му је нестало рибе није изишао у лов, а кад је истрошио и залихе дрва, само се скупно на свом лежају и наставио да зурити у празно. Али, ускоро је у колиби завладала неиздржљива, гробна хладноћа и Френк је био приморан да нешто предузме.

ПОД МЕДВЕЋИМ ШАПАМА

Тог дана је престао ветар и све је било савршено тихо. Дечак је скинуо са зида крпље и отресао снег а затим несигурним кораком кренуо ка језеру. Неко време као у полусну је ходао обалом, не знајући ни куда иде, ни зашто. Одједном стаде. У снегу између јела видели су се медвеђи трагови, тако свежи да се снег још ронио по њиховим ивицама. Осврнуо се, али ни где није било знака неког кретања.

Френк обу крпље и без икаквог осећања крену за траговима. Обишао је мали рт који је штрчао у језеро, зашао у обалски густиш и — одједном га угледао. Циновски медвед стајао је на једва двадесет метара од њега, као да га очекује.

И тада, усред своје отупелости, Френк осети страх. Велика црна маса приближавала се, расла, замрачивала видик. Дечак није ни покушао да пуца. Само је чврсто стегао пушку када је медвед подигао шапу и оборио га на снег.

Сада је гризли стајао на њему. Једном шапом зграбио га је за раме, другу му положио на груди, а своје влажне чељусти наднео је над дечаково лице. Нагло, са одважњошћу некога ко нема шта да изгуби, Френк је подигао руку и прислонио цев пушке медведу на главу. Онда је опалио.

Пушка је тргла и излетела му из руке. Гризли је дуго стајао непокретан. Затим су огромна рамена почела да дрхте и животиња се срушила на њега. Френк заурла од бола. Неколико тренутака је лежао, покушавајући да дође до даха, а онда се полако извукао испод лешине.

Махијално је извадио нож и зарио га у крзно и почео да сече. Био је то мршав, изгладнео гризли — једва да је под кожом имао нешто масноће. Па ипак, кад је погледао његову телесину, Френк је знао да у њој има више меса него што му је потребно да преживи до краја зиме.

„Чудно“, помислио је дечак. „Овај медвед до малочас ми је претио смрћу, а сада ме од ње — спасава!“

П. С.

Био је то оуров изум и Френк се прозио да га употреби. Кад животиња прогута мамац, њена телесна температура истопи лед и китова кост се исправи попут опруге. Пробитог желуца и искапаљеног стомака звер умире у најстрашњим му кама.

Сутрадан је купио слеђене мамце, скинуо са њих мрежу и кренуо да пронађе трагове гризлија. Угледао их је убрзо на обали залеђеног језера.

— Медведићу — шапутао је, разбацујући лоптице по снегу — жао ми је због овога. Али, долина је тесна за нас обојицу...

Готово се обрадовао када је три дана касније видео да превара није успела. Гривли је пронашао мамце, али је, уместо да их прогута, сажвакао смрзнуту рибу, а кости — испљунуо!

ЗНА ДА ГА ПРАТИМ!

Френк се вратио у колибу, једва одолевајући искушењу да дигне руке од свега. Знао је да му сада преостаје само једно: да крене у лов на медведа. Сутрадан је невољно узео пушку и отишао до места где је гризли појео последњи плен. Одатле је почео да следи траг, који је дуж једног смрзнутог потока водио навише, у јелову шуму.

Свима је тумарао кроз брда. Трагови су били свежи и он се сваких педесетак метара заустављао да послуша. Нигде шума, нигде покрета. Гризли је неуморно грабио напред.

Средином поподнева, дечак је већ обневидео од исцрпљености. Осећао је да је даље трагање бесмислено, али се ујасавио дугог пута који је требало да пређе натраг до колибе. Изненада, застао је и запрепашћено погледао у снег испред себе: поред медвеђих, видео је и своје сопствене трагове! „Медвед зна да га пратим“, сину му. „Води ме у круг!“

Сместа се окренуо и пошао назад. Избегавио је густише, држао се голих падина. Када је најзад стигао до потока који му је представљао путоказ, једва се уздржао да не потрчи. Није био сигуран да га гризли прати. Неколико пута учинило му се да иза себе чује пуцкетање грања, али кад се окренуо

није видео ништа. Најзад, дочепао се језера и несигурним кораком се упутио обалом. Колиба се већ видела у даљини и Френк је помислио да је опасност прошла.

Управо у том тренутку појавио се гризли.

СПАС НА ДРВЕТУ

Циновска звер искрснула је из густиша на обали и застала на леденој чистини. Френк хтеде да бежи, али и поред силног страха одмах схвати да би то значило сигурну смрт.

Уто је медвед почео полако да прилази. Френк подиже пушку и опали, један за другим, два хица. Али, то звер није задржало. Сада их је одвајало непуних педесет метара и растојање се брзо смањивало.

Френк осети како му се тело и против воље опушта. Пушка му тресну о тле и он саплићући се заграби према колиби. Али, већ после десетак метара схвати да овако неће далеко стићи. У тренутку је променио одлуку, ухватио се за најнижу грану једног опољеног дрвета и узварао, урлајући од бола који је осећао у рукама. И сам се чудно одакле му толика снага.

Био је то последњи тренутак. Велике чељусти стравично су шкљоцнуле под њим, а дебело стабло задрхтало је од удараца гризлијевог тела.

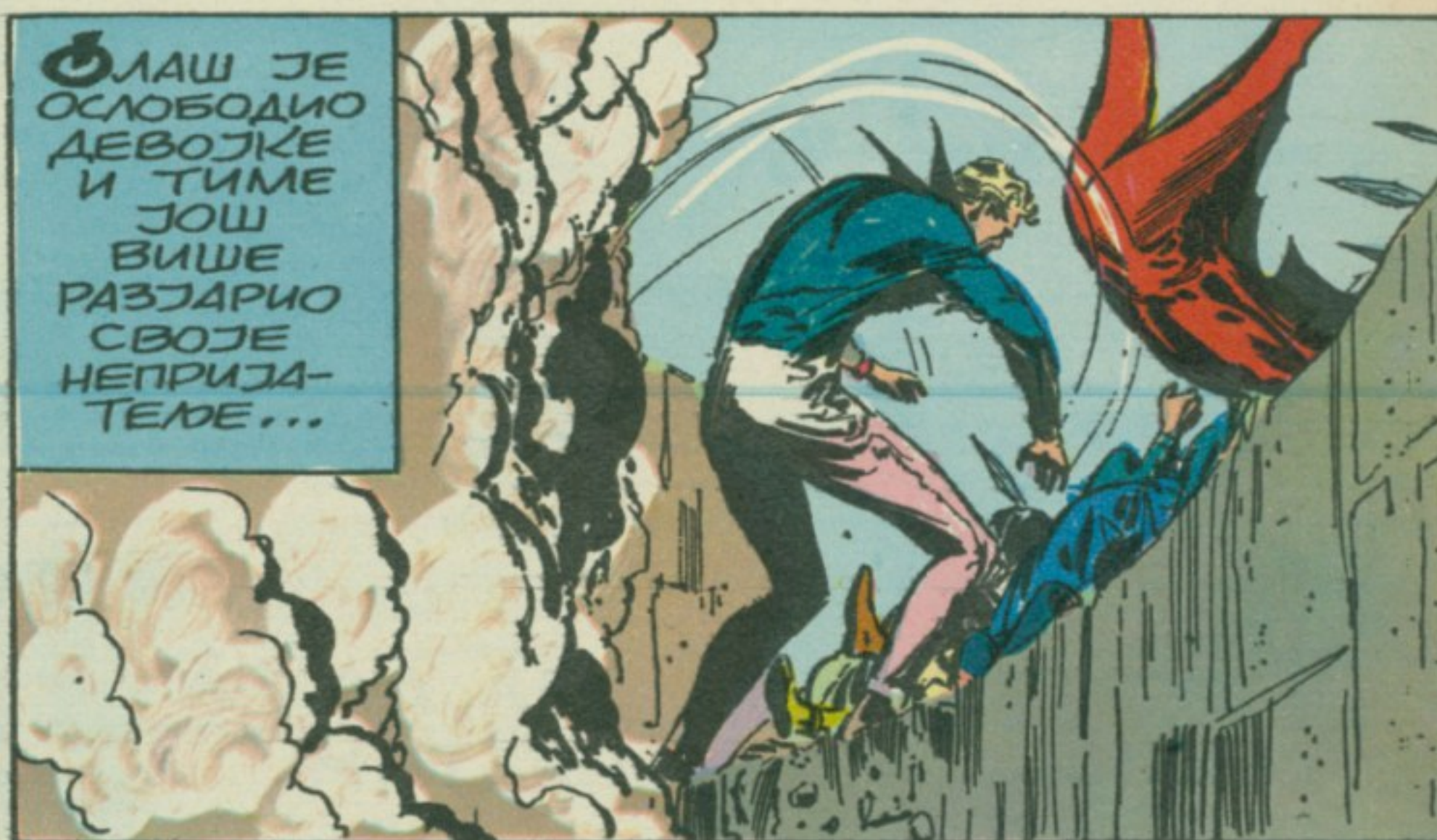
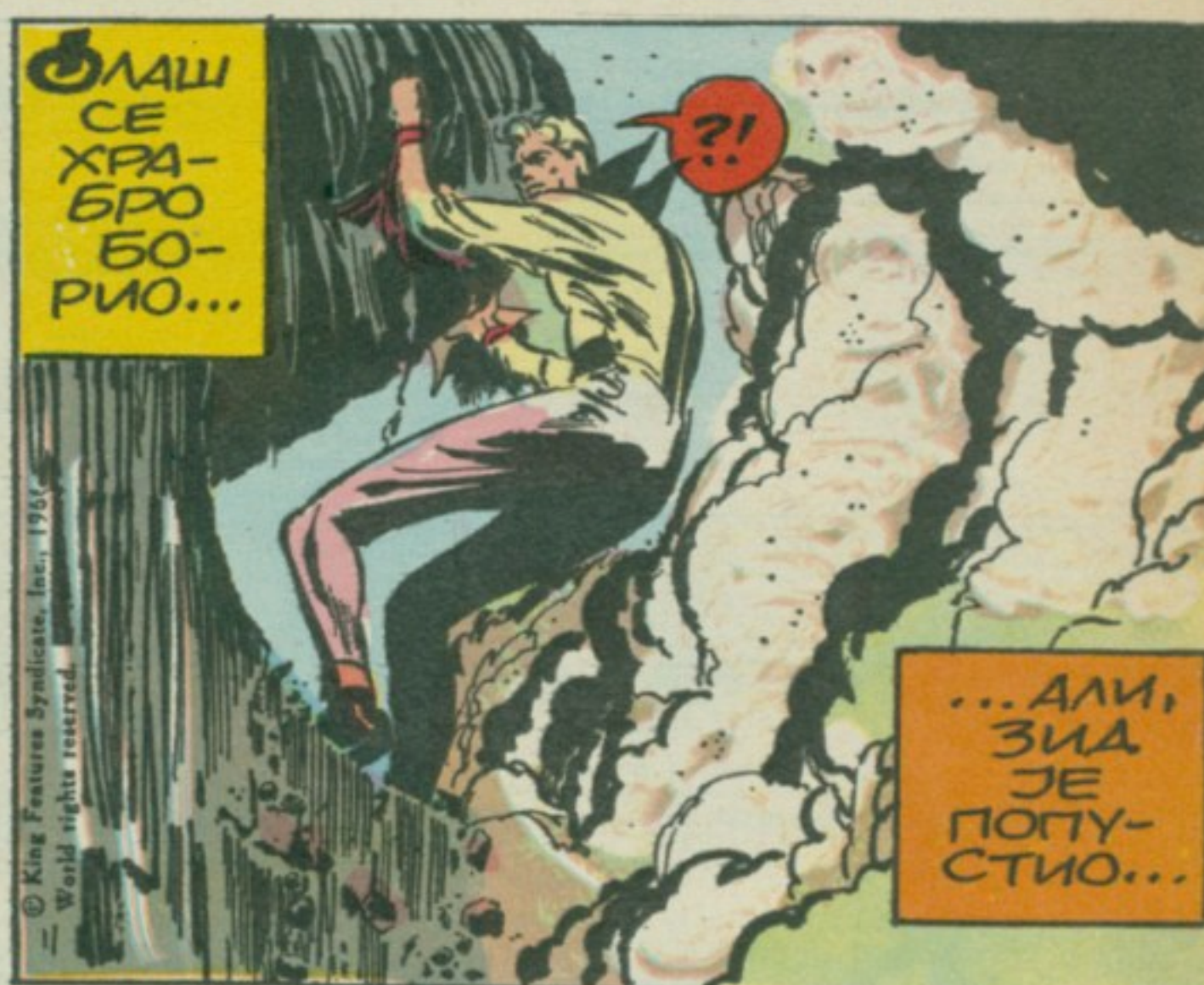
Читава два часа животиња је обилазила стабло и бесно мумлала. Дечак, чврсто приљубљен уз једну дебелу грану у крошњи дрвета, дрхгао је од леденог ветра. Није се усуђивао ни да се макне, бојећи се да ће га мишићи сваког часа издати. Чак и кад се спустио мрак а медвед отишао, Френк је још пола сата остао на дрвету, послушкујући. Затим је почео да силази. На пола пута, руке му попустише и он тресну у дебелу снег. Полако је устао, узео пушку која је свеплוצала из месечини и сав угруван кренуо пут колибе...

Следеће дане провео је у неком полубудном стању. Неколико пута чуо је како гризли кружи око колибе и чак гребе шапама зидове. Али, зидови су били чврсти, а прозори мали. Осим тога, Френк је био то-

топио их у кључалу воду да омекшају. Затим их је савио у лук и обложио влажним риблим месом, начинивши тако мамце величине тениске лопте. Чврсто их је везао остацима старе рибарске мреже и оставио напољу да се смрзну.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

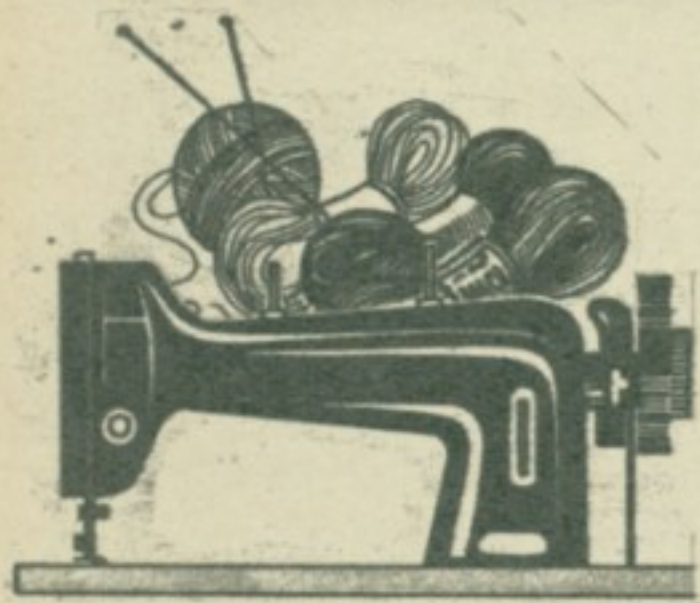

У идућем броју: НЕОЧЕКИВАН ПОВРАТАК!

ПОКЛОН ДРУГУ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК и СА-ВЕТ ЗА ВАСПИТАЊЕ И ЗАШТИТУ ДЕЦЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ организовали су заједнички наградни конкурс под називом ПОКЛОН ДРУГУ. У Берлину се од 25. јула до 5. августа ове године одржава X светски Фестивал омладине на којем ће учествовати и представници наше земље па смо желели да на БАЗАРУ СОЛИДАРНОСТИ изложимо и радове које ће приложити наши читаоци. Као што смо већ у позиву написали (Забавник 1118 од 1. јуна ове године) на овом БАЗАРУ продаваће се радови омладине целог света а приход од њихове продаје намењен је деци ВИЈЕТНАМА.

До одређеног рока (20. јуна) ЗАБАВНИК је примио радове које су слали наши читаоци и жири састављен од представника нашег листа и Савета за васпитање деце одлучио је да због заиста лепих радова направи изузетак и уместо предаћене три, додели четири награде.

I НАГРАДУ: ШИВАЋУ МАШИНУ добила је ученица II разреда економске школе ГОРДАНА ПЕТЕРАНЕЦ, Црнчићева 9, 41000 Загреб.

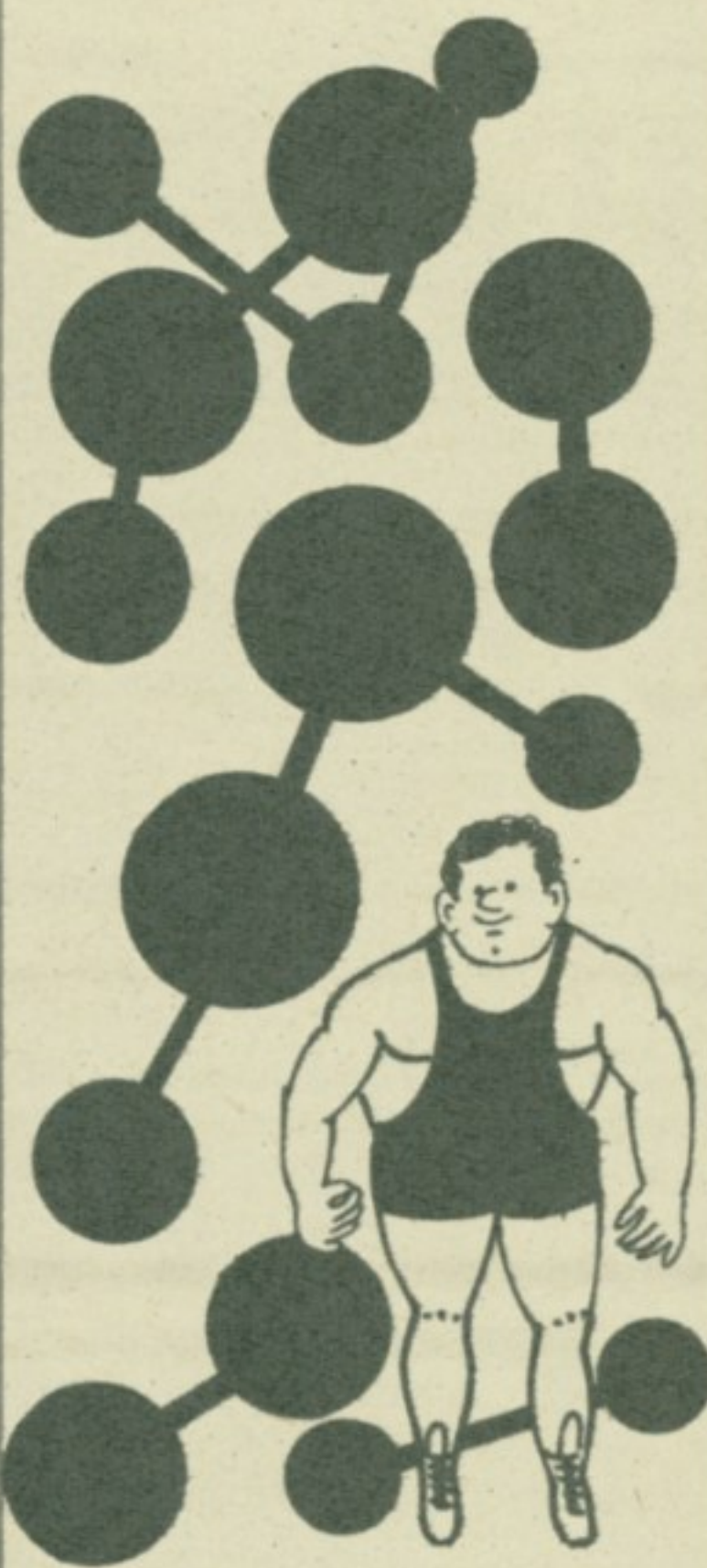
3 РАВНОПРАВНЕ НАГРАДЕ: ПО КИЛОГРАМ ВУНЕ и ПО ЈЕДАН ПАР ИГАЛА ЗА ПЛЕТЕЊЕ добиле су: 1. ВЕСНА КАЛЧЕВСКА, Орце Николова бр. 106 Скопље, 2. МАРА КНЕЖЕВИЋ, Буре Јакшића бр. 53, Сремска Митровица и 3. СЕЛЕНА КАЛЧЕВСКА, Орце Николова бр. 106/I, Скопље.

Представници САВЕТА ЗА ВАСПИТАЊЕ ДЕЦЕ (који радове и шаље на БАЗАР) прегледали су поново све радове и одлучили да радови: ГОРДАНА ПЕТЕРАНЕЦ, ученице из Загреба, БРАНКИЦЕ НИКОЛИЋ, ученице из Крагујевца, СЕЛЕНЕ КАЛЧЕВСKE, ученице из Скопља и МАРЕ КНЕЖЕВИЋ, ученице из Ср. Митровице учествују и на овом Фестивалу и на нарочитој изложби која носи назив ГАЛЕРИЈА ПРИЈАТЕЉСТВА. Аутори најбољих радова на овој изложби добиће медаљу „ЛАУРЕАТ МЕЂУНАРОДНИХ УМЕТНИЧКИХ КОНКУРСА X ФЕСТИВАЛА“. Сви радови са ове изложбе остају својина Међународног припремног комитета Фестивала.

Још једном напомињемо да ће сви остали радови које је Забавник примио бити послати у Берлин и продавани на БАЗАРУ СОЛИДАРНОСТИ у корист деце ВИЈЕТНАМА.

СОКОЛОВО ОКО

На цртежу је дзач тегова. Његов задатак није лак: треба да подигне толики терет а истовремено да изброји колико има тегова на овом цртежу. Помозите му и избројите тегове уместо њега.

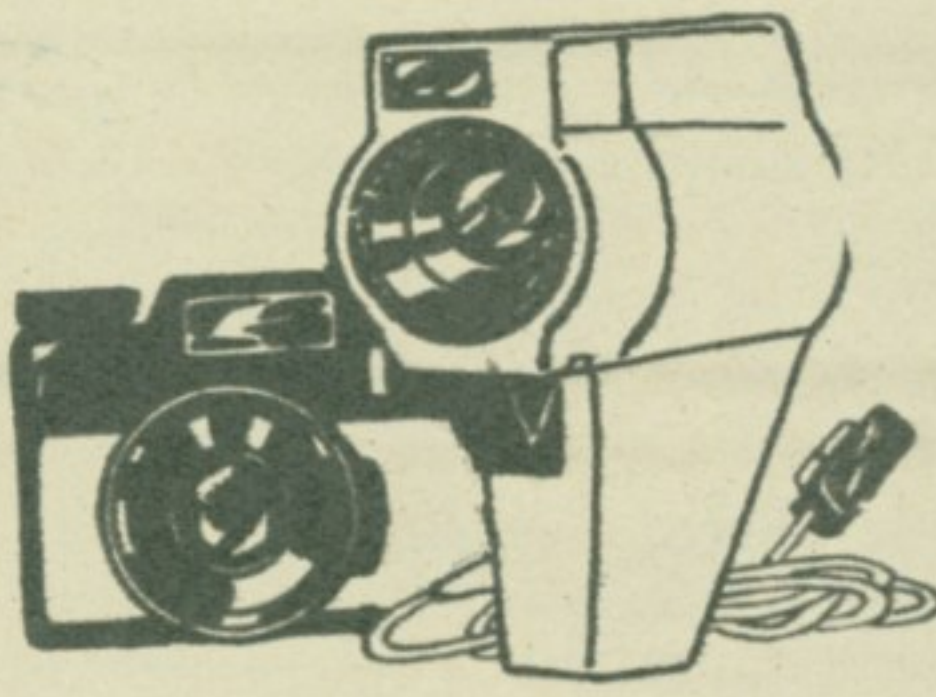
Има десет тегова.
ОДГОВОР:

БЕСМРТНА ГРЕТА ГАРБО

У „Великом филмском квизу“ (ЗАБАВНИК 1119 од 8. јуна ове године) позвали смо вас да из више приложених одговора изаберете тачне и тако докажете да познајете ову уметност. Прегледали смо све примљене одговоре и утврдили да сте углавном добри познаваоци ове уметности. Изузетак су неки читаоци који су грешили код одговора број 4 и 20. Они су написали да је редитељ филма „Девојка с Космаја“ Драгослав Јовановић уместо Драгана Јовановића и да су у филму „Американац у Паризу“ играли Фред Астер и Џингер Родерс уместо Џин Кели и Лесли Карон.

Ево тачних одговора: 1. Грету Гарбо зову још и Бесмртна, 2. Са француским глумцем Морисом Ронеом играла је Неда Арнерић, 3. Најпознатији филмски каубој зове се Џон Вејн, 4. Редитељ филма „Девојка с Космаја“ је Драгослав Јовановић, 5. У филму „Последњи танго у Паризу“ поред Марлона Бранда играла је и Марија Шнајдер, 6. Јунаци Дизнијевог цртаног филма зову се Маза и Луња, 7. У „Куму“ је играо и млади Ал Паџино, 8. Сцена је из научно-фантастичног филма „Планета мајмуна“, 9. У филму „Благо Сијера Мадре“ главну улогу је играо Хемфри Богарт, 10. У „Неретви“ је играла и наша земљакиња, италијанска глумица Силва Кошћина, 11. Славни амерички комичари Харпо, Гучо и Чико презивају се Маркс, 12. Кни Џуди Гарланд и Винсента Минелија зове се Лиза Минели, 13. Филм о породици на Хитлера у коме је играо Чарли Чаплин звао се Велики диктатор, 14. Статуа је рађена према лику познатог комичара Бастера Китона, 15. Француски глумац и шансоњер на слици зове се Шарл Азнавур, 16. Невеста је Брижит Бардо, 17. У „Љубавној причи“ играли су Рајан О'Нил и Али Мек Греу, 18. То је Миа Фароу, 19. Писац „Добре земље“ је Перл Бак и 20. У музичкој комедији „Американац у Паризу“ играли су Џин Кели и Лесли Карон.

Међу онима који су тачно одговорили жири је извукао имена троје читалаца и наградио их:

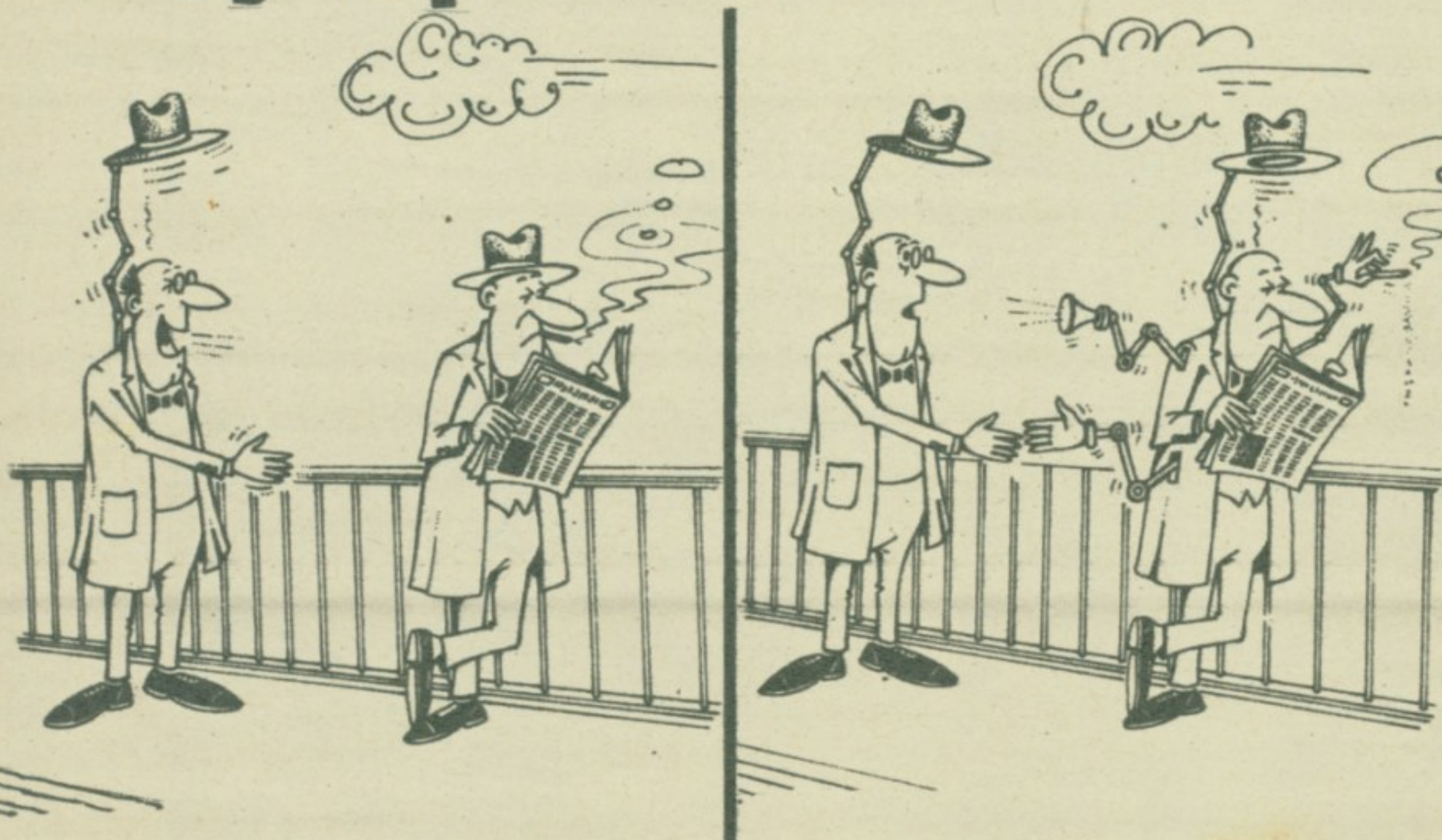
I НАГРАДУ: СПУТНИК — фотоапарат за тродимензионално снимање добио је ЗОРАН СТОЈАНИЋ, Руменачка 80/8, 21000 Нови Сад

II НАГРАДУ: ВЕРНОН — филмску аутоматску камеру добио је ЗОРАН ШТЕПАНОВИЋ, Отона Жупанчића 18/32, 11070 Нови Београд и

III НАГРАДУ: ВЕРНОН — филмску аутоматску камеру добила је ЈЕЛЕНА РАДУЛОВИЋ, Војводе Мишића 1, 32300 Горњи Милановац.

хумор

— Да се упознамо — Петровић, проналазач аматер!

— Драго ми је — Јовановић, проналазач професионалац!

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење
загонетке: **НЕСТАЛИ
МИКРОФИЛМ**

Жртва, инжењер Лисјен Жансак а не убица „Смит“ залепио је микрофилм на прекидач за струју и гасећи светлост он га је тако сакрио од убице „Смита“. Сутрадан, кад је полиција претраживала стан сијало је сунце и нико није палио светлост и тако није ни приметно микрофилм.

БАДМИНТОН

По шест дана затвора одредио је градоначелник Лондона за сваког кога на улици ухвате у овој игри јер су од тешких дрвених машки и играчи и пролазници често добијали чворуге!

Претеча данашњег бадминтона била је игра у којој су се уместо рекета користиле дрвене машке. Билбоке, једна од малобројних игара за које није потребно друштво, највише се играла у Француској и Енглеској.

Стонa куглана била је пре пет стотина година веома популарна игра за дечаке.

Дан је у XVI веку почињао рано. Већ у пет сати деца су устајала из постеље и почињала да се припремају за школу. Шегрти и калфе јурили су да отворе радње а разни улични продавци журили да заузму боље место за продају своје робе.

У том ужурбаном ритму становници већих градова проводили су читав дан а увече, пред спавање, преостајало је још сат-два за разоноду и забаву. По кућама се највише картало, а омиљен је био и трик-трак, игра слична шаху.

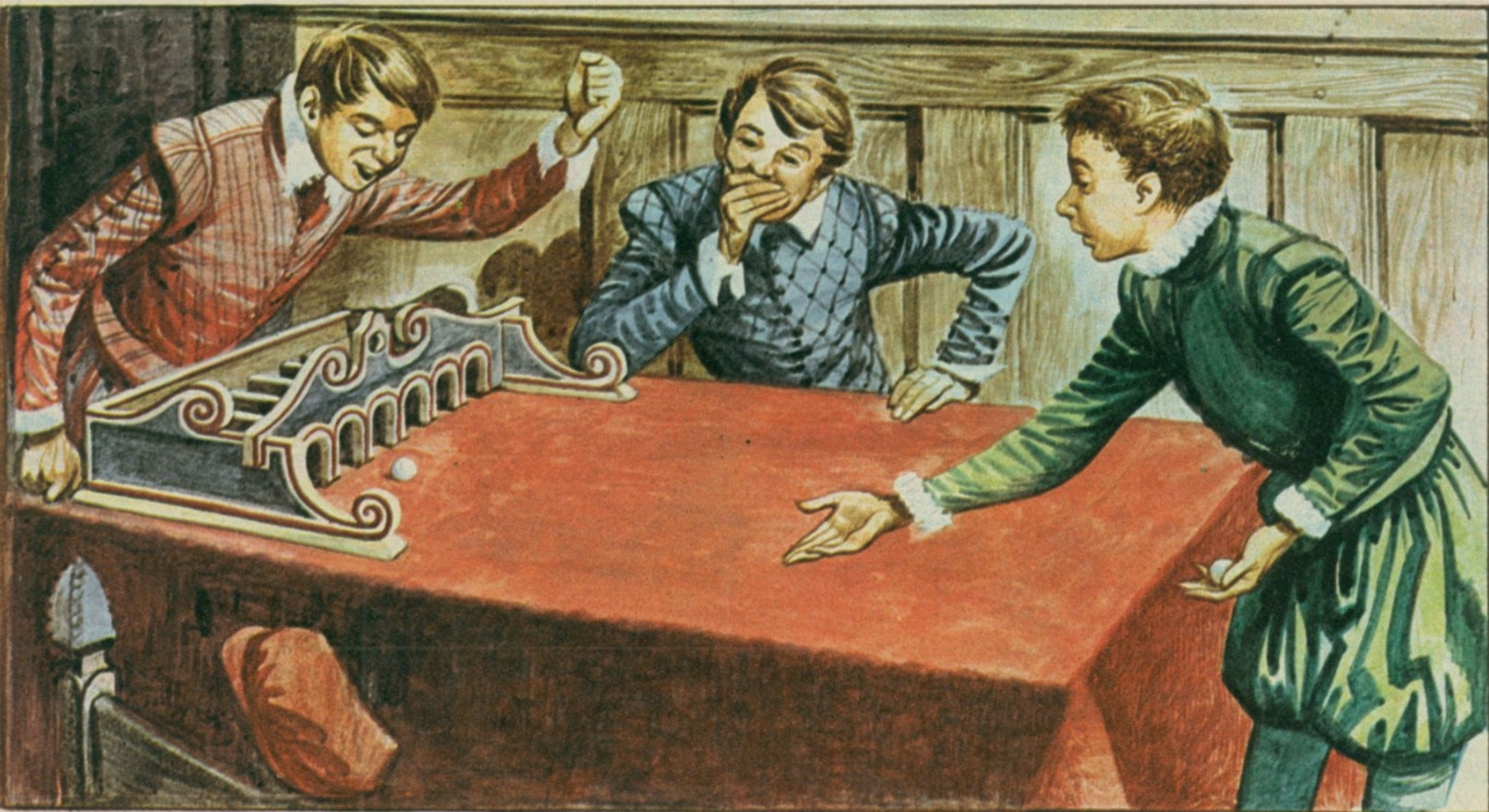
Најпопуларнија разбигра за мушкарце у ово доба био је лов, али њиме су се могли бавити само најимућнији грађани и племићи. Остали су морали да се задовоље мање скупим забавама међу којима је музика заузимала посебно место. Права је срамота била за сваког имућнијег грађанина XVI века да не зна да свира један инструмент. Поготово се није могло ни замислити да млада девојка не зна да свира.

Често би се увече читава породица „наоружала“ музичким инструментима и проводила по неколико сати свирајући и певајући. Понекад су се ти скупови, којима су се придруживали пријатељи и рођаци, претварали у праве оркестарске концерте.

Образованији људи су се бавили и компоновањем по чему је познат и енглески краљ Хенри VIII који је компоновао више музичких комада! Они, истина, нису нарочито вредни, али добро показују дух тог времена.

И деца су, наравно, имала своје игре, али другачије него данас. Тако су мачевање и јахање, на пример, спадали у нормално и обавезно образовање племића.

Трчање жмурке или „ћорава бака“ тенис, бадминтон и сличне игре посто-

ЈЕ ЗАБРАЊЕН

јале су још пре пет стотина година. Тенис се тада играо рекетима, на који ма је уместо мреже било затегнуто суво козје црево, и лоптицом од пуњене коже. Лопта је била тешка па се дешавало да се играчи врате кући са чворугама на глави или плавим оком! Ову игру играла су углавном старија деца, али и одрасли.

Код мање деце била је популарна нека врста бадминтона. Лоптицу, врло сличну данашњој, ударали су машкама, лопатицама од дрвета, и настојали да је што дуже одрже у ваздуху. Како су машке биле тешке, и у овој игри често је било повређених.

За игру у кући, кад је време било лоше, постојале су лепе мале кутлане. Дечаци су се надметали у убацивању кугли у нарочите капије а цела куглана могла је да стане на један сто.

У XVI веку друштвених игра је било напретек, али све су то колективне и-

гре за које је друштво било обавезно, па појединци нису имали великог избора да се сами забаве и разоноде. Мало је људи у то време знало да чита било је и мало књига. Просечна библиотека имала је тада по десетак књига. Због тога су образовани и учени људи, и уопште они који су волели да читају, знали једну књигу да читају небројено пута и готово би је читаву научили напамет.

Они који нису имали склоности према књигама играли су „билбоке“, игру која је била популарна јер није захтевала никакво напрезање ни тела ни духа. Сва вештина састојала се у поме да се у неку врсту чаше са дршком на дну ухвати бачена лоптица, па се поново баца и хвата. Да би игра била лакша, лоптица је канапом везивана за чашу.

Најчешћи инструментални састав породичног оркестра: лаута — инструмент сличан гитари, виргинал — претеча клавира, и рекордер — врста флауте.

НА ЗЕМЉИ
НЕКА БУДЕ МИР
И НЕКА СВЕ
ЛИЧИ НА ПИР...

Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког по недеља на Радио-Београд 1, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

ВЕЧЕ
УЗ
РАДИО

БЕРЗА ПЛОЧА

Мијењам магнетофон ГРУНДИГ 2К — 140, четвороканални, за 25 ЛП плоча а може и за сингл плоче, по договору. Такође купујем плоче. Уз понуду навести и цијену.
Милан Берића,
Н. Драгорајца 38,
44220 Дубица

Продајем следеће ЛП плоче: STONE THE CROWS: »Optimous Performances«; TRAFFIC: »Low Spark of High Held Boys« и RORI GALLAGHER: »Live in Europe«.
Ласло Каса,
Луке Вотића 8,

ХИТ СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ДАЈ МИ ЉУБАВ (ДАЈ МИ МИР
НА ЗЕМЉИ)

Текст и музика: Џорџ Харисон
Изводи: аутор

Дај ми љубав, дај ми љубав,
дај ми мир на Земљи,
дај ми светлост, дај ми живот,
чувај ми слободу од рођења.

Дај ми наду, дај ми спокој,
дај ми наду, дај ми спокој,
са овим великим теретом.

Поклићем да те додирнем и
догнем,
мојим срцем и душом,
ох, мој Пријатељу.

Прихвати моју руку,
нека то значи да те разумем,
зар ми нећеш, молим те,
дати љубав.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: ДАЈ МИ
ЉУБАВ можете чути у понеде-
љак 30. јула ове године у еми-
сији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се
налази на I програму Радио-
Београда од 20.00 до 22.00!

КО ЈЕ ОВО?

Ако сте помислили од о-
ве особе да је певачица
Џони Мичел, преварили
сте се. Ово је оргуљаш гру-
пе »JEC« (YES) Рик Вејк-
мен (Rick Wakeman).

ЏОРџ ХАРИСОН

Џорџ Харисон је најмлађи и сигурно најозбиљнији од некада »четворице највећих« како су називали Битлсе. Када су се априла 1970. године Битлси дефинитивно разишли, вешто остављајући понеки трачак наде да ће се поново ујединити, гитариста групе, по многим најбољим инструменталиста и једини »у друштву« који је увек био одан звуку одлучује се да промени стил. Харисон је у томе успео и створио је индивидуалну музику, која се у основи разликује од музичког интересовања групе Битлс.

Харисон није био звезда међу Битлсима. Дуго су све његове способности биле у дубокој сенци великих успеха тандема Ленон-Макартни. О Харисону се једино знало да је рођен 25. фебруара 1943. године и да је почетком 1946. компоновао прву песму са насловом »Не досађуј ми«. Касније се појављивао с времена на време као аутор неке композиције која би нашла место на албуму славних чуваца из Ливерпула али је све то било другосте пеног значаја. Али, када су 1967. године Битлси достигли свој врхунац, Џорџ сасвим изненада избија на чело као музички »усмеривач« групе. Под дубоким утиском вишемесечног боравка у Индији, музика групе добија нове димензије а главни човек и »информатор« је управо био Џорџ. Он се 1968. године први пут појављује с песмом »Унутрашње светло« као аутор једне сингл-плоче. Током следеће две године настају многе незаборавне песме: »Док моја гитара нежно плаче«, »Нешто«, »За тебе туго« и друге и захваљујући њима Харисон стиже углед изузетног композитора.

Када су Битлси постали прошлост Џорџ је имао сасвим одређен циљ. Он је, а време је то показало, знао куда иде! Дубоко заинтересован за живот, обичаје, културу и музику Индијског полуострва нашао је прави смисао своје уметности баш у њиховом популарисању. Када је криза око Бангладеша била на врхунцу Харисон је окупио пријатеље, међу њима Ерика Клептона, Боба Дилана, Ринга Стару, Лиона Раса, Билија Престона, и одржао два велика концерта у Њујорку и чист приход приложио фонду за настрадале и изгладнеле у тој земљи. На концертима је снимљен троструки албум и дугометражни филм (приказан је на овогодишњем ФЕКТ-у Београду) и опет је сав приход упућен фонду.

Харисон је композитор и музичар великог стила чије су способности да направи изузетне песме много пута доказане. Уосталом, од времена Битлса до данас створио је неке композиције које се сматрају већ класиком.

ДИСКОГРАФИЈА:

Сингл-плоче: »My Sweet Lord« (1970), »Bangla-Desh« (1971), »Give me Love«, »Give me Peace on Earth« (1973).

Албуми: Wanderwall (новембар 1968, музика за истоимени филм), »Electronic Sound« (мај 1969, експериментална електронска музика), All Things Must Pass (новембар 1970, први албум после Битлса) Bangla-Desh јануар 1972, снимак концерта из Њујорка од 1. јула 1971), Living in the Material World (јун 1973.)

ЗАБАВНИКОВА МУЗИЧКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

NYRO LAURA (Најро Лора)
Позната америчка пијанисткиња, композитор и певачица. Дуго времена је само компоновала и аутор је великих хитова које су својевремено изводили — FIFTH DIMENSION; BLOOD SWEAT AND TEARS и THREE DOG NIGHT. Године 1968. почиње да снима соло албуме. Њене композиције, занимљивих мелодија и веома осећајних текстова, уживају велик углед међу слушаоцима али и музичарима. Озбиљна и музички веома образована Лора Најро представља једну од водећих личности америчке поп-музике. Албуми: GLI AND THIRTEENTH CONFESSION; NEW YORK TENDABERRY; THE FIRST SONGS; CHRISTMAS AND THE BEADS OF SWEAT и IT'S GONNA TAKE A MIRACLE.

NICE (Најс)
Енглески рок-трио који је у периоду од 1967. до 1969. године, изводећи дела класичне музике у модерним аранжманима, скренуо пажњу на нова решења и тако утврдио нове стазе у популарној музици. Када се група због музичких неслагања разишла настала су три нова ансамбла. Оргуљаш Кент Емерсон (Keith Emerson) основао је трио ЕМЕРСОН, ЛЕИК и ПАЛМЕР (Emerson, Lake and Palmer), басиста Ли Џексон (Lee Jackson) састав ЏЕКСОН ХЕЈТС (Jackson Heights) док је бубњар Брајан Дејвисон (Brian Davison) оформио групу ЕВРИ ВИЧ ВЕЈ (Every Which Way).

Најпознатији албуми групе »Најс«: THOUGHTS OF EMERLIST DAVJACK; ARS LONG VITA BREVIS; NICE; FIVE BRIDES; ELEGY; AUTUMN 67-SPRING 68. NAZARETH (Назарет) Рок-квартет из Шкотске. Група је основана почетком 1970. године али постаје позната тек пошто се крајем 1971. године преселила у Лондон. Захваљујући веома добрим наступима

долазе у ред најинтересантнијих група Велике Британије. Тренутно су у жижи интересовања с песмом »Пали анђео« Чланови: Дарел Свит (Darrell Sweet), бубњеви, Манвел Чарлтон (Manvel Charlton) гитара, Пит Егњу (Pete Agnew) бас гитара и Ден Мекеферти (Dan McAfferty) вокални солиста. Албуми: NAZARETH i RAZAMA NAZ NEW SEEKERS (Њу Сикерс) Популарна мешовита вокално-инструментална група. Када се

1968. године распао познати квартет »Сикерси«, један члан тог састава одлучио је да оформи нови ансамбл. Кит Потгер није свирао али је преузео све послове и већ 1970. године »Нови Сикерси« долазе на топ-листе. Ређају се многи успеси а највеће признање добили су 1972. године када су заступали Британију на такмичењу за песму Евровизије у Единбургу. Највећи хитови: »Непрестана

песма љубави«, »Волео бих да научим свет да пева«, »Погледај шта су учинили са мојом песмом«, »Просити, красти или позајмити«, »Кругови«, »Приђи ми нежно« и »Куглашки чаробњак«. Чланови: Пол Лејтон (Paul Layton) бас гитара, Мартин Кристан (Martin Kristian) гитара, бенцо и хармоника, Питер Оливер (Peter Oliver) гитара, клавири и оргуље, Лин Пол (Lyn Paul) и Ева Греам (Eve Graham) вокалне солисткиње.

ПОДПИШИСЬ
НА **ЗАБАВНИК**

ДЖОРДЖ ХАРИСОН

ТУНЕЛ КРОЗ ВРЕМЕ

Фантастична прича • Север Гансовски

Виктор Ступал, средњег раста, плавокос, глатко избријана лица, у одећу по последњој лондонској моди, ускочио је у вагон неколико тренутака пре него што је воз кренуо.

Били су рани вечерњи часови, оно доба кад се свет запослен у граду враћа кући на периферију. Виктор је застао на средини вагона, осврнуо се и прогунђао:

— Тако...

У тој једној речи били су сажети његов поглед на свет и задовољство због свега што је постигао. Имао је нова кола, викендицу, осигурану будућност. Издавачке куће широм земље штампале су му књиге из области популарне науке.

Укратко, он се није могао пожалити да је несрећан. Вероватно се у ово тмурно јесење предвечерје не би ни возио железницом да му кола нису била на оправци.

Неосћварљив пројект

Осим њега, у вагону се налазило свега неколико путника. Били су ту једна строга учитељица, затим старица с похабаном ташном и момак који је на чело натакао плаву капетанску капу. На предњој платформи окупила се група студената. Заузети разговором, они нису обраћали пажњу на присутне.

— Шта мислите о експериментима професора Голкова? — упитао је приомањаст младић своје другове. — Зар нису занимљиви?

Развила се жива дискусија у којој су студенти један другом покушавали да наметну сопствени став.

— Којешта! — побунила се најзад лепа риђокоса девојка. — По мени, највећи стручњак је професор Алексејев. Дивим се његовој теорији о динамичној природи времена. Он ће доказати да светлосни зрак поред активне енергије располаже и реактивном, што је услов за кретање по вектору времена. Ако је простор заиста скуп неправилних димензија, оствариће се предвиђања писаца научно-фантастичних романа... Људи из будућности долазиће у посету нама, а ми њима.

— Јеси ли то извела из Хајзенбергове теорије? — упита њен колега.

Путници у возу пажљиво су слушали овај разговор и мада нису много разумели, видело се да навијају за једну или другу страну.

Виктор Ступал надмоћно се смејао. Он је схватио предмет спора и све ово га је забављало.

Као окамењен

52 Нека се младеж и даље заноси немогућим пројектима о путова-

— ВИ СТЕ
У БУДУЋНОСТИ
— РЕЧЕ НЕЗНАНАЦ.
ВЕОМА
ЖАЛИМО.
ПОТКРАЛА НАМ СЕ
ГРЕШКА

њу кроз време. Као стручњак он је добро знао да је тако што бесмислено и да се никад неће остварити.

Напољу се брзо смиривало. Испред станице електрична локомотива смањила је брзину. Чим се композиција зауставила у воз су ушли нови путници.

Виктор је одсутно зурно преда се и размишљао о разговору који је малочас слушао.

А тада, сасвим неочекивано, он осети да су му се прсти на ногама скаменили. Очни капци сами

су се склопили. Тело му је прожела страховита хладноћа, прво до појаса, затим до груди, да би најзад захватила руке и лице.

Покушао је да крикне, али му је језик отказао послушност. Сребри колотови заиграли су му пред очима. Нека невидљива сила подухватила га је и завитлала на мрачни зид. Чинило му се да његово окамењено тело пуца и распа се на све стране, прво у крупне комаде, а затим у прашину...

Овај мучни осећај потрајао је свега неколико тренутака. Виктор је постао свестан да више не седи већ лежи на некој тврдој површини.

Био је сувише слаб да помери руку или ногу. Уместо тога, отворио је очи.

Изнад њега сијало је сунце. Видео је плави небески свод, светао и прозрачан. Није било вече као у возу већ ведар и леп дан.

До његових ушију опет су допрли одломци разговора. Виктору се испрва учинило да то није руски језик. Затим је закључио да се дијалог ипак води на руском, мада су речи звучале веома чудно.

Чуо је непознат мушки глас:

— Не, то није особа коју тражимо. Погрешили смо.

— Зар је тако важно кога смо довели? — упитала је девојка.

— Наравно да јесте — умешао се грећи. — Овај нам ништа неће испричати ни објаснити. Прорачун је од самог почетка био погрешан. Не тврдим да је експеримент пропао, али морамо изменити план.

— Не говорите тако гласно! — упозорила их је девојка. — Зар не видите да човек долази к себи? Може нас чути...

У шригесетом беку

Осећај празнине који је још притискивао Виктора полако се губио. Смогао је снаге да се усправи и ослони на лактове.

Налазио се на широком постољу, окружен чудним направама и машинама. Пошто су ивице платформе штрчале право у небо, закључио је да је ово кров неке високе зграде. Из белог, потпуно равнотла расло је сочно зелено биће чудног облика.

— Како се осећате? — упита неко иза његових леђа.

Виктор се осврте и угледа младог, атлетски грађеног момка у гаћицама с плавим појасом.

— Ви сте у будућности — рече незнаца. — Веома жалимо. Поткрала нам се грешка. Али не брините, брзо ћемо је исправити.

— Где сам то ја? — изусте Виктор пригласно.

— У тридесетом веку. Извели смо један опит.

— Да.

— У три хиљаде и некој години?

— Тако је. Али не узбуђујте се. Све ће бити у реду.

Виктору се чинило да сања. Неколико младића и девојака управљало је апаратима са раздаљине

— Не узбуђујте се. Све ће бити у реду — обрати се Виктору младић с плавим појасом.

једноставним покретима руку. На-
лазио се у будућности! Зар је то
могуће?

Целог живота веровао је да је
путовање кроз време — утопија.
А сада, ако се икад врати у свој
век, њему ће припасти слава да
свет обавести о епохалном открићу.

— Како сте успели? — промуца
он.

— Знате ли теорију идеалних бро-
јева? Не? Бојим се да не бисте
схватили ни речи од оног што бих
вам објаснио. Користили смо Глу-
кову музику. Глук је композитор
из осамнаестог века. Видите, код
нас су духовна остварења постала
научне истине. У ствари, одувек су
то била. На жалост, губитак енер-
гије је огроман. Мораћемо вас од-
мах вратити.

— Не! — повика Виктор са очаја-
њем.

— Зашто?

— Радом бих упознао вашу ци-
визацију.

— На жалост, принуђени смо да
вас отпремимо назад.

Једна девојка, машући рукама,
долете до њих и спусти се на плат-
форму.

— Померио се — рече она узбу-
ђено. — Неће стићи у исти минут.

— Није важно — изјави младић.

— Одступање ће бити незнатно.

Проушћена шанса

Онда се тунел кроз време поно-
во отворио пред Виктором Ступа-
лом.

Сребрни колотови поново му зак-
лонише видик, али овог пута об-
ртали су се у супротном правцу.
Пре него што се снашао, седео
је у оном истом возу који је журио
ка периферији.

— ... ако је простор заиста скуп
неправилних димензија — објашња-
вала је млада студенткиња... —
оствариће се предвиђања писаца
научно-фантастичних романа...
Људи из будућности долазиће у по-
сету нама, а ми њима.

Виктор уздрхта.

Њему су ове речи биле познате.
Па да, није ли девојка из триде-
сетог века упозорила свог колегу
да ће се путник грешком вратити
у други минут, а не у онај из кога
је кренуо?

— Јеси ли то извела из Хај-
зенбергове теорије? — упита њен
колега.

Виктор је унапред знао шта ће
она одговорити: да.

— Да — рече рићокоса.

И то је било све. Нешто касније,
воз је ушао у станицу. Будућност
и прошлост вратиле су се на своја
места.

У дну срца Виктор је био дубо-
ко разочаран. Осећао се испраж-
њен, као да му је нешто отето. За-
што је баш он морао да ово
доживи? Судбина му је пружила
јединствену прилику, а затим све
уништила. Мало-помало схватио је
горку истину.

Девојка из тридесетог века има
ла је црте лица младе студенткиње.
Кроз хиљаду година момак с капе-
танском капом постаће атлета који
је извео опит. Само за њега, Вик-
тора Ступала, неће бити места у
будућности.

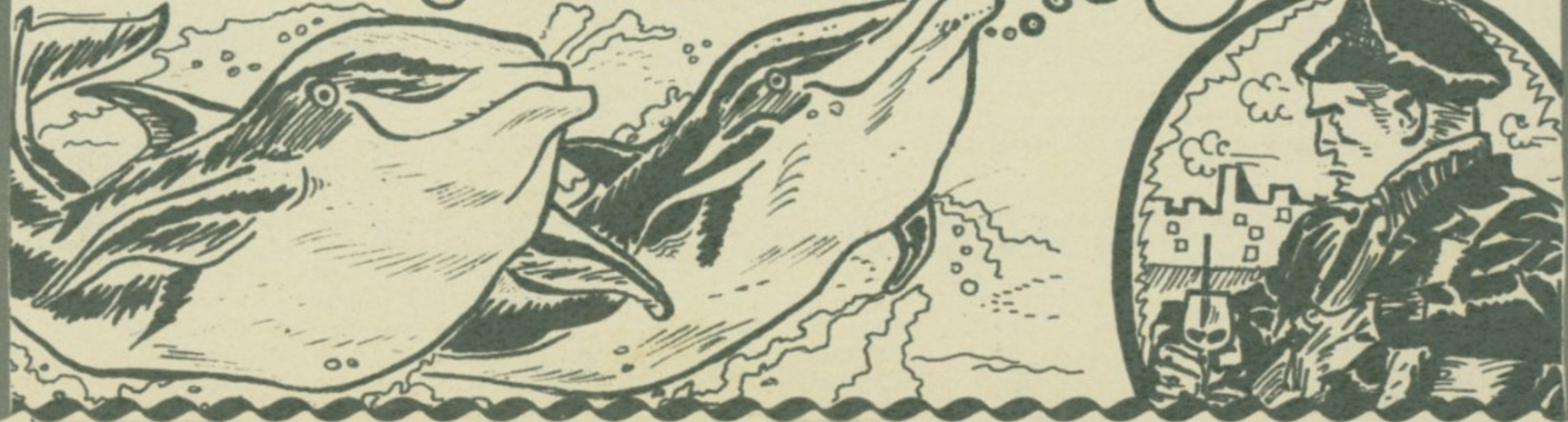
Брзо је сишао с воза. Код куће
на столу чекао га је недовршен
чланак у коме је доказивао да је
путовање кроз време немогуће. Од-
лучио је да остане при тој тео-
рији. Зашто да се непотребно из-
лаже подсмеху?

А воз, носећи студенте и момка
с капетанском капом, удаљавао се
уз потмуло клопање точкова.

У ИДУЋЕМ
БРОЈУ
КОМПЛЕТАН
СТРИП

ЏОНИ ХАЗАРД:
КИДНАПОВАНИ
ДЕЛФИНИ

Smoki ВАС ВОДИ У СВЕТ

Smoki ВАС НАГРАЂУЈЕ

СМОКИ, ваш омиљени слани десерт са кикирикијем, поред уживања у укусном и хранљивом јелу, нуди вам могућност да добијете и неку од вредних награда.

Сакупљајте празне кесице СМОКИЈА и, када сакупите 10 комада, пошаљите их на адресу:

СОКО-ШТАРК, 11000 БЕОГРАД, Стеријина 15, јер тиме стичете право да се и ваше име нађе на списку добитника награда.

Друго коло наградне игре је у току а извлачење ће бити обављено 6. IX 1973. године.

У другом колу биће извучене следеће награде:

- 1 копор телевизор
- 5 петодневних путовања за две особе авионом у Москву и Лењинград
- 10 ПОНИ бицикла
- 10 фото-апарата
- 200 слатких пакета СОКО-ШТАРК

Smoki — ОД ПРИЈАТНОГ УКУСА ДО НАГРАДНЕ ИГРЕ

Soko Štark

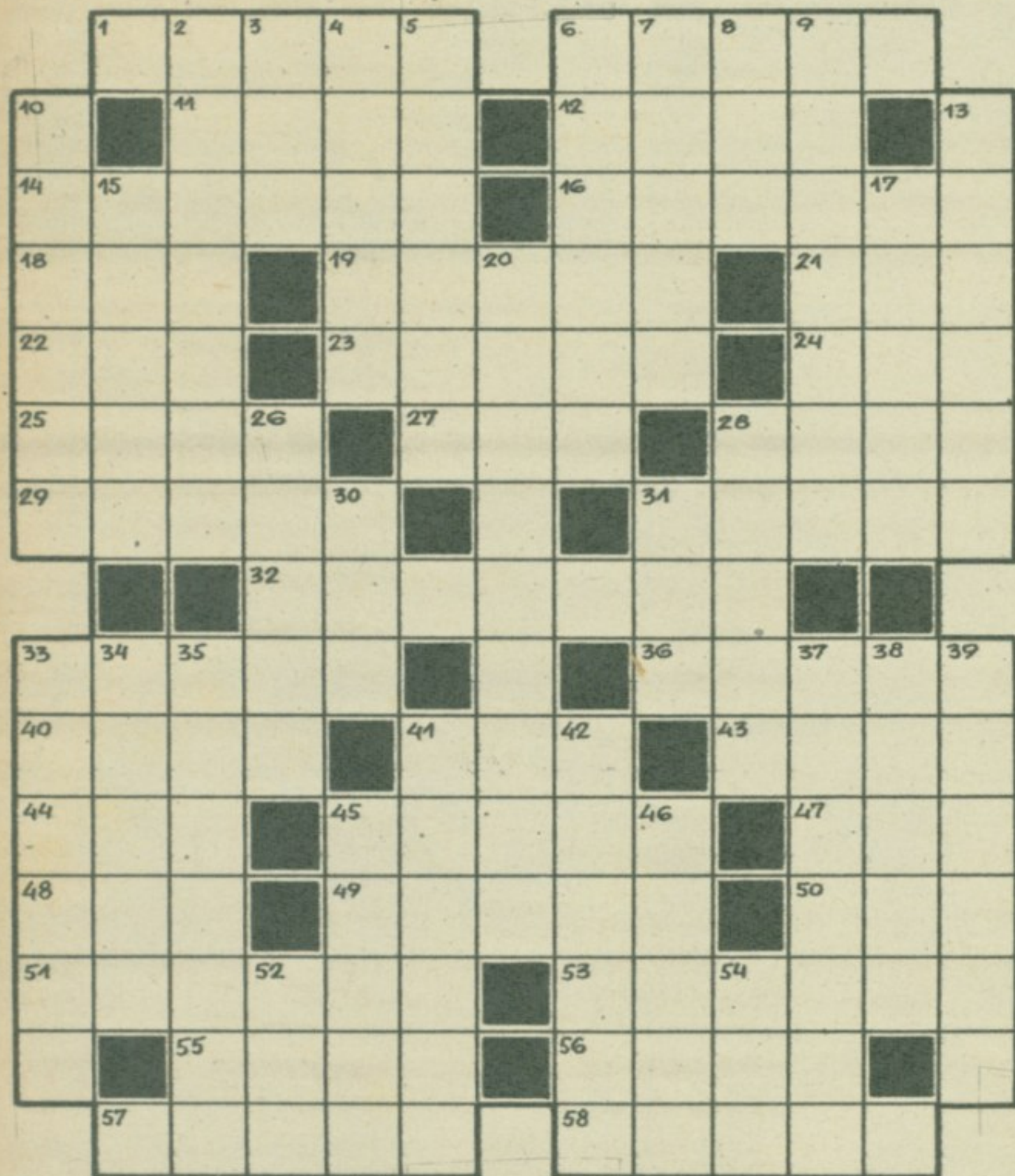
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) личност из дела Марина Држића, 6) градска четврт, 11) зарез, запета, 12) река у Италији, 14) дотицање, доток, 16) борац, 18) мушки потомак, 19) јеврејски свештеник, 21) наше острво, 22) врста врбе, 23) личност из приповетке Иве Андрића, 24) младе кобиле, 25) камила, 27) страво женско име, 28) сирће, 29) врста дугорепог папагаја, 31) уходе, жандарми, 32) врста поврћа, 33) део одеће, 36) део Дубровника, 40) бог љубави код старих Грка, 41) боксерски савез Србије (скр.), 43) део дана, 44) име певача Кола, 45) упала слузокоже, 47) влага, 48) показна речца, 49) историјско место у САД, 50) лична заменица, 51) главни град Сирије, 53) позната спортска фирма, 55) чувени фински архитекта (Алвар), 56) италијански фудбалски клуб, 57) мера за квалитет бензина, 58) наше највеће полуострво.

УСПРАВНО:

2) јапанско острво, 3) уређена морска обала, кеј, 4) муслиманско женско име, 5) горњи део куће, (мн), 6) алке, 7) врста птице, 8) стари Словен, 9) људи-жабе, 10) црквена ниша, 13) састав од осам чланова (мн.), 15) река (енглески), 17) име сликара Мујезиновића млађег, 20) човек који је у браку са више жена, 26) лук (лат.), 28) деб лица, 30) име познатог америчког хумористе Бачволда, 31) име писца Верна, 33) бивши амерички председник (Џон), 34) врста чаровника, 35) који по крви, рођењем потиче од заједничког родитеља, 37) онај који се држи моде, 38) борилиште, 39) врста тканине, 41) тераса, веранда, 42) дрвена седла, 45) сталеж, слој људи, 46) грчко острво, 52) женски глас, 54) индустрија мотора и трактора у Раковици (скр.).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) адут, 4) као, 7) Анди, р, 10) јединство, к, 11) аваз, 13) Пта, 14) Авар, 16) пакет, и, 18) елиса, с, 19) Јасмина, т, 22) ски, 24) смола, 25) Еро, 27) кома, 29) Ани, 30) атол, 31) Адемир, 32) једино, 33) лала, 34) ата, 36) аков, 37) ага, 38) згода, 40) амо, а, 41) Задрани, и, 43) ампер, т, 45) Алија, 48) паун, 49) пук, 51) орах, и, 52) Никарагва, и, 53) Скот, 54) гас, 55) анал.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Миролуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тримесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тримесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 46 — \$ 16 — FF 73 — Sfr 53 — Sfr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фох 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-7111. На основу нишлења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

КЊИГА ДР ЈОРГЕ

Поштовани Забавнице,

био бих ти много захваљан кад би ми написао адресу неке штампарије где бих могао наручити књигу о каратеу.

Јован Миленковић,
Земун

Многи читаоци обратили су нам се са сличним питањима. Књигу о каратеу можеш купити у продавни-

ци „Спортска књига“, Београд, Македонска 19. Наслов књиге је „Карате прва ката“, а написао ју је наш познати каратиста др Владимир Јорга.

23 ЗАБАВНИКА

Молим све читаоце Политикиног забавника који имају наведене бројеве: 999, 1005, 1013, 1016, 1020, 1021, 1022, 1025, 1027, 1028, 1029, 1030, 1032, 1035, 1036, 1038, 1039, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1048 да ми се јаве на адресу:

Др Милош Илић
(код Сигунова)
Ул. Кнез Милетина 21/II
11000 Београд

ВАЗДУШНО ЈЕДРИЛИЧАРСТВО

Драги Забавнице,

недавно је на твојим страницама објављен чланак о ваздушном једриличарству и, пошто ме овај спорт веома за-

нима, молио бих те да ме обавестиш како могу да се учланам у неки једриличарски клуб.

Владимир Марковић,
Земун, Дубровачка 8

У сваком већем граду Југославије постоје основне организације Ваздухопловног савеза — аеро-клубови. У овим клубовима омладинци и омладинке могу да изаберу један од следећих смерова: моделарство (ваздушно и ракетно), падобранство и једриличарство. Да би се неко могао бавити једриличарством и падобранством, мора имати пуних 16 година, а у моделарске клубове (или секције у школама) могу да се учлане сви ученици, почев од I разреда основне, то су селенити, а наравно и старији. Ако при аеро-клубу већег града постоји и ваздухопловна школа, омладинци у њој поред једриличарства и падобранства могу касније, то разумљиво траје мало дуже, постати чак и моторни пилоти.

У Београду постоји више аматерских аеро-клубова: У Пролетерских бригада 28, Бориса Кидрича 28, 7. јула 36 (ови раде од 19—21 час). За детаљније услове уписа распитај се директно у овим клубовима.

ЖЕНЕ ГОЛМАНИ

Пошто много волим рукомет и желим да једног дана и сама postanем добар голман, молила бих да ми кажете које су жене у последњих десет година биле најбољи чувари мреже код нас.

Милица Дамјановић,
ученица, Нови Београд

То су несумњиво Ружица Миладиновић из ОРК Београда и Зденка Иштвановић која брани за Локомотиву. Обе су изванредно сигурне и тешко им је дати гол. Ружица је 1965. чак проглашена и за најбољег спортисту међу рукометашицама, и мушким и женским.

ЦЕЛА
МАТУРА
У ЈЕДНОЈ
КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊОШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити доузећем, по цени од 40 н. дина. За само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наручином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

